

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის
სტრატეგია
2018-2022

ტექსტში გამოყენებული აბრევიატურები და აკრონიმები.....	ii
I. შესავალი: საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის საფუძველი	1
სტრატეგიის მიზანი.....	1
საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის სტრატეგიასთან შესაბამისობა	1
მომზადების მეთოდი	1
საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ძირითადი შედეგების და სახელმწიფო და ადგილობრივ დონეზე შეფასებებში გამოვლენილი სუსტი მხარეების მიმოხილვა.....	3
2022 წლისთვის არსებული სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები.....	6
პრიორიტეტები და განხორციელების ვადები	8
PFMRS-ის საკოორდინაციო მექანიზმი	10
დოკუმენტის სტრუქტურა.....	11
II. სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებები და ამოცანები.....	12
1. ბიუჯეტირება.....	12
2. მთავრობის ვალის მართვა	18
3. ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება	20
4. საგადასახადო და საბაჟო საკითხები	24
5. მაკროეკონომიკური ანალიზი და ფისკალური პოლიტიკა	32
6. ფისკალური რისკები	35
7. სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება	37
8. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა.....	39
დანართი 1. ფინანსთა სამინისტრო: PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა და დაგეგმილი ღონისძიებების განფასება	42
ინფორმაციული დანართი 2. ინდივიდუალური სტრატეგიები	87
ინფორმაციული დანართი 3. 2018 წლის PEFA-ს შეფასების ანალიზი.....	105

ტექსტში გამოყენებული აბრევიატურები და აკრონიმები

AEO	ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორი
BDD	ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი
BEPS	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის სამოქმედო გეგმა
EC	ევროპის საბჭო
EU	ევროკავშირი
FHTP	საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის შესახებ ფორუმი
FTE	ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება
GEL	ქართული ლარი
GGI	კარგი მმართველობის ინიციატივა
GiZ	გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება
GRS	საქართველოს შემოსავლების სამსახური
IBF	ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობა
IFAC	ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია
IFRS	ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები
INTOSAI	უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების საერთაშორისო ორგანიზაცია
IMF	საერთაშორისო სავალუტო ფონდი
IPSAS	საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები
MoF	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
OBS	ბიუჯეტის გამჭვირვალობის კვლევა
OECD	ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია
PEFA	სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულება
PFM	საჯარო ფინანსების მართვა
PFMRS	საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია
PIE	საჯაროდ დაინტერესებული პირი
PIMA	სახელმწიფო ინვესტიციების მართვის ეფექტიანობის შეფასება
SARAS	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური
SAI PMF	უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების საქმიანობის შეფასების ჩარჩო
SAO	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
SDG	გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები
SPA	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო
SME	მცირე და საშუალო საწარმოები
TADAT	საგადასახადო ადმინისტრირების დიაგნოსტიკური შეფასების ინსტრუმენტი
TGL	ხაზინის მთავარი წიგნი
USAID	აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
WB	მსოფლიო ბანკი

I. შესავალი: საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის საფუძველი

სტრატეგიის მიზანი

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის (PFMRS) უმთავრეს მიზანს წარმოადგენს ფინანსური რესურსების რაციონალური გამოყენება. აღნიშნული მიზნის მიღწევა შესაძლებელია საჯარო ფინანსების მართვის სისტემების გაუმჯობესებით, რაც უზრუნველყოფს (1) 'ფისკალურ დისციპლინას'; (2) 'მუშაობის ეფექტურობას'; და (3) საქართველოს საჯარო რესურსების 'ეფექტურ განაწილებას'. საჯარო სერვისების მიწოდებისთვის საბიუჯეტო რესურსების მნიშვნელობის გათვალისწინებით, საჯარო ფინანსების მართვის სისტემის გაუმჯობესება დადებითად აისახება მომსახურების ყველა სფეროზე და ამ მომსახურებებით მოსარგებლე მოქალაქეებზე.

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია ეფუძნება საჯარო ფინანსების მართვაში მანამდე უკვე განხორციელებულ წარმატებულ ცვლილებებს. ის ადგენს საბიუჯეტო პროცესის მართვის კუთხით დაგეგმილ ძირითად რეფორმებს, მათ შორის "სტრატეგიული დაგეგმვა და ბიუჯეტის მომზადება", "ბიუჯეტის შესრულება", "ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება" და "აუდიტი და ზედამხედველობა". გამომდინარე იქიდან, რომ საჯარო ფინანსების მართვის სისტემა მოიცავს ბიუჯეტის მომზადებასთან, მის შესრულებასთან და საბიუჯეტო რესურსების განაწილებაზე ანგარიშვალდებულებასთან დაკავშირებულ ყველა პროცესს, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიას აქვს საჯარო ფინანსების მართვაზე პასუხისმგებელი ყველა ორგანოს გაერთიანების უდიდესი პერსპექტივა. შესაბამისად, არსებობს დეტალური სამოქმედო გეგმები, რომლებიც ეფუძნება ისეთ სტრატეგიებს, როგორიცაა გარე აუდიტის სტრატეგია, შესყიდვების სტრატეგია და საპარლამენტო ზედამხედველობის სტრატეგია, ასევე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს პასუხისმგებლობაში შემავალ სტრატეგიულ მიმართულებებს: ბიუჯეტის მომზადება, სახელმწიფო ინვესტიციები, ბიუჯეტის შესრულება, ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშვალდებულება, სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი და შიდა აუდიტი, ასევე გადასახადები და შემოსავლები. საქართველოში დეცენტრალიზაციის ხარისხის გათვალისწინებით, ყურადღება ასევე მახვილდება მუნიციპალიტეტების ფინანსების მართვასთან დაკავშირებულ სფეროებზე. ბიუჯეტის შესრულების (ანგარიშგების და ბუღალტრული აღრიცხვის) და შესყიდვების მიმართულებით არსებული სისტემები ძირითადად საერთოა ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის, თუმცა არსებობს ისეთი მიმართულებები, მაგალითად, როგორიცაა ბიუჯეტის ფორმულირება და ზედამხედველობა, რომლებიც განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებენ ადგილობრივი ხელისუფლების კონტექსტში.

საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის სტრატეგიასთან შესაბამისობა

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის პროგრამის მიღება ევროკავშირის მხრიდან სექტორული ბიუჯეტის მხარდაჭერის აუცილებელი პირობაა. საქართველოს მთავრობა გეგმავს ბიუჯეტის მხარდაჭერი მექანიზმის სხვადასხვა სექტორებში გამოყენებას. ევროკავშირისთვის საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია წარმოადგენს საქართველოსთვის დაკისრებული ეფექტური მართვის და ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფის ვალდებულების შესრულების ერთგვარ საზომს.

მომზადების მეთოდი

იმის გათვალისწინებით, რომ საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან ერთად ჩართულობები არიან სხვა უწყებებიც, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია მომზადდა პასუხისმგებელი უწყებების მიერ. კერძოდ, ფინანსთა

სამინისტროს ფარგლებში საბიუჯეტო, შიდა ფინანსური კონტროლის, მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის და სახელმწიფო ვალის მართვის დეპარტამენტების, ფისკალური რისკების მართვის სამმართველოს, ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურის, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის და სსიპ - შემოსავლების სამსახურის მიერ.

სტრატეგიის მომზადებაში ასევე მონაწილეობდა სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო (SPA).

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა (SAO) და პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტმა, რომლებიც მთავრობისგან დამოუკიდებლად ფუნქციონირებენ, რეფორმის საკუთარი სტრატეგიების ფარგლებში მათთვის შესაბამისი ქმედებები დაამატეს PFMRS-ში. სტრატეგიის საბოლოო შეჯერება უნდა მოხდეს PFMRS-ის საკოორდინაციო საბჭოში მონაწილე სხვადასხვა უწყებების მიერ, რომლებიც უზრუნველყოფენ მისი, როგორც სექტორის რეფორმის სტრატეგიის დოკუმენტის დამტკიცებას.

PFMRS-თან დაკავშირებით კონსულტაციები გაიმართა განვითარების პარტნიორების წარმომადგენლებთან (EU, IMF, WB, GIZ), განსაკუთრებით კი იმ დიაგნოსტიკურ სამუშაოებთან დაკავშირებით, რომლებიც განხორციელდა სტრატეგიის შემუშავების პროცესში. აღნიშნული მოიცავს ღია მმართველობის პარტნიორობის საქართველოს 2018-2019 წლების სამოქმედო გეგმით ნაკისრ შესაბამის ვალდებულებებს.

საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ძირითადი შედეგების და სახელმწიფო და ადგილობრივ დონეზე შეფასებებში გამოვლენილი სუსტი მხარეების მიმოხილვა

საქართველოში საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმების ფარგლებში დღემდე გადამდგმული მნიშვნელოვანი ნაბიჯები შეჯამებულია შემდეგნაირად:

- მნიშვნელოვანი პროგრესი აღინიშნება შემოსავლების ადმინისტრირებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის თვალსაზრისით.
- მნიშვნელოვანი პროგრესია საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობის თვალსაზრისით, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად;
- დამკვიდრდა ფისკალური დისციპლინა და ფისკალური წესები;
- განხორციელდა საგადასახადო პოლიტიკის შთამბეჭდავი რეფორმა;
- განვითარდა საწარმოების აგრეგირებული ფისკალური რისკის შეფასების შესაძლებლობები და გაუმჯობესდა საჯარო სექტორის ფინანსური ზედამხედველობა.
- შექმნილია მაკროეკონომიკური და ფისკალური ანალიზის კარგი შესაძლებლობები;
- მნიშვნელოვანი რეფორმები განხორციელდა როგორც სახელმწიფო, ისე ადგილობრივი ხელისუფლების დონეზე, კერძოდ:
 - პროგრამული ბიუჯეტირება შედეგების მისაღწევად;
 - ხაზინის ერთიანი ანგარიში გაფართოვდა და იგი მოიცავს ადგილობრივ მთავრობებს და ყველა სახელმწიფო საწარმოს;
 - შიდა კონტროლისა და საბუღალტრო აღრიცხვის სისტემების გაძლიერება საჯარო ფინანსების მართვის საინფორმაციო სისტემის (PFMIS) დახმარებით.
 - ბიუჯეტირების, ხაზინის და სხვა დაკავშირებული სფეროებისათვის ჩამოყალიბებულია და სრულყოფილად ფუნქციონირებს ელექტრონული სისტემები (ePFMS);
 - სახელმწიფო აუდიტის სამსახური გარდაიქმნა ტრადიციული მაკონტროლებელი-ინსპექტირების ფუნქციის განმახორციელებელი ორგანიზაციიდან ახალ, თანამედროვე ინსტიტუტად, რომელიც ფინანსურ, შესაბამისობისა და ეფექტიანობის აუდიტებს უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ატარებს;
 - შეიქმნა შიდა აუდიტის სამართლებრივი და მეთოდოლოგიური საფუძველი და ინერგება მთელი მთავრობის, მათ შორის მუნიციპალიტეტების მასშტაბით;
 - ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით უზრუნველყოფილია საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმებსა და ინიციატივებთან დაკავშირებით საჭიროებებზე დაფუძნებული ტრენინგების ჩატარება;
 - 2011 წლიდან სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო ელექტრონული შესყიდვების სისტემაზე გადავიდა. ყველა სახელმწიფო და მუნიციპალური შესყიდვა ხორციელდება საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების ელექტრონული სისტემის მეშვეობით. სისტემაში ინახება შესყიდვების ჩანაწერები და ისინი საჯაროდ ხელმისაწვდომია;
 - მიმდინარე რეფორმები PFM-ის საპარლამენტო ზედამხედველობის გაუმჯობესებას უწყობს ხელს, კერძოდ:
 - პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი, რომელიც წარმოადგენს დამოუკიდებელ ფისკალურ ინსტიტუტს და განიხილავს ბიუჯეტს.
 - პარლამენტის საბიუჯეტო-საფინანსო კომიტეტი, რომელმაც, მისი სამუშაო ჯგუფის მხარდაჭერით, პროგრესს მიაღწია აუდიტის ანგარიშების შემოწმების პროცესში.

ყოველივე ზემოაღნიშნულს ადასტურებს **სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA - Public Expenditure and Financial Accountability)** შეფასების შედეგები. საქართველოს შეფასება 24 ქვეყნის საშუალო შეფასებასთან შედარებით (რომლებიც 2016 წლის PEFA-ს მეთოდოლოგიით არის შეფასებული) უფრო მაღალია 31 ინდიკატორიდან 29 ინდიკატორის შემთხვევაში. ამასთან, 2012 წლის შეფასებასთან შედარებით, 28 ინდიკატორიდან 27 ინდიკატორის შეფასების შედეგი გაუმჯობესებულია/შენარჩუნებულია, რაც ადასტურებს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის წარმატებით განხორციელებას საქართველოში. ასევე ზემოაღნიშნული შეფასებული და ასახულია მუნიციპალიტეტების PEFA-ს შეფასებებში. №3 დანართში წარმოდგენილია ცენტრალურ და ადგილობრივ დონეზე PEFA-ს შეფასების შედეგების შეჯამება.

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში ბოლო ათწლეულის განმავლობაში განხორციელებული ღონისძიებების შედეგებს ასევე ადასტურებს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ტექნიკური დახმარების მისიის ფარგლებში მომზადებული საქართველოს ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში¹. ანგარიშში ფისკალური გამჭვირვალობის კოდექსის საფუძველზე სამი ძირითადი მიმართულებით - ანგარიშგება, ფისკალური პროგნოზირება და ბიუჯეტირება და ფისკალური რისკების ანალიზი და მართვა - შეფასდა 36 ინდიკატორი, საიდანაც 18 ინდიკატორი შეფასდა როგორც საუკეთესო ან კარგი, მათ შორის საშუალოვადიანი დაგეგმვა, საბიუჯეტო კანონმდებლობა, კვარტალური და წლიური ანგარიშების მომზადების სიხშირე, საბიუჯეტო კლასიფიკაცია, პროგრამული ბიუჯეტირება, მაკროეკონომიკური და ფისკალური რისკები, მაკროეკონომიკური პროგნოზები და სხვა.

გატარებული რეფორმების შედეგად, „ბიუჯეტის „გამჭვირვალობის კვლევა 2017“-ის (Open Budget Survey 2017) შედეგებით, საქართველომ 82 ქულით² მე-5 ადგილი დაიკავა მსოფლიოს 115 ქვეყანას შორის³. აღნიშნული პოზიციით, საქართველო მოექცა სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში (2015 წელს განხორციელებული იმავე კვლევის თანახმად, საქართველომ 66 ქულით მე-16 ადგილი დაიკავა და მოექცა მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში). საქართველო რეგიონიდან ერთადერთი ქვეყანაა, რომელიც გადავიდა მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე ქვეყნების ჯგუფში და რომლის სტანდარტსაც ბოლო კვლევით მხოლოდ 5 ქვეყანა აკმაყოფილებს მსოფლიოში. შესაბამისად, საქართველო იკავებს ადგილს საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განსაკუთრებული წარმატების მქონე ისეთ ქვეყნებთან ერთად როგორიცაა: ახალი ზელანდია, სამხრეთ აფრიკა, შვედეთი და ნორვეგია.

მიუხედავად წინა რეფორმების შთამბეჭდავი მიღწევებისა, სისტემის სტაბილური და ეფექტური ფუნქციონირების თვალსაზრისით ჯერ კიდევ არის გადასადგმელი ნაბიჯები, არსებობს სუსტი მხარეები, რომლებიც 2018 წლის ცენტრალური მთავრობის და მუნიციპალიტეტების PEFA-ს შეფასებებით გამოვლინდა.

¹ <https://mof.ge/images/File/public%20finances%20in%20Geo/georgia-fiscal%20rules%20report%202018.pdf>

² <https://www.internationalbudget.org/summaries/georgia-2017>

³ <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/open-budget-index-rankings/>

გამოიკვეთა მიმართულებები, რომლებიც საჭიროებენ შემდგომ გაუმჯობესებას (D-დან C-მდე შეფასება):

- **სახელმწიფო აქტივების მართვა (PI-12):** არაფინანსური აქტივების მართვის მონიტორინგი და აქტივების განკარგვის გამჭვირვალობა ცენტრალური მთავრობის დონეზე.
- **სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა (PI-11):** ეკონომიკური ანალიზი საინვესტიციო პროექტების შესაფასებლად, საინვესტიციო პროექტების შერჩევა, საინვესტიციო პროექტების ღირებულება და საინვესტიციო პროექტების მონიტორინგი.
- **წლიური ფინანსური ანგარიშები (PI-29):** საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები (IPSAS) და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ ფინანსური ანგარიშების დროული წარდგენა აუდიტისთვის.
- **ხარჯების ბიუჯეტირება საშუალოვადიან პერსპექტივაში (PI-16):** ბიუჯეტების შესაბამისობა გასულ წელს გაკეთებულ პროგნოზთან როგორც ცენტრალური, ისე ადგილობრივი მთავრობის დონეზე და საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ჭეშმარიტების ადგილობრივი მთავრობის დონეზე.
- **ანგარიშგება ფისკალური რისკების შესახებ (PI-10):** ცენტრალური მთავრობის მიერ ადგილობრივი მთავრობების მონიტორინგი (მუნიციპალიტეტების ფინანსური ანგარიშების ყოველწლიური აუდიტის უზრუნველყოფა) და მუნიციპალური საწარმოები ყოვლისმომცველი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებებით.
- **ფისკალური სტრატეგია (PI-15):** პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენა ბიუჯეტზე და ანგარიშგება ფისკალური შედეგების შესახებ, რომლებიც მოიცავს ინფორმაციას ფისკალურ სტრატეგიასთან მიმართებაში მიღწეული პროგრესის შესახებ.

ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე გამოვლენილი სუსტი მხარეები:

- **ვალის მართვა (PI-13):** ვალის მართვის სტრატეგია.
- **აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო შეფასება (PI-31),** როგორც პარლამენტში, ისე საკრებულოში.
- **შესყიდვები (PI-24):** შესყიდვების მართვასთან დაკავშირებით საჩივრების სააპელაციო პროცესი არ არის დამოუკიდებელი.

მხოლოდ ცენტრალური მთავრობის დონეზე გამოვლენილი სუსტი მხარეები:

- **შემოსავლების ადმინისტრირება (PI-19):** შემოსავლების დავალიანების მონიტორინგი და ისტორიული დავალიანება.

მხოლოდ ადგილობრივი მთავრობის დონეზე გამოვლენილი სუსტი მხარეები:

- **სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მუნიციპალიტეტებისთვის გადაცემული ტრანსფერები (HLG-1):** ნაკლებად პროგნოზირებადი მიზნობრივი გრანტების უარყოფითად მოქმედებს მუნიციპალიტეტების საბიუჯეტო პროცესზე.
- **ბიუჯეტის მომზადების პროცესი (PI-17):** საბიუჯეტო კალენდარის მომზადების პროცესი და ბიუჯეტის წარდგენა საკანონმდებლო ორგანოში. გრანტების შესახებ ინფორმაციის დროულობა და ბიუჯეტის მომზადებისთვის შეზღუდული დრო.
- **გარე აუდიტი (PI-30):** მუნიციპალიტეტის აუდიტის სიხშირე და საკრებულოების მიერ აუდიტის ანგარიშების დროულად წარდგენა.
- **ინფორმაცია სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შესახებ (PI-8):** სერვისების გაწევის განხორციელების გეგმები, მიღწევები და შეფასებები

- **ვალების მართვა (PI-13):** ვალის და გარანტიების აღრიცხვა და ანგარიშგება.
- **შემოსავლების შესრულება (PI-3):** შემოსავლების სტრუქტურა და მთლიანი შემოსავლების ზუსტი პროგნოზირება.
- **ხარჯების შესრულების სტრუქტურა (PI-2):** ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციების და ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით, განსაკუთრებით პატარა მუნიციპალიტეტებში.
- **წლის განმავლობაში რესურსების განაწილების პროგნოზირებადობა (PI-21):** წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი.

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ახალი სტრატეგია ეფუძნება სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA) და სხვა შეფასებების შედეგებს.

2022 წლისთვის არსებული სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის შემუშავებაში ჩართულ რამდენიმე უწყებას აქვთ საკუთარი სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა:

- ფინანსთა სამინისტროს საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგია 2018-2022 წლებისთვის. აღნიშნული სტრატეგიის განახლება მოხდა 2019 წლის დასაწყისში, რომელშიც აისახა 2018 წლის მიღწევები;
- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის 2018-2022 წლების სტრატეგია და შესაბამისი სამოქმედო გეგმა;
- საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის სტრატეგიული სამოქმედო გეგმა 2018-2022 წლებისთვის;
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სტრატეგიული განვითარების გეგმა 2018-2022 წლებისთვის;
- სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს მიერ არ მოხდა კონკრეტული სტრატეგიის და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, მუდმივად მუდმივად აუმჯობესებს თავის პროცესებსა და პროცედურებს შიდა და გარე შეფასებების გათვალისწინებით.

რეფორმის დამატებითი მიმართულებები და ღონისძიებები ეფუძნება განხორციელებული დიაგნოსტიკური სამუშაოების შედეგებს.

განახლებულ სტრატეგიულ დოკუმენტზე დაყრდნობით, ფინანსთა სამინისტრომ მოამზადა მატრიცა იმ სფეროების მითითებით, რომელთა განახლებული სამოქმედო გეგმა მოიცავს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ინიციატივას. ფინანსთა სამინისტროს (დანართი №1) და სხვა ფიზიკური ერთეულების (დანართი №2) სტრატეგიული ჩარჩო მოიცავს:

- პოლიტიკის თითოეული სფეროს სტრატეგიული მიმართულებები და ამოცანები
- 2022 წლისთვის დასახული მიზანი
- დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან, როგორცაა PEFA, TADAT, PIMA და ა.შ.
- საბაზისო მაჩვენებელი
- მიზნობრივი მაჩვენებელი 2022 წლისთვის
- შესაძლო რისკები
- დადასტურების წყარო
- შენიშვნა

წარმოდგენილი სტრატეგიით და სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული მიმართულებების/ამოცანების დაფინანსება ხორციელდება ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით (BDD) და შესაბამისი წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთვის გათვალისწინებული პროგრამების ასიგნებების ფარგლებში. ზემოაღნიშნული პროგრამები ძირითადად მართვისა და რეგულირების ტიპისაა და სტრატეგიით და სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განსახორციელებლად მიიმართება ადმინისტრაციული (ადამიანური რესურსი) რესურსი.

სტრატეგიას თან ახლავს ძირითადი მიმართულებების და ამოცანების განფასება (ცხრილი 1B), რომელიც მომზადებულია პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის შესაბამისად. 2018-2022 წლების დაფინანსების მოცულობაში ასევე გათვალისწინებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ - საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის და სსიპ - ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მიერ გაწეული ხარჯები

დანართი №2 შემუშავებულ იქნა PFM-ის საერთო სტრატეგიის და სამოქმედო გეგმის მომზადებაზე პასუხისმგებელი სამივე უწყების მიერ. საქართველოს პარლამენტის საფინანსო საბიუჯეტო კომიტეტის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის და სსიპ - სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს მიერ მომზადებული სტრატეგიის მატრიცა საინფორმაციო ხასიათისაა და არ მტკიცდება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ. წარმოდგენილ დოკუმენტს იწონებს საჯარო ფინანსების მართვის საკოორდინაციო საბჭო.

პრიორიტეტები და განხორციელების ვადები

ზემოაღნიშნული ანალიზებისა და შეფასებების ფარგლებში პროგრესთან ერთად გამოიკვეთა გარკვეული მიმართულებები, რომლებიც საჭიროებენ შემდგომ გაუმჯობესებას. მაღალი, საშუალო მნიშვნელობის მქონე კატეგორიების ძირითადი მიმართულებების მიხედვით მომზადდა 2018-2022 წლების სტრატეგია.

	დასახელება	კატეგორია	შინაარსი	ვადა
1.	ინსტიტუციური დაფარვა	მაღალი მნიშვნელობის	საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ოპერაციების კონსოლიდირებული ინფორმაციის ასახვა ანგარიშგებაში	საშუალოვადიანი ⁴ პერიოდი
2.	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ჩარჩო	მაღალი მნიშვნელობის	საშუალოვადიანი პროგნოზების სიზუსტის, სანდოობის და წლიურ გეგმებთან კავშირების გაძლიერება. პროგნოზების განახლებისა და ფაქტობრივ მაჩვენებლებთან შედარებითი ანალიზის დახვეწა.	საშუალოვადიანი პერიოდი
3.	ფისკალური დისციპლინა	მაღალი მნიშვნელობის	ფისკალური წესების გადახედვა და შესაბამისი ცვლილებების განხორციელება, რათა ფისკალურმა წესებმა უზრუნველყოს ფისკალური პოლიტიკისთვის მდგრადი ჩარჩოს შექმნა.	საშუალოვადიანი პერიოდი
4.	პირობითი ვალდებულებების ანგარიშგება და კონტროლი	მაღალი მნიშვნელობის	საჯარო და კერძო თანამშრომლობის (PPP) და ელექტროენერგიის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე (PPA) ვალდებულებების	გრძელვადიანი ⁵ პერიოდი

⁴ საშუალოვადიანი პერიოდი - 4-5 წლიანი პერიოდი, რომელსაც ფარავს აღნიშნული სტრატეგია და ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი 2019-2022 წლებისათვის

⁵ იგულისხმება პერიოდი, რომელიც ფარავს 5 წელზე მეტ პერიოდს.

	დასახელება	კატეგორია	შინაარსი	ვადა
			ანალიზი და ასახვა ფისკალური რისკების დოკუმენტში	
5.	სახელმწიფო საწარმოების მართვა	მაღალი მნიშვნელობის	სახელმწიფო საწარმოების მართვის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბება, მათ შორის საწარმოების კლასიფიცირება, პირობითი ვალდებულებებისა და მათი ოპერაციებიდან გამომდინარე სხვა შესაძლო ფისკალური რისკების მონიტორინგი/პრევენცია	გრძელვადიანი პერიოდი
6.	აქტივების მთლიანი მოცულობების მართვა/იდენტიფიცირება	საშუალო მნიშვნელობის	არაფინანსური და ფინანსური აქტივების შესახებ ინფორმაციის მოგროვების და ამ აქტივების მართვის ერთიანი გეგმის შემუშავება და განხორციელება	გრძელვადიანი პერიოდი
7.	საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი აღრიცხვა და კონსოლიდირებული წლიური ფინანსური ანგარიშგებები საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად	საშუალო მნიშვნელობის	კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად; დანერგილია აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები და პრაქტიკა	გრძელვადიანი პერიოდი
8.	საინვესტიციო პროექტების მართვა	საშუალო მნიშვნელობის	საინვესტიციო პროექტების მართვის ერთიანი და გამართული ციკლის დანერგვა, რომელიც უზრუნველყოს პროექტების პრიორიტიზირებას ობიექტური კრიტერიუმების საფუძველზე	გრძელვადიანი პერიოდი
9.	შედეგზე	საშუალო	მხარჯავ	გრძელვადიანი

	დასახელება	კატეგორია	შინაარსი	ვადა
	ორიენტირებული დაგეგმვა და შიდა ფინანსური მართვის და კონტროლის სისტემის სრულყოფილი დანერგვა	მნიშვნელობის	დაწესებულებებში დაინერგება შიდა ფინანსური მართვისა და კონტროლის ეფექტური სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს საჯარო ფინანსების ეფექტიან მართვას და შედეგზე ორიენტირებული მიდგომების დახვეწას	პერიოდი
10.	ადგილობრივი თვითმმართველობები	საშუალო მნიშვნელობის	მუნიციპალიტეტების და ავტონომიური რესპუბლიკების საჯარო ფინანსების მართვის ოპერაციების დაგეგმვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება საერთაშორისო სტანდარტებისა და პრაქტიკის შესაბამისად; მუნიციპალიტეტების და ავტონომიური რესპუბლიკების საჯარო ფინანსებთან დაკავშირებით ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის გაზრდა	საშუალოვადიანი პერიოდი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის და საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოების სტრატეგიების განხორციელება იგეგმება მოკლევადიან პერიოდში.

PFMRS-ის საკოორდინაციო მექანიზმი

2010 წლიდან, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ ჩამოყალიბდა და ფინანსთა მინისტრის ხელმძღვანელობით ფუნქციონირებს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის განხორციელების საკოორდინაციო საბჭო, რომელიც შედგება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, ასევე საქართველოს პარლამენტის, სახელმწიფო აუდიტის, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს, ასევე არასამთავრობო და დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებისგან. საბჭო იკრიბება წელიწადში ოთხჯერ და განიხილავს რეფორმასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, როგორცაა სტრატეგიები და წლიური სამოქმედო გეგმები. საბჭო ასევე განიხილავს აღნიშნული სამოქმედო გეგმების შესრულებას.

თუმცა, საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელია საბჭოს დამატებითი სხდომის მოწვევა, რომლის დროსაც განიხილავენ ისეთ საკითხებს, როგორიცაა რეფორმასთან დაკავშირებულ საკითხებზე არასამთავრობო სექტორის კვლევა და შეფასება. აღნიშნული ფორმატი ხელს უწყობს რეფორმებში ჩართულ ყველა მხარეს შორის კომუნიკაციას, ასევე დონორებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან კონსულტაციებს.

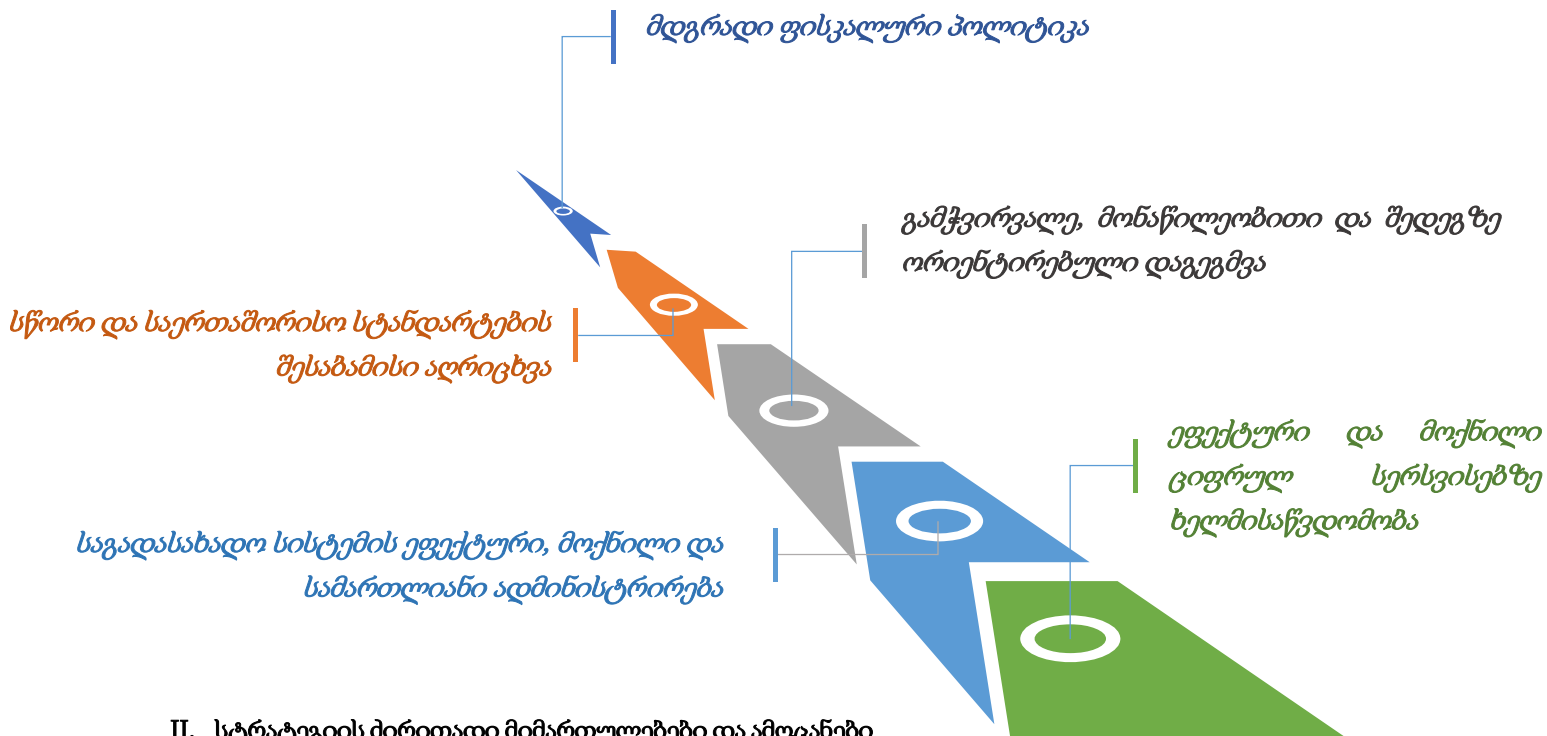
დოკუმენტის სტრუქტურა

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია ეფუძნება საქართველოს PFM-ის სისტემებში არსებული ძლიერი და სუსტი მხარეების ძირეულ ანალიზს PEFA-ის მეთოდოლოგიის გამოყენებით ცენტრალური მთავრობის და მუნიციპალიტეტის დონეზე. PEFA-ის შეფასებები განხორციელდა მსოფლიო ბანკის მიერ. გარდა ამისა, საერთაშორისო სავალუტო ფონდმა გამოიყენა TADAT-ის მეთოდოლოგია და PIMA-ის მეთოდოლოგია, რომლითაც მოხდა PEFA-ის საგადასახადო და საინვესტიციო მაჩვენებლების დეტალური ანალიზი. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს ასევე აქვს უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების საქმიანობის შეფასების ჩარჩო (SAI PMF) და შედეგები შესულია მის 2018- 2022 წლების სტრატეგიაში.

თავი II ეფუძნება ფინანსთა სამინისტროს სტრატეგიებსა და სამოქმედო გეგმებს და შემდგომ შემუშავებულია *დანართი №1* მატრიცის სახით, რომელიც მოიცავს კონკრეტულ ღონისძიებებს / ქმედებებს კონკრეტულ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით 2019-2022 წლებისთვის და აგრეთვე დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებისთვის საჭირო განფასებას. *დანართი №2* ეფუძნება ცალკეული ერთეულების სტრატეგიებსა და სამოქმედო გეგმებს: პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი და საბიუჯეტო ოფისი, სახელმწიფო აუდიტის სამსახური, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო დამოიცავს კონკრეტულ ღონისძიებებს / ქმედებებს კონკრეტულ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით 2019-2022 წლებისთვის და აგრეთვე დაგეგმილი საქმიანობის განფასებას. *დანართში №3* წარმოდგენილია 2018 წლის PEFA-ს შეფასებების ანალიზი.

ქვემოთ მოცემული მიზნები და პრიორიტეტები განსაზღვრავენ ძირითად ჩარჩოებს არსებული რისკების დაძლევისთვის საჭირო რეფორმების გასატარებლად. წინამდებარე სტრატეგიის განხორციელების საფუძველი გახდება ყოველწლიური სამოქმედო გეგმები, რომლებიც დეტალურად აღწერენ რეფორმების გასატარებლად საჭირო ღონისძიებებს.

საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საჯარო ფინანსების მართვით უზრუნველყოფილი იქნეს:

II. სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებები და ამოცანები

ფინანსთა სამინისტროს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია მოიცავს რვა თემატურ მიმართულებას:

1. ბიუჯეტირება
2. მთავრობის ვალის მართვა
3. ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება
4. საგადასახადო და საბაჟო საკითხები
5. მაკროეკონომიკური და ფისკალური პოლიტიკა
6. ფისკალური რისკები
7. სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი
8. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობა

1. ბიუჯეტირება

გასული წლების მანძილზე გატარდა რეფორმები საჯარო ფინანსების მართვის სრულყოფის, მათ შორის საბიუჯეტო სისტემის დახვეწის მიმართულებით. საჯარო ფინანსების ეფექტიანი მართვისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში განხორციელდა ბიუჯეტირების მიმართულებით დასახული მიზნები და ღონისძიებები. აღნიშნული უზრუნველყოფის სხვადასხვა სექტორის განვითარების მიზნით დასახული პოლიტიკის განხორციელებისათვის საჭირო რესურსების მობილიზებას ფისკალური მდგრადობის შენარჩუნების პირობებში და სოციალური ვალდებულებების დაფარვის პარალელურად ეკონომიკის ზრდის ხელშემწყობი ფისკალური პოლიტიკის გატარებას.

2005 წლიდან დაიწყო ხარჯების საშუალოვადიანი დაგეგმვის ჩარჩოს ჩამოყალიბება, რომლის

მიზანი იყო სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების და ხარჯების წარმოდგენა არა ერთწლიან, არამედ მრავალწლიან პერსპექტივაში, რაც ასევე დაკავშირებული უნდა ყოფილიყო სახელმწიფოს სტრატეგიულ მიზნებთან და ამოცანებთან. 2009 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი, რომელშიც თავი მოიყარა საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების მარეგულირებელმა დებულებებმა. მოწესრიგდა საბიუჯეტო სისტემის საკანონმდებლო ჩარჩო, დეტალურად გაიწერა საბიუჯეტო პროცესი და საბიუჯეტო კალენდარი. განისაზღვრა საშუალოვადიანი დაგეგმვისა და წლიური ბიუჯეტის როლი საბიუჯეტო პროცესში.

რეფორმები უზრუნველყოფდა პოლიტიკის მიმართულებებს შორის კავშირების გაუმჯობესებას; განხორციელდა საშუალოვადიანი დაგეგმვა და წლიური ბიუჯეტი. 2012 წლიდან დაიწყო საბიუჯეტო პროცესში პროგრამული ბიუჯეტირების დანერგვა. 2012 წლიდან სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონი, ხოლო 2013 წლიდან ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტები მზადდება პროგრამული ბიუჯეტის ფორმატით. 2015 წელს განახლდა პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია, უფრო დეტალურად გაიწერა ახალი რეგულაციები, რომლებიც რეკომენდაციას უწევენ უშუალოდ მხარჯავ დაწესებულებებს შეიმუშაონ პროგრამები და ქვეპროგრამები, მოამზადონ შესაბამისი ხარჯთაღრიცხვები, განსაზღვრონ მოსალოდნელი შუალედური და საბოლოო შედეგები და შესრულების შეფასების ინდიკატორები მათი საშუალოვადიანი გეგმებიდან, სექტორული სტრატეგიებიდან და ხელმისაწვდომი რესურსებიდან გამომდინარე. მხარჯავ დაწესებულებებს დაევალებათ პროგრამული ბიუჯეტის დანართის წარდგენა, როგორცაა ინდიკატორის საბაზისო და სამიზნე მაჩვენებლები/მონაცემები, სამიზნე მაჩვენებლებიდან გადახრები და შესაძლო რისკები თითოეული პროგრამის და ქვეპროგრამისთვის. აღნიშნული მიზნად ისახავს, რომ სამინისტროების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმებით თუ სხვადასხვა სექტორულ სტრატეგიებით განსაზღვრული პროგრამები/ქვეპროგრამები/ღონისძიებები და მათი ბიუჯეტები ასახული იქნეს შესაბამისი წლის წლიური ბიუჯეტის კანონში და ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტში (BDD). 2016 წლის ბიუჯეტის კანონის პროგრამული ბიუჯეტის ნაწილი მომზადდა განახლებული მეთოდოლოგიის საფუძველზე.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა შედეგზე ორიენტირებული ბიუჯეტირების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით. შემუშავდა შესრულების ანგარიშგების განახლებული ფორმები, რაც საშუალებას იძლევა შეფასდეს სახელმწიფო ბიუჯეტის გათვალისწინებული პროგრამები/ქვეპროგრამები დაგეგმილ შედეგებთან და ინდიკატორებთან მიმართებაში, ისევე როგორც იძლევა ინფორმაციას დაგეგმილ და მიღწეულ შედეგებს შორის არსებულ გადახრის გამომწვევ მიზეზებზე.

სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტის მომზადების, აღსრულებისა და შესრულების ანგარიშგების წარმოებისათვის მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს წარმოადგენს ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემა (eBudget), რომლის ჰარმონიზება მოხდა ხაზინის ელექტრონულ სისტემასთან (eTreasury), რაც საშუალებას აძლევს მხარჯავ დაწესებულებებს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საბიუჯეტო დეპარტამენტსა და სახაზინო სამსახურს რეალურ დროში აკონტროლონ და მართონ სახელმწიფო სახსრები.

სახელმწიფო ფინანსების კონსოლიდირებული მართვის მიზნით განხორციელდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ბიუჯეტების დაგეგმვის, აღსრულების და შესრულების ანგარიშგების გაერთიანება სახელმწიფო ფინანსების მართვის ელექტრონულ სისტემაში, ხაზინის ანგარიშთა სისტემის მეშვეობით და მათი ჩართვა წლიური ბიუჯეტის საბიუჯეტო პროცესში. საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში, 2015 წლის 1 იანვრიდან ერთიან ელექტრონულ

სისტემაში მოექცა ყველა დონის ბიუჯეტი (სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის, ადგილობრივი ხელისუფლების) და ყველა საბიუჯეტო ორგანიზაციის ბიუჯეტი სრულად, როგორც დაგეგმვის, ისე აღსრულების ეტაპზე. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საფინანსო ანალიტიკური სამსახურის მიერ განახლდა შესაბამისი მოდულები. რეფორმის შედეგად გაფართოვდა საბიუჯეტო ორგანიზაციის ტერმინის ქვეშ გათვალისწინებული დაწესებულებების წრე და საბიუჯეტო კოდექსის რეგულირების სფერო ვრცელდება საბიუჯეტო ორგანიზაციის ყველა დონეზე (საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების მიერ დაფუძნებული) გარდა სამეწარმეო სტატუსის მქონე იურიდიული პირებისა და საქართველოს ეროვნული ბანკისა.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ქვეყანაში საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით. 2016 წელს მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით შემუშავდა საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი (საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 22 აპრილის N191 დადგენილება) და დეტალური მეთოდოლოგია (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2016 წლის 22 ივლისის N165 ბრძანება), რომელიც აღწერს საინვესტიციო პროექტების შემუშავების წესებსა და პროცედურებს, განსაზღვრავს მონაწილე უწყებების როლებსა და პასუხისმგებლობებს სახელმწიფო ინვესტიციების მართვის პროცესის ყველა სტადიისათვის საინვესტიციო პროექტების განხორციელების დაწყებამდე. აღნიშნული დოკუმენტები საშუალებას იძლევა შეფასდეს სხვადასხვა შემოთავაზებული კაპიტალური ინვესტიციები თანმიმდევრულად და დადგინდეს პროექტების პრიორიტეტულობა სტრატეგიული დაგეგმვისა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესში, როგორც მთელი ქვეყნის ეკონომიკის, ისე დარგობრივი მიმართულებებით.

2016 წლიდან, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ რეგულარულად მზადდება წლიური ბიუჯეტის კანონის მოქალაქის გზამკვლევი და დონორების მხარდაჭერით ხორციელდება მისი ბეჭდური სახით გამოცემა და გავრცელება.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ანგარიშვალდებულების გაძლიერების მიმართულებით. 2015 წლიდან ყოველწლიურად საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ამზადებს სამოქმედო გეგმას სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშებზე სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობის თაობაზე (რომელსაც მთავრობის დადგენილებით ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა).

განხორციელდა ორი შესაბამისი შეფასება, რომლებმაც აჩვენეს მიღწეული პროგრესი. მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით განხორციელებული სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების შეფასების ანგარიშში ასახულია საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განხორციელებული რეფორმების შედეგები. 2013 წლის შეფასებასთან შედარებით მნიშვნელოვნად არის გაუმჯობესებული PEFA-ს შეფასების მაჩვენებლები. PEFA-ს შეფასების შედეგები მოცემულია დანართში 3 და ასევე წინამდებარე ანგარიშის შესავალ ნაწილში. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ტექნიკური დახმარების მისიის ფარგლებში მომზადებული საქართველოს ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასებაც ადასტურებს საქართველოში არსებულ საუკეთესო ან კარგ პრაქტიკას საშუალოვადიანი დაგეგმვის, საბიუჯეტო კანონმდებლობის, კვარტალური და წლიური ანგარიშების მომზადების სიხშირის, პროგრამული ბიუჯეტირების და სხვა მიმართულებებით. აღსანიშნავია, რომ შეფასების დოკუმენტს თან ახლავს სამოქმედო გეგმა, სადაც ასახულია კონკრეტული ღონისძიებები შემდგომი გაუმჯობესებისათვის, როგორებიცაა:

- ფისკალური ანგარიშები ინსტიტუციური ყოვლისმომცველობის გაზრდა (სსიპ-ების საკუთარი შემოსულობების ასახვა GFS ანგარიშებში);

- ფისკალური წესების გადახედვა და შესაბამისი ცვლილებების განხორციელება;
- ფისკალური პროგნოზების ცვლილების შესახებ განმარტებების წარმოდგენა;
- სარეზერვო ფონდების ხარჯვის კრიტერიუმების შემუშავება და დანერგვა;
- მუნიციპალიტეტების ფინანსური ანგარიშების რეგულარულად გამოქვეყნება და სხვ.

განხორციელებული ზემოაღნიშნული შეფასებები საშუალებას იძლევა გაანალიზდეს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ჩარჩოს ფარგლებში სხვადასხვა მიმართულებები და ამავდროულად წარმოადგენს საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმების შემუშავების საფუძველს რეფორმების თანმიმდევრულად და სწორად განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით. ბიუჯეტების მიმართულებით დასახული მიზნები და ღონისძიებები უზრუნველყოფს საჯარო ფინანსების ეფექტიან მართვას და გამჭვირვალობას; სხვადასხვა სექტორის განვითარების მიზნით დასახული პოლიტიკის განხორციელებისათვის საჭირო რესურსების მობილიზებას ფისკალური მდგრადობის შენარჩუნების პირობებში და სოციალური ვალდებულებების დაფარვის პარალელურად ეკონომიკის ზრდის ხელშემწყობი ფისკალური პოლიტიკის გატარებას.

ამოცანები და მიზნები

1.1 საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის გაზრდა

რეფორმა მიზნად ისახავს 2018-2022 წლებისათვის საშუალოვადიანი დაგეგმვის გაუმჯობესების მიმართულებით მუშაობის გაგრძელებას. უზრუნველყოფილი იქნება საქართველოს მთავრობის პროგრამისა და სხვადასხვა სექტორის სტრატეგიების თავსებადობა საშუალოვადიან პარამეტრებთან; ჩამოყალიბდება მდგრადი და ეფექტიანი საშუალოვადიანი (არანაკლებ 4 წლიანი) საბიუჯეტო დაგეგმვა, რომელიც მოიცავს:

- ფისკალური პარამეტრების კანონმდებლობით დადგენილ ფისკალურ წესებთან (გადასახდელების წესი, ბალანსის წესი, ვალის წესი, შემოსავლების წესი) თავსებადობის შესახებ სრულყოფილი ინფორმაციის წარმოდგენა;
- საშუალოვადიან პერიოდში მთავრობის შემოსულობებისა და გადასახდელების პროგნოზების წარმოდგენა არსებული პოლიტიკის (საბაზისო ინფორმაცია) და პოლიტიკის ცვლილების შემთხვევაში;
- წინა პერიოდის საშუალოვადიანი პარამეტრებისგან გადახრის გამომწვევი მიზეზების თაობაზე დეტალური განმარტების წარმოდგენა.

ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით გაგრძელდება სამუშაო შეხვედრები სამინისტროების წარმომადგენლებთან საბიუჯეტო პროცესის კოორდინირების და სრულფასოვნად წარმართვის მიზნით.

1.2 ფისკალური დისციპლინის გაძლიერება

განხორციელდება შესაბამისი ღონისძიებები საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში მომზადებული ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიშის სამოქმედო გეგმის განხორციელების, ასევე ამ მიმართულებით ევროკავშირის დირექტივების დანერგვის მიზნით. დაგეგმილია მოქმედი ფისკალური წესების შემდგომი დახვეწა და ფისკალური დაგეგმვის უფრო მდგრადი სისტემის დანერგვა, როგორც ბიუჯეტის დაგეგმვის, ისე შესრულების ეტაპზე.

1.3 საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება

გაგრძელდება აქტიური მუშაობა საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების ეფექტური სისტემის დანერგვის მიმართულებით. თითოეული პროექტის განხორციელებაზე გადაწყვეტილების მიღება მოხდება სათანადო კვლევისა და ანალიზის საფუძველზე. სისტემის დანერგვა საშუალებას მოგვცემს საინვესტიციო პროექტები წინასწარი შერჩევის ეტაპიდან მათი შესრულების შემდგომი შეფასების ეტაპის ჩათვლით განხორციელდეს დადგენილი მეთოდოლოგიით, წინასწარ განსაზღვრული პასუხისმგებელი სტრუქტურებისა და პირების მიერ. ჩამოყალიბდება საინვესტიციო პროექტების მართვის ერთიანი სისტემა, რაც ხელს შეუწყობს მხოლოდ იმ პროექტების განხორციელებას, რომლებიც დააკმაყოფილებენ სასიცოცხლო ციკლის შესაბამის ეტაპებზე არსებულ მოთხოვნებს, ამავდროულად გაუმჯობესდება სახელმწიფო ფინანსების ეფექტიანად გამოყენება. ჩამოყალიბდება აღნიშნული პროცესის კოორდინაციის ძლიერი მექანიზმი. გატარდება შესაბამისი ღონისძიებები პროცესში მონაწილე უწყებების კადრების გადამზადების და კვალიფიკაციის ამაღლების მიმართულებით.

საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის მხარდაჭერით განხორციელდება საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის პროცესის ელექტრონული პლატფორმის ინტეგრირება საჯარო ფინანსების მართვის ელექტრონულ სისტემაში (E-PFMS), რაც ხელს შეუწყობს რეფორმის უფრო სრულფასოვნად დანერგვას.

ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით გაგრძელდება ტრენინგების ციკლი საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის საკითხებზე რეფორმაში ჩართული შესაბამისი პასუხისმგებელი უწყებების წარმომადგენლებისთვის.

1.4 შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება

ფინანსთა სამინისტრო გააგრძელებს მუშაობას პროგრამული ბიუჯეტის შემდგომი დახვეწის მიმართულებით. უზრუნველყოფილი იქნება შედეგზე ორიენტირებული ბიუჯეტირების სრულყოფილად დანერგვა, რაც გულისხმობს მოსალოდნელი შედეგებისა და შესრულების შეფასების ინდიკატორების შემდგომ დახვეწას და როგორც ბიუჯეტის დაგეგმვის, ისე შესრულების პროცესში მათ ძირითად ინსტრუმენტად გამოყენებას. ბიუჯეტით გათვალისწინებული რესურსების ათვისების პარალელურად, მეტი ყურადღება გამახვილდება მიღწეული შედეგების შეფასებაზე. აღნიშნული მიმართულება აუცილებელია დაიგეგმოს შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის პარალელურად და მკაფიოდ განისაზღვროს თითოეული მხარჯავი დაწესებულების შიგნით თითოეულ შედეგზე პასუხისმგებელი სტრუქტურები/პირები და დაინერგოს შიდა ანგარიშგების ძლიერი სისტემა.

ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში გაგრძელდება შეხვედრები სამინისტროების და მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებთან შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ძირითადი პრინციპების განხილვის მიზნით, რაც ხელს შეუწყობს შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის შემდგომ გაუმჯობესებას.

1.5 ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა

გაგრძელდება მუშაობა ბიუჯეტის გამჭვირვალობის გაუმჯობესების მიმართულებით. ძირითადი საბიუჯეტო დოკუმენტაცია ხელმისაწვდომი იქნება საზოგადოებისთვის საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდის საშუალებით. ჩამოყალიბდება ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში საზოგადოების ჩართულობის ეფექტური მექანიზმი.

გაგრძელდება სახელმწიფო ბიუჯეტის მოქალაქის გზამკვლევის შემუშავება. გათვალისწინებული იქნება ღია ბიუჯეტის კვლევის და სხვა გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული საერთაშორისო ინსტრუმენტების მოთხოვნები რეფორმის შემდგომი ეტაპებისათვის.

ბიუჯეტის კვარტალურ და წლიურ ანგარიშგებაში გაძლიერდება ანგარიშგება დასახულ მიზნებსა და შედეგებთან მიმართებაში და წლიური შედეგების საშუალოვადიან გეგმებთან თავსებადობის კუთხით.

სახელმწიფო და ადგილობრივი ბიუჯეტების გამჭვირვალობის გაუმჯობესების მიზნით შემუშავდება ელექტრონული პლატფორმები, სადაც განთავსებული იქნება ბიუჯეტთან დაკავშირებით ანალიტიკური ინფორმაცია და უზრუნველყოფილი იქნება საზოგადოების ჩართულობა ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში.

განხორციელდება შესაბამისი ღონისძიებები საბიუჯეტო პროცესის გამჭვირვალობის გაუმჯობესებისა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის კუთხით, მათ შორის, დონორების და საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის მხარდაჭერით.

1.6 მუნიციპალიტეტის მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება

ფისკალური დეცენტრალიზაციის რეფორმის ფარგლებში გაგრძელდება მუშაობა მუნიციპალიტეტების მეტი დამოუკიდებლობისა და მათი ფინანსების უკეთესი პროგნოზირებადობის მიმართულებით. ჩატარდება სამუშაო შეხვედრები და ტრენინგები, მათ შორის დონორების მხარდაჭერით, მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებისთვის, მათი შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით;

გათანაბრებითი ტრანსფერის სისტემა იცვლება განაწილებული გადასახადის (Tax Sharing) სისტემით და დამატებული ღირებულების გადასახადის 19% განაწილება მუნიციპალიტეტზე. ახალი სისტემით მისაღები შემოსავალი არ ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტის საკუთარ შემოსავლებს და დამატებით მოტივაციას ქმნის მუნიციპალიტეტებისთვის. რეფორმა ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტის მიერ საშუალოვადიანი დაგეგმვის გაუმჯობესებას;

მუნიციპალიტეტების შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის - პროგრამული ბიუჯეტირების პროცესის გაუმჯობესების მიზნით, განახლდება პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგია, რაც ხელს შეუწყობს პრიორიტეტების დოკუმენტის, საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმებისა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესისა და ფორმატის დახვეწას;

მუნიციპალიტეტების ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების შეფასების (PEFA) შედეგების გათვალისწინებით გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრის მიზნით მომზადდება სამოქმედო გეგმა და ამ გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულების მიხედვით მუნიციპალიტეტი მიიღებს დამატებით დაფინანსებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან წინასწარ განსაზღვრული ოდენობით.

1.7. სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება

სტრატეგიულ და პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირების გაძლიერების ხელშეწყობის მიზნით ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში განხორციელდება პოლიტიკის კავშირის კლასიფიკატორის ინტეგრირება, რომელიც საშუალებას მისცემს როგორც

მხარჯავ დაწესებულებებს თავიანთი პროგრამები/ქვეპროგრამები/ღონისძიებები მიუსადაგონ შესაბამის პოლიტიკის კავშირის კლასიფიკატორს (მაგალითად: გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები, გენდერულად მგრძნობიარე ბიუჯეტირება, კლიმატის ცვლილება, ენერგოეფექტურობა, მწვანე ბიუჯეტირება და ა.შ.).

შედეგად, შესაძლებელი იქნება შესაბამისი ანგარიშგების წარმოება ცალკეული კლასიფიკატორის მიხედვით, პროგრამული ბიუჯეტის ფორმატში.

2. მთავრობის ვალის მართვა

მთავრობის საგარეო ვალის მდგრადობა საქართველოს სუვერენული საკრედიტო რეიტინგის ერთ-ერთი ძლიერი მხარეა, რაც აღიარებულია ბოლო წლებში საქართველოსთან მომუშავე სარეიტინგო სააგენტოების „Standard & Poor’s“-ის, „Fitch“-ის და „Moody’s“-ის მიერ. აღნიშნული მიღწეულ იქნა წლების მანძილზე მთავრობის საგარეო ვალის აქტიური და პრაგმატული მართვის შედეგად. აგრეთვე, ქვეყნის მიერ მოზიდული სასესხო რესურსის ეროვნული განვითარების და საინვესტიციო პრიორიტეტების შესაბამისად გამოყენების მეშვეობით. ამჟამად, საქართველოს მთავრობის საგარეო ვალი ძირითადად შეღავათიანია. უცხოური წყაროებიდან მიღებული სესხები მიმართულია ქვეყნის განვითარებისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი პროექტების დასაფინანსებლად.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო არის წამყვანი უწყება საერთაშორისო დონორებთან თანამშრომლობის და მათი მხარდაჭერის მიღების კუთხით. აღნიშნული თანამშრომლობის ძირითადი ამოცანაა დონორთა მხარდაჭერის ეფექტიანობის გაზრდა და დონორების მიერ დაფინანსებული პროექტების და პროგრამების მორგება ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების პრიორიტეტებზე. ამასთან, ფინანსთა სამინისტროს ერთ-ერთ მთავარ მიზანს წარმოადგენს საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციებისაგან ფინანსური რესურსის მოზიდვა მაქსიმალურად შეღავათიანი პირობებით, რათა შენარჩუნებულ იქნას მთავრობის ვალის არსებული ხელსაყრელი პარამეტრები.

2008 წელს ფინანსთა სამინისტრომ განახორციელა ევროობლიგაციების სადებიუტო გამოშვება. აღნიშნულმა ტრანზაქციამ ქვეყანა გააცნო საერთაშორისო კაპიტალის ბაზრებს და მრავალ მსხვილ ინსტიტუციონალურ ინვესტორს და შესაბამისად წარმოადგენდა ქვეყანაში დივერსიფიცირებული კაპიტალის შემოდინების წახალისების სტრატეგიის ერთ-ერთ საკვანძო ელემენტს. 2011 წელს საქართველომ წარმატებით გამოუშვა მეორე, ამჯერად 10-წლიანი ევროობლიგაცია რომლის ფინანსური პარამეტრები მიმზიდველობის თვალსაზრისით გაუთანაბრდა უფრო მაღალი საკრედიტო რეიტინგის მქონე სუვერენული სახელმწიფოების ფასიან ქაღალდებს. ამ ტრანზაქციის ფარგლებში მოხდა 2008 წელს გამოშვებული 5-წლიანი ევროობლიგაციის წინსწრებით გამოსყიდვა.

სახაზინო ვალდებულებები და სახაზინო ობლიგაციები არის ფინანსთა სამინისტროს მიერ გამოშვებული ლარში დენომინირებული მთავრობის ფასიანი ქაღალდები. სამინისტრო აწარმოებს სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ემისიას შიდა ფინანსური და კაპიტალის ბაზრების განვითარების ხელშეწყობის მიზნით. ფასიანი ქაღალდების ემისია აგრეთვე უზრუნველყოფს ბიუჯეტის დაფინანსების წყაროების დივერსიფიცირებას ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული მაღალი სანდოობის მქონე კაპიტალის მოზიდვის გზით. შიდა კაპიტალის ბაზრის განვითარების მიზნით და ინვესტორთა მხრიდან არსებული მოთხოვნის გათვალისწინებით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ეტაპობრივად ახორციელებს სახაზინო ფასიანი ქაღალდების მოცულობის ზრდას და ვადიანობის გახანგრძლივებას 6 თვიდან 10 წლამდე.

არსებული მდგომარეობით, საქართველოს რეზიდენტებიდან, ძირითადად კომერციული ბანკები ფლობენ მთავრობის ფასიან ქაღალდებს. თუმცა, იმისათვის, რომ განვითარდეს მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარი უნდა მოხდეს ადგილობრივი და უცხოელი ინვესტორების დაინტერესება და მოზიდვა. უცხოელი ინვესტორებისთვის, ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორია მცირე ზომის ბაზარი და განუვითარებელი მეორადი ბაზარი. ამასთანავე, ბაზარზე ფასიანი ქაღალდების არსებული მოცულობები ვერ უზრუნველყოფს მსხვილი საინვესტიციო ფონდების დაინტერესებას. შესაბამისად, რაც უფრო გაიზრდება თითოეული ემისიის მოცულობა და მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ჯამური ემისია, მით უფრო გაიზრდება უცხოელი ინვესტორების მოთხოვნა, შემცირდება საპროცენტო განაკვეთები და ვალის მომსახურებასთან დაკავშირებული რისკები.

ზემოხსენებული შემაფერხებელი ფაქტორების საპასუხოდ, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ 2018 წლიდან მთავრობის ფასიანი ქაღალდების პირველად ბაზარზე ე.წ. ბენჩმარკ ბონდების რეგულარული ემისია დაიწყო. ბენჩმარკ ბონდები გაზრდის ინვესტორების დაინტერესებას საქართველოს მთავრობის ფასიანი ქაღალდების მიმართ და ხელს შეუწყობს ბაზრის განვითარებას, რაც თავის მხრივ უზრუნველყოფს ფასიანი ქაღალდების ლიკვიდურობის ზრდას.

2018 წლის სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ემისიის კალენდრის პროექტი შედგენილია 2, 5 და 10 წლის ვადიანობის მქონე სახაზინო ობლიგაციების ბენჩმარკ ბონდებად გამოშვების გათვალისწინებით. აღნიშნული ინსტრუმენტი წარმოადგენს გამსხვილებულ ემისიებს წინასწარ ცნობილი პერიოდულობით და თანაბარი მოცულობებით (ერთიანი დაფარვით). მსოფლიო ბანკის და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ერთობლივი ტექნიკური დახმარების მისიის რეკომენდაციით და საქართველოს ეროვნულ ბანკთან კონსულტაციით, ბაზრის სიდიდის გათვალისწინებით, თითოეული ვადიანობისთვის, ბენჩმარკ ბონდის მოცულობა განისაზღვრა დაახლოებით 240 მლნ ლარით.

ბენჩმარკ ბონდი ზრდის პირველადი ბაზრის პროგნოზირებადობას, ემისიის გაზრდილი მოცულობა ხელს უწყობს მეორად ვაჭრობებს, მსხვილი საინვესტიციო ფონდების დაინტერესებას და წარმოადგენს ერთგვარ სანიშნეს კორპორატიული ბაზრის მონაწილეებისათვის. შესაბამისად იგი არის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი საქართველოში კაპიტალის ბაზრის განვითარებისათვის.

ამოცანები და მიზნები

მთავრობის ვალის ეფექტური მართვის გაუმჯობესების და სრულყოფის მიზნით დაგეგმილია შემდეგი აქტივობების განხორციელება:

2.1 მთავრობის ვალის მართვა ვალის მართვის სტრატეგიის შესაბამისად

მომზადდება და საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული იქნება მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის დოკუმენტი, რომელიც მოიცავს მთავრობის პოლიტიკას ვალის მართვის მიზნების მიმართულებით და ვალის მართვის სტრატეგიით გათვალისწინებული მიზნების და ამოცანების მისაღწევად განსახორციელებელი ღონისძიებების სამოქმედო გეგმას, მთავრობის ვალის პორტფელის სასურველი კომპოზიციის მისაღწევად.

- უზრუნველყოფილი იქნება მთავრობის ვალის მართვის პოლიტიკის გამჭვირვალობა; და
- გაიზრდება აღნიშნულ საკითხზე კრედიტორების, ინვესტორების, სარეიტინგო სააგენტოების და საზოგადოების ინფორმირებულობა.

2.2 მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება

ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ახალი ინსტრუმენტის - გამოსყიდვა (Buy-back) დანერგვა. აღნიშნული ინსტრუმენტი ხელს შეუწყობს ვალის პორტფელის ეფექტურ მართვას, რეფინანსირების რისკების მართვას, მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ლიკვიდურობის ზრდას და ასევე ხელს შეუწყობს ე.წ. ბენჩმარკ ბონდების გამოშვების პოლიტიკას. საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინებით მოხდება შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების მომზადება და ინიცირება.

პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა. საწყის ეტაპზე შემუშავებული იქნება პირველადი დილერების სისტემის საპილოტე ვერსია. მოხდება სისტემის სამუშაო ჯგუფის შექმნა და პირველადი დილერებისთვის უფლებების და ვალდებულებების განსაზღვრა. ასევე, საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინებით შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება. სრულფასოვანი პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა უზრუნველყოფს გაზრდილ აქტივობას, როგორც პირველად, ისე მეორად ბაზარზე. შეიქმნება დივერსიფიცირებული ინვესტორთა ბაზა.

ინვესტორებთან კომუნიკაციის გაუმჯობესება. დაგეგმილია ბაზრის მონაწილეებთან და პოტენციურ ინვესტორებთან უწყვეტი დიალოგის რეჟიმის დანერგვა და გაუმჯობესება. ინვესტორებთან კომუნიკაციის სტრატეგიის შემუშავება ხელს შეუწყობს მთავრობის ფასიანი ქაღალდების საშინაო ბაზრის გამჭვირვალობის და პროგნოზირებადობის ზრდას. აღნიშნული გამოიწვევს მოთხოვნის ზრდას მთავრობის ფასიან ქაღალდებზე, ვალის მართვასთან დაკავშირებულ ქმედებებზე/გეგმებზე სწრაფ უკუკავშირს, შედეგად ვალის მართვის პოლიტიკის უფრო ეფექტურ დაგეგმვას და განხორციელებას.

3. ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება

სახელმწიფო ბიუჯეტის დონეზე, აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმის ფარგლებში, საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) ეტაპობრივი დანერგვა სახელმწიფო ბიუჯეტის ორგანიზაციებში დაიწყო 2009 წლიდან, როდესაც ფინანსთა მინისტრის 2009 წლის 3 ნოემბრის N701 ბრძანებით დამტკიცდა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) დანერგვის სტრატეგია, რომლითაც განისაზღვრა სტანდარტების მოთხოვნებთან შესაბამისობა 2020 წლისათვის. რეფორმის განსახორციელებლად საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 19 თებერვლის N38 დადგენილების საფუძველზე, შეიქმნა მთავრობის მუდმივმოქმედი სათათბირო ორგანო - საქართველოს საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების საბჭო, რომელიც პასუხისმგებელია საჯარო სექტორში ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვასა და რეკომენდაციების შემუშავებაზე. ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციასთან (IFAC) გაფორმებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში, ქართულ ენაზე ოფიციალურად ითარგმნა და საჯაროობისათვის გამოქვეყნდა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები. 2012 წლიდან ეტაპობრივად ხორციელდებოდა დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული IPSAS სტანდარტების დანერგვა. 2012 წლიდან ყოველწლიურად მზადდება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ცენტრალური მთავრობისათვის, რომელიც ანგარიშვალდებულებისა და საჯაროობის უზრუნველსაყოფად, ქვეყნდება სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე www.treasury.gov.ge. ამასთან, სტანდარტების დანერგვის ხელშესაწყობად, ყოველწლიურად მიმდინარეობს საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტერთა კვალიფიკაციის ამაღლება.

რაც შეეხება ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებსა და ავტონომიურ რესპუბლიკებს, IPSAS რეფორმა მიმდინარეობს 2016 წლიდან. პირველ ეტაპზე, IPSAS სტანდარტების დანერგვის ხელშესაწყობად, ცნობიერების ამაღლების მიზნით მოეწყო სემინარები თვითმმართველ ერთეულებში IPSAS სტანდარტების დანერგვის მნიშვნელობასთან დაკავშირებით, საიმედო და ხარისხიანი ფინანსური ანგარიშგების უზრუნველსაყოფად; 20-მდე მუნიციპალიტეტში ჩატარდა კვლევა, რომელიც მიზნად ისახავდა აღრიცხვის და ანგარიშგების არსებული სისტემის შესწავლას. კვლევის შედეგად გამოვლინდა, რომ თვითმმართველი ერთეულების საფინანსო სამსახურები, ხშირ შემთხვევაში, განსხვავებულ პროგრამულ უზრუნველყოფებს იყენებენ აღრიცხვა-ანგარიშგების მიზნებისათვის. სათანადო სტანდარტს ვერ აკმაყოფილებს აღრიცხვის და ანგარიშგების არსებული პრაქტიკა და სხვ. არსებული IPSAS სტრატეგიის ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებზე გასავრცელებლად, სტრატეგიაში (2009 წლის 3 ნოემბრის №701 საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ბრძანება) შეტანილ იქნა ცვლილებები 2017 წლის 29 დეკემბრის #485 ბრძანებით, რითიც წლების მიხედვით განისაზღვრა ყველა აუცილებელი ღონისძიება ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებში IPSAS სტანდარტების 2020 წლამდე ეტაპობრივად დასაწერად.

აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მიუხედავად, სახელმწიფო ბიუჯეტის დონეზე არსებული სააღრიცხვო სისტემა, ასევე, საჯარო სექტორში დასაქმებულ ბუღალტერთა კვალიფიკაციის დონე სრულყოფილად ვერ პასუხობს საერთაშორისო პრაქტიკას და მოთხოვნებს. ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებში ანგარიშგებულების დღეისთვის არსებული ხარისხი ვერ უზრუნველყოფს სახელმწიფო ფინანსების მართვის მუდმივ მონიტორინგს და შეფასებას.

ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 15 ივნისის N483 ბრძანების შესაბამისად დაინერგა სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემა. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 14 ივლისის N578 ბრძანებით დამტკიცდა “სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემის შესახებ” ინსტრუქცია. ელექტრონული ხაზინის დანერგვის შედეგად გაუქმდა რეგიონული ხაზინის სამსახურები და ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციები (როგორც თბილისში, ასევე რეგიონებში) ეტაპობრივად გადმოვიდნენ ახალი ტიპის სისტემაზე.

1 იანვრიდან სახელმწიფო ხაზინასა და მის მომსახურებაზე მყოფ ორგანიზაციებს შორის მუშაობს მხოლოდ ელექტრონული საგადასახდელი სისტემა. ახალ სისტემაზე გადასვლის შედეგად საბიუჯეტო სახსრების მართვის პროცესში თითქმის საერთოდ გაუქმდა ქალაქის დოკუმენტების მოძრაობა მხარჯავ ორგანიზაციებსა და სახაზინო სამსახურს შორის, რამაც გამოიწვია დროისა და ფინანსური რესურსების მნიშვნელოვანი დაზოგვა, აგრეთვე გაუმჯობესდა მომსახურების ხარისხი და გაიზარდა პროცესების გამჭვირვალობის ხარისხი.

1 იანვრიდან, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ, მუნიციპალიტეტების, ავტონომიური რესპუბლიკების, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების (სსიპ) და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების (ააიპ) ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემაში მოქცევის მიზნით, დაიწყო ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემის გაფართოვება. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების შესაბამისად, სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე ეტაპობრივად გადმოყვანილ იქნა ცენტრალური, ორი ავტონომიური და 76 ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტები, ასევე, მათ მიერ დაფუძნებული სსიპ-ები და ა(ა)იპ-ები. რეფორმის შედეგად, ხაზინის მომსახურებით მოსარგებლე ორგანიზაციათა რაოდენობა 450-დან 1647 უწყებამდე გაიზარდა. ყველა აღნიშნული სუბიექტების შემოსულობების სწორად და დეტალურად აღრიცხვისათვის შეიქმნა ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდები, ასევე, ყველა მათგანს ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემის შიგნით გაეხსნათ ანგარიშები, შემუშავდა ამ ანგარიშებზე

სახსრების კონტროლის მექანიზმები.

სახელმწიფო ხაზინის ფინანსების მართვის ერთიან საინფორმაციო სისტემაში დღეისათვის ინტეგრირებულია ბიუჯეტის დაგეგმვის, შესრულებისა და აღრიცხვა-ანგარიშგების მოდულები. ვებ-ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული ეს სისტემა უზრუნველყოფს საბიუჯეტო ოპერაციების რეალურ დროში განხორციელებას და საიმედო და დროული ანგარიშგებების წარმოებას. აღნიშნული მოდულებია:

- ბიუჯეტირების ელექტრონული მოდული - ვალდებულების აღება ელექტრონულ ხაზინაში ხდება ელექტრონული ბიუჯეტის კვარტალური განაწილების გეგმის ფარგლებში;
- ვალის მართვის სისტემის ელექტრონული მოდული - დონორების მიერ დაფინანსებული პროექტებისთვის;
- საკადრო რესურსების მართვის სისტემის ელექტრონული მოდული, სადაც მოცემულია ორგანიზაციული სტრუქტურა, სამტატო განრიგი, თანამდებობრივი სარგო, დანიშვნა/გათავისუფლების თარიღები და ა.შ;
- შემოსავლების სამსახურთან ელექტრონული მოდული - ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების, დეპოზიტების სახით განთავსებული თანხების დაბრუნების ან ბიუჯეტში გადატანის ოპერაციების ელექტრონულად განხორციელებისათვის;
- სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს ელექტრონული მოდული - შესაძლებელია სახელმწიფო შესყიდვების სისტემიდან რეგისტრირებული ხელშეკრულებების შესახებ ინფორმაციის სახელმწიფო ხაზინის სისტემაში ჩამოტვირთვა, ასევე ელექტრონული ხაზინიდან ორგანიზაციების მიერ ხელშეკრულებების მიხედვით განხორციელებული გადახდების შესახებ ინფორმაციის სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსათვის დროის რეალურ რეჟიმში მიწოდება და ა.შ.

ხაზინის ელექტრონული სისტემის მოდულებთან მუშაობის უნარ-ჩვევების შეძენის მიზნით პერიოდულად ხორციელდება თვითმმართველი ერთეულების, სსიპ-ებისა და ააიპ-ების საფინანსო სამსახურების წარმომადგენლების ტრენინგები და საინფორმაციო ხასიათის სამუშაო შეხვედრები.

ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, სახელმწიფო ხაზინას აქვს შესაძლებლობა საჯარო ფინანსების მართვის ინტეგრირებული ელექტრონული სისტემიდან მიიღოს უფრო სრულყოფილი, დროული და სარწმუნო ინფორმაცია ბიუჯეტის შესრულების და არსებული ფინანსური რესურსების შესახებ.

მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო საბიუჯეტო ორგანიზაციების, ავტონომიური რესპუბლიკების და ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტები, ასევე, მათ მიერ დაფუძნებული სსიპ-ები და ა(ა)იპ-ები დღესდღეობით სახაზინო სამსახურის მომსახურებაზეა, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების და არაკომერციული (არასამეწარმეო) იურიდიული პირების გარკვეული ნაწილი (საჯარო სკოლების და საბავშვო ბაღების სახით) სისტემის გარეთ რჩება. გარდა ამისა, დღესდღეობით სისტემაში სრულყოფილად არ ფუნქციონირებს დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნი, რომელშიც შესაძლებელი იქნებოდა ყველა ოპერაციის ორმაგი ჩაწერის პრინციპით ასახვა. სრულ ფინანსურ ინფორმაციაზე დროული წვდომა კი თავის მხრივ, გააუმჯობესებდა ფისკალური გადაწყვეტილებების ეფექტიანობას.

ამოცანები და მიზნები

3.1 აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში

საჯარო სექტორში აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმის ფარგლებში, IPSAS დანერგვის მიზნით, განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- IPSAS სტანდარტების დანერგვა როგორც სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ ორგანიზაციებში, ასევე, ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებში;
- IPSAS სტანდარტების შესაბამისი აღრიცხვა-ანგარიშგების მეთოდოლოგიის დახვეწა სახელმწიფოს სახელით ფლობილი აქტივების, აღებული ვალდებულებების, მიღებული შემოსავლებისა და გაწეული ხარჯების ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის მიზნებისათვის;
- IPSAS სტანდარტების დანერგვის ხელშესაწყობად, საჯარო სექტორის ბუღალტერთა გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება; კვალიფიკაციის ამაღლება და გადამზადება;
- საჯარო ფინანსების ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად, მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება და გამოქვეყნება სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე;
- IPSAS სტანდარტების დანერგვის ხელშესაწყობად, ახალი გამოცემული IPSAS სტანდარტების თარგმნა და რედაქტირება, აგრეთვე, არსებული IPSAS სტანდარტების განახლება.

3.2 ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება

2010 წელს დანერგილი ხაზინის ელექტრონული სისტემა მუდმივად განახლების და შემდგომი გაფართოების პროცესშია. იგეგმება შემდეგი ღონისძიებების განხორციელება:

- დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნის ფუნქციონალების სრულად განვითარება, რომელიც უზრუნველყოფს სახელმწიფო ფინანსებთან დაკავშირებული ყველა ტრანზაქციის და ჩანაწერის ერთიან სისტემაში ინტეგრირებას, IPSAS-ზე დაფუძნებული ერთიანი ანგარიშთა გეგმის შემოღებას და მთავრობის აქტივ-პასივების ბალანსის არსებობას დროის რეალურ რეჟიმში, რაც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს საბიუჯეტო ორგანიზაციების ანგარიშვალდებულების ზრდას და მენეჯმენტისთვის ინფორმაციის მომზადებას საფინანსო რესურსების ეფექტიან ხარჯვაზე გადაწყვეტილებების მისაღებად.
- საჯარო ფინანსების მართვის სისტემის სხვადასხვა ფუნქციონალებს შორის ურთიერთკავშირის გაძლიერება და საბიუჯეტო პროცესის ყველა ეტაპის ერთ სივრცეში ინტეგრირება;
- საჯარო სკოლების და საბავშვო ბაღების ანგარიშვალდებულების გაუმჯობესებისა და მათი საფინანსო-საბიუჯეტო საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის რეალურ დროში მიღების მიზნით, ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში ინტეგრირება;
- მიმდინარე ბიზნეს-პროცესების დახვეწა, გამარტივება და არსებული საინფორმაციო სისტემის მოდერნიზება;
- ხაზინის ელექტრონული სისტემის მოდულებთან მუშაობის უნარ-ჩვევების შეძენის მიზნით, საბიუჯეტო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება.

3.3 ფულადი სახსრების მართვის რეფორმა

საჯარო ფინანსების წარმატებული რეფორმის ფარგლებში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა ფულადი სახსრების მართვის რეფორმა, რაც გულისხმობს სახელმწიფო ხაზინის ფულადი სახსრების მართვის ეფექტურობის და ეფექტიანობის ზრდას. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 184 მუხლის თანახმად, სახელმწიფო ხაზინა უფლებამოსილია დამატებითი საბიუჯეტო შემოსულობების მიღების მიზნით თავის განკარგულებაში არსებული ფულადი სახსრები განათავსოს საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული წესის შესაბამისად. აღნიშნული ფუნქციის განსახორციელებლად, 2015 წელს სახელმწიფო ხაზინაში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ქვედანაყოფი, რომლის კომპეტენციაშიც შედის ფულადი სახსრების პროგნოზირება და მართვა.

სამსახური პასუხისმგებელია სახელმწიფო ხაზინის განკარგულებაში არსებული ფულადი სახსრების პროგნოზირებასა და მართვაზე. მისი დანერგვის დღიდან შემუშავებული ღონისძიებები, როგორცაა სახელმწიფო ხაზინის განკარგულებაში არსებული ფულადი სახსრების კომერციულ ბანკებში განთავსება ეროვნული ვალუტით, დეპოზიტის ან/და უზრუნველყოფილი დეპოზიტის ფორმით, ფინანსთა სამინისტროში მრავალი ფასის მეთოდით ჩატარებული აუქციონის წესით, კვლავ განხორციელდება საშუალოვადიან პერიოდში. აღნიშნული უზრუნველყოფს სახელმწიფო ფულადი სახსრების ეფექტურ და ეფექტიან მართვას და პროგნოზირებას და დამატებითი შემოსავლების მობილიზებას სახელმწიფო ხაზინაში.

4. საგადასახადო და საბაჟო საკითხები

საქართველოს მთავრობის საგადასახადო პოლიტიკა უზრუნველყოფს კერძო სექტორისა და უცხოური ინვესტიციებისათვის, ასევე, ბიზნესის დაწყებისა და განვითარებისათვის, მიმზიდველი და სტაბილური საგადასახადო გარემოს შექმნას. სტრატეგიულ სამიზნეს წარმოადგენს საგადასახადო პოლიტიკის ეფექტიანობის ზრდა, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს საგადასახადო სისტემის სიმარტივე, სიცხადე, სამართლიანობა, სრულყოფილება და განაკვეთების ოპტიმალური დონე.

ბოლო წლების განმავლობაში განხორციელდა შემდეგი საგადასახადო რეფორმები:

- საგადასახადო კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან, მისი ოპტიმიზაციის მიზნით ბუნდოვანი და ორმაგი ინტერპრეტაციის შესაძლებლობის მომცემი დებულებების აღმოფხვრა, გადასახადის გადამხდელთათვის სანქციების ლიბერალიზაცია, საგადასახადო კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფა.
- ეტაპობრივად 3 წლამდე შემცირდა საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული 6 წლიანი ხანდაზმულობის ვადები;
- განხორციელდა ცალკეული კატეგორიის ეკონომიკური დანაშაულისათვის სისხლის სამართლებრივი დევნის შეზღუდვა (დეკრიმინალიზაცია);
- შემსუბუქდა სანქციები საკონტროლო-სალარო აპარატის და სასაქონლო ზედნადების გარეშე საქმიანობის წესები დარღვევისათვის, აგრეთვე დეკლარაციის დაგვიანებით წარდგენისათვის;
- საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების გადავადების ერთწლიანი ვადა გაიზარდა 3 წლით;

- განხორციელდა მოგების გადასახადის რეფორმა, რომლის შედეგად ამოქმედდა ახალი დაბეგვრის მოდელის დებულებები; კერძოდ, მოგების გადასახადით იბეგრება მხოლოდ განაწილებული მოგება და განსაზღვრული კატეგორიის ხარჯები/გადახდები.
- კაპიტალის ბაზრის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, ფიზიკური პირები და არარეზიდენტები თავისუფლდებიან საშემოსავლო და მოგების გადასახადებისგან სასესხო და წილობრივი ფასიანი ქაღალდის მიწოდებით და სასესხო ფასიანი ქაღალდიდან პროცენტის სახით მიღებულ შემოსავალზე, თუ ფასიანი ქაღალდი გამოშვებულია რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ საქართველოში საჯარო შეთავაზების გზით და სავაჭროდ დაშვებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღიარებულ ორგანიზებულ ბაზარზე.
- 2021 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შევიდა დღგ-ის კარის ახალი რედაქცია, რის შედეგადაც მოხდა დღგ-ის ქართული კანონმდებლობის შესაბამისობაში მოყვანა ევროპის საბჭოს 2006 წლის 28 ნოემბრის საბჭოს 2006/112/EC დირექტივასთან დამატებული ღირებულების გადასახადის საერთო სისტემის შესახებ.
- მიღებულ იქნა საქართველოს მთავრობის დადგენილება „საერთაშორისო კომპანიის“ სტატუსის შესახებ, რომლის ფარგლებშიც კომპანიებს შეუძლიათ ისარგებლონ საგადასახადო შეღავათებით.

ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში საქართველომ აიღო საბაჟო და საგადასახადო (არაპირდაპირი გადასახადების ნაწილში) კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზების ვალდებულება, რის შედეგადაც საქართველომ არაერთი ცვლილება განახორციელა საბაჟო და საგადასახადო კანონმდებლობაში და მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა საბაჟო წესები და პროცედურები. აღსანიშნავია, რომ ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში დამუშავდა ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორის (AEO) ევროკავშირში მოქმედი რეგულაციები და აისახა ქართულ კანონმდებლობაში.

შემუშავდა საბაჟო კოდექსის პროექტი, რომელშიც ასევე ასახულ იქნა 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) N1186/2009 საბაჟო გადასახადისაგან გათავისუფლების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაციის დებულებები. ახალი საბაჟო კოდექსი ძალაში შევიდა 2019 წლის პირველი სექტემბრიდან, რომელიც სრულად პასუხობს ევროკავშირის სტანდარტებს, რაც ხელს უწყობს ქართული ბიზნესის ინტეგრაციას ევროკავშირის ბაზარზე.

2014-2021 წწ. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო აქტიურად მუშაობდა საერთაშორისო საგადასახადო შეთანხმებების არეალის გაფართოებაზე. აღნიშნულ პერიოდში ძალაში შევიდა „შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ“ შეთანხმებები შემდეგ სახელმწიფოებთან: შვედეთი, პორტუგალია, ბელარუსი, ისლანდია, კვიპროსი, კორეა, ლიხტენშტაინი, მოლდოვა, საუდის არაბეთი, იაპონია და ჰონგ კონგი. საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული იქნა შეთანხმება ყირგიზეთის რესპუბლიკასთან. ამასთან, გაიმართა მოლაპარაკებები და მოხდა შეთანხმების ტექსტის პარაფირება მაროკოსთან და ხელი მოეწერა განახლებული შეთანხმებას პოლონეთთან.

2014-2016 წლებში გლობალური ფორუმის მიერ განხორციელდა საქართველოს იურისდიქციის შეფასება გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის საერთაშორისო სტანდარტთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით. 2016 წლის 11 მარტს გლობალური ფორუმის მიერ დამტკიცებულ იქნა მეორე ფაზის ანგარიში. საგადასახადო გამჭვირვალობის და ინფორმაციის გაცვლის სფეროში საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა და პრაქტიკა შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტს.

2017 წლიდან საქართველო აქტიურად მუშაობს 2022 წლისთვის დაგეგმილი შეფასებების მე-2 ფაზისათვის, ახალი, 2016 წლის მეთოდოლოგიის შესაბამისად.

2014 წლის 29 ოქტომბერს საქართველო არჩეულ იქნა გლობალური ფორუმის ექსპერტთა ჯგუფის წევრად (PEER REVIEW GROUP (PRG)). აღნიშნული ჯგუფის წევრად საქართველო განმეორებით იქნა არჩეულ 2020 წელს, 2 წლის ვადით. აღნიშნული ჯგუფი მუშაობს საგადასახადო გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის საერთაშორისო სტანდარტის დახვეწაზე და გლობალური ფორუმის წევრი და არაწევრი სახელმწიფოების კანონმდებლობისა და პრაქტიკის შეფასებაზე. ექსპერტთა ჯგუფში გაწევრიანებულია 30 სახელმწიფო.

2016 წლის ივნისს საქართველო გახდა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის და დიდი ოცეულის (OECD /G 20) მიერ შექმნილი ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრი სახელმწიფო და აიღო დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) სამოქმედო გეგმის ფარგლებში შემუშავებული 4 მინიმალური სტანდარტის დანერგვის ვალდებულება. ხოლო 2016 წლის 1 ივლისს BEPS-ის ინკლუზიური პლატფორმის პირველი შეხვედრაზე დამტკიცდა ინკლუზიური პლატფორმის ხელმძღვანელი ჯგუფის (Steering group) შემადგენლობა, რომელშიც არჩეულ იქნა საქართველო. 2018 წლიდან საქართველო ხელახლა იქნა არჩეული ჯგუფში მეორე ვადით.

BEPS-ის პროექტის მე-5 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დანერგვის მიზნით, 2017 წელს საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის შესახებ ფორუმმა (FHTP OECD) დაიწყო საქართველოში არსებული პრეფერენციული საგადასახადო რეჟიმების შესწავლა (საერთაშორისო ფინანსური კომპანია, თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა, სპეციალური სავაჭრო კომპანია, ვირტუალური ზონის პირი). შეფასების შედეგად დადგინდა, რომ OECD-ის სტანდარტების შესაბამისად, თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა და სპეციალური სავაჭრო კომპანია არის „არა საზიანო“ (out of the scope of the minimum standards), ხოლო ორი რეჟიმი - საერთაშორისო ფინანსური კომპანია და ვირტუალური ზონის პირი არის „პოტენციურად საზიანო, მაგრამ რეალურად არა საზიანო“. შესაბამისად, OECD-ის რეკომენდაციის გათვალისწინებით, საერთაშორისო ფინანსური კომპანიის სტატუსი გაუქმდა 2020 წელს.

BEPS პროექტის მე-5 ღონისძიების მეორე ნაწილის შესაბამისად ნაკისრი ვალდებულების შესრულების მიზნით, საქართველომ დანერგა წინასწარ საგადასახადო გადაწყვეტილებებზე ინფორმაციის სპონტანური გაცვლის სტანდარტი. კერძოდ, 2018 წელს ფინანსთა სამინისტრომ გამოსცა „დასაბეგრი ბაზის შემცირების და მოგების გადატანის პროექტით გათვალისწინებული სავალდებულო ღონისძიებების განხორციელების შესახებ“ ბრძანება. აღნიშნულ სტანდარტზე შეფასება დაიწყო 2019 წელს და ყოველწლიურად დადებიდათ ფასდება OECD-ის მიერ (no recommendations);

ამასთან, 2017 წლის მარტიდან საქართველო არჩეულ იქნა FHTP-ის ბიუროს წევრ ქვეყნად, ხოლო 2017 წლის მაისის თვიდან საქართველო წარმოადგენს საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის ფორუმის კრიტერიუმების გადახედვის ფოკუს ჯგუფის წევრს.

BEPS პროექტის მე-6 ღონისძიების (საგადასახადო შეთანხმებების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა) დანერგვის მიზნით, 2017 წლის 7 ივნისს, საფრანგეთში, ქ. პარიზში OECD-ის კვირეულის დროს, მინისტრიალის საბჭოს შეხვედრების ფარგლებში გაიმართა „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიების დანერგვის შესახებ“ მრავალმხრივ კონვენციის ხელმოწერის პირველი ცერემონია. მრავალმხრივ ინსტრუმენტს ხელი მოაწერა 70-ზე მეტი ქვეყნის მაღალი დონის წარმომადგენელმა, მათ შორის საქართველომ.

კონვენციით ცვლილებები შევიდა „შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ“ საგადასახადო შეთანხმებებში. კონვენციის ხელმოწერი სახელმწიფოები უფლებამოსილნი არიან ინსტრუმენტის რიგ დებულებაზე გააკეთონ დათქმები, წარადგინონ პოზიციები და არჩევანი. ამ მიზნით, 2016-2017 წლებში გაიმართა რამდენიმე სამუშაო შეხვედრა, როგორც დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან და საერთაშორისო ექსპერტებთან, ასევე ორმხრივი მოლაპარაკებები შემდეგ სახელმწიფოებთან: სერბეთი, სლოვაკეთი, სამხრეთ კორეა, ლუქსემბურგი, სლოვენია, ინდოეთი, შვეიცარია, ესტონეთი, ისრაელი, სინგაპური, ლიხტენშტაინი, ნიდერლანდები. ამასთან, ჩატარდა ანალიზი საქართველოს მიერ ხელმოწერილი და ძალაში შესული ორმაგი დაბეგვრის შეთანხმებების და OECD-ის სამდივნოს წარედგინა MLI-სთან მიმართებით საქართველოს პოზიცია.

2018 წლის 29 დეკემბერს საქართველოს პარლამენტმა მოახდინა მრავალმხრივი ინსტრუმენტის რატიფიცირება, რომელიც საქართველოსთვის ძალაშია 2019 წლის პირველი ივლისიდან.

2021 წლისათვის „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიებების დანერგვის შესახებ“ მრავალმხრივი კონვენციის წარმატებით იმპლემენტაციის მიზნით OECD-ის რეკომენდაციის შესაბამისად, სინთეზირებული ტექსტები მომზადდა შემდეგ ქვეყნებთან: ირლანდია, ნიდერლანდები, გაერთიანებული სამეფო, ლიტვა, ლუქსემბურგი, ფინეთი, სინგაპური, ინდოეთი, სერბეთი, სლოვენია და ისლანდია.

BEPS-ის პროექტის მე-13 ღონისძიების (გარიგების შეფასების დოკუმენტაცია და ქვეყნების

მ

ო

ხ

ე

დ

3

ი

BEPS-ის პროექტის მე-14 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დანერგვას უზრუნველყოფს FTA MAP ფორუმი. 2017 წლის მაისიდან საქართველო მონაწილეობას ღებულობს FTA MAP ფორუმის

ხ

ნ

ბ

მ

2017 წლიდან საქართველო აქტიურად იყო ჩართული ციფრული ეკონომიკის დაბეგვრასთან დაკავშირებით OECD-ის მიერ განხორციელებულ საქმიანობაში და 2021 წლის 1 ივლისს საქართველო შეუერთდა OECD-ის განცხადებას საერთაშორისო დაბეგვრის რეფორმისთვის ახალი ჩარჩოს შექმნის თაობაზე. აღნიშნული ჩარჩო ითვალისწინებს ორსვეტიან გეგმას, მულტინაციონალური ჯომპანიების მიერ თავიანთი გადასხადების სამართლიანი წილის გადახდის უზრუნველსაყოფად.

ბ

შ

რ

მინიმალური სტანდარტის დანერგვას მიზნით, 2016 წლის 30 ივნისს, BEPS-ის ინკლუზიური პლატფორმის შეხვედრის ფარგლებში, საქართველომ ხელი მოაწერა კომპეტენტური ორგანოების შემოსავლების სამსახურის მიერ განხორციელებული და დაგეგმილი რეფორმები საგადასახადო და მრავალმხრივი შეთანხმებას ქვეყნების მიხედვით ანგარიშის გაცლის შესახებ (CBC MCAA). 2019 წელს საქართველო, OECD-სთან თანამშრომლობით, ინტენსიურად მუშაობდა ქვეყნების მიხედვით ფნგარიშების სტანდარტის დანერგვისთვის საჭირო სამართლებრივი გარემოს შესაქმნელად. 2020 წლის 14 ივლისს პარლამენტმა დაამტკიცა პირველადი კანონმდებლობა.

- ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის ხელშეწყობა;
- ინოვაციური ტექნოლოგიების მეშვეობით დაინტერესებულ პირთა საჭიროებებზე ორიენტირებული მომსახურების გაწევა;
- საგადასახადო ვალდებულებების შეუსრულებლობის შედეგებზე ადრეულ ეტაპზე რეაგირება და საგადასახადო დავალიანების მართვა;
- საგადასახადო და საქართველოს საზღვრის კვეთასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულებისგან თავის არიდების ფაქტების გამოვლენა და შესაბამისი რეაგირება;
- ფუნქციური საჭიროებების თანამედროვე ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფა;
- საგადასახადო ვალდებულებათა ასახვის მიზნით, მონაცემთა ბაზებში გადამხდელთა სეგმენტაცია სხვადასხვა ჭრილში და მონაცემთა სისწორის უწყვეტი კონტროლის სისტემის შემუშავება;
- ადამიანური რესურსების მართვის სფეროში თანამედროვე მიდგომების განხორციელება;
- სტრატეგიის განხორციელების უზრუნველსაყოფად საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სისტემების შემდგომი განვითარება;
- საბაჟო პროცედურებთან დაკავშირებულ დირექტივებთან, რეგულაციებთან მიახლოებული ნორმატიული აქტების, საერთაშორისო კონვენციების განხორციელება;
- სანიტარულ, ფიტოსანიტარულ, ვეტერინარულ სასაზღვრო კონტროლის პროცედურებთან დაკავშირებულ დირექტივებთან, რეგულაციებთან მიახლოებული ნორმატიული აქტების განხორციელება;
- საგადასახადო პროცედურებთან დაკავშირებულ დირექტივებთან, რეგულაციებთან მიახლოებული ნორმატიული აქტების განხორციელება.

აღნიშნული მიმართულებების განხორციელების შედეგად: დამტკიცდება და განხორციელდება დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების რისკზე დაფუძნებული მიდგომები და ვალის მართვის სტრატეგია; დაიხვეწება გადამხდელების ბაზები და პროგრამული მოდულები; დაინერგება ადამიანის რესურსების მართვის ახალი მიდგომები და განხორციელდება ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების განხორციელების სამოქმედო გეგმაში გათვალისწინებული ქმედებები.

ამოცანები და მიზნები

4.1 ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება და

საგადასახადო კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფა

2006 წლის 28 ნოემბრის საბჭოს 2006/112/EC დირექტივასთან, დამატებული ღირებულების გადასახადის (დღგ) საერთო სისტემის შესახებ, კანონმდებლობის ასოცირების შეთანხმებით განსაზღვრულ ვადაში - 2019 წლის სექტემბრისთვის ჰარმონიზაცია, რომელიც ამოქმედდა 2021 წლის 1 იანვრიდან.

დაგეგმილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების პროექტის მომზადება 2003 წლის 27 ოქტომბრის საბჭოს 2003/96/EC დირექტივასთან ევროგაერთიანების ფარგლებში ენერგოპროდუქტებისა და ელექტროენერგიის დაბეგვრის ჩარჩოს რესტრუქტურის შესახებ საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის მიზნით.

დაგეგმილია ასევე მეწარმე ფიზიკური პირების დაბეგვრის მექანიზმების გამარტივებისთვის შესაბამისი ცვლილებების განხორციელება. ასევე, ორგანიზაციებისთვის მოგების გადასახადის ახალი მოდელის გავრცელება. ამასთან, მიმდინარეობს მუშაობა ინვესტორებისათვის საგადასახადო გზამკვლევის “pocket tax book“ ახალ ვერსიაზე და გამოიცემა ბროშურების სახით.

დაგეგმილია საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით საგადასახადო კოდექსის შესაბამისი დებულებების გადამუშავება. ასევე საერთაშორისო სტანდარტის შესაბამისად, აქციზის სტრუქტურის ცვლილება და თემატურად დაბეგვრის ობიექტის მიხედვით ცალ-ცალკე თავების (ენერგო პროდუქტები, ალკოჰოლი, თამბაქოს ნაწარმი, ავტომობილები და სხვა) მიხედვით ჩამოყალიბება და შესაბამისი საგადასახადო კოდექსის ცვლილებების პროექტის მომზადება. ასევე მიმდინარეობს მუშაობა დონორებთან ერთად საგადასახადო შეღავათების ანალიზზე და შესაბამისი საგადასახადო ცვლილებების პროექტის მომზადებაზე.

4.2 საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა

განხორციელდა არსებული საბაჟო კანონმდებლობის მარეგულირებელი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული ბაზის ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2013 წლის 9 ოქტომბრის (EU) №952/2013 რეგულაციასა და 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) №1186/2009 საბაჟო გადასახადისაგან გათავისუფლების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაციის დებულებებთან შესაბამისობაში მოყვანა. მიღებულ იქნა საბაჟო კანონმდებლობის მარეგულირებელი მეორადი საკანონმდებლო აქტები.

დაგეგმილია საბაჟო კოდექსის X წიგნის იმპლემენტაცია. ასევე დაგეგმილია საბაჟო კოდექსის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტის მომზადება. ასევე იგეგმება საბაჟო ტარიფის მარეგულირებელი საკანონმდებლო პროექტის მომზადება.

4.3 დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი

დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრობის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით საქართველომ დაწერა BEPS-ის მე-5 ღონისძიებით (საზიანო საგადასახადო პრაქტიკა) დადგენილი სტანდარტები. ასევე განახორციელა შესაბამისი ღონისძიებები BEPS-ის მე-6 ღონისძიების (საგადასახადო შეთანხმებების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა) დაწერვის მიზნით. დაგეგმილია „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიებების დაწერვის შესახებ“ მრავალმხრივი კონვენციის უკეთესად იმპლემენტაციის მიზნით, OECD-ის რეკომენდაციის შესაბამისად, სინთეზირებული ტექსტების მომზადება შემდეგ ქვეყნებთან: ბელგია, ბულგარეთი, ესპანეთი, ესტონეთი, თურქეთი, ისრაელი, იტალია, იაპონია, კვიპროსი, კორეა, ლატვია, ლიხტენშტაინი, მალტა, ნორვეგია, პოლონეთი, პორტუგალია, რუმინეთი, სან მარინო, საფრანგეთი, საბერძნეთი, სლოვაკეთი, უნგრეთი, შვედეთი, ჩეხეთი, ჩინეთი, ხორვატია. გარდა აღნიშნულისა, BEPS-ის პროექტის მე-13 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დაწერვის მიზნით, მიმდინარეობს ქვეყნების მიხედვით ანგარიშგების წარმოებასთან დაკავშირებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის შემუშავება და დაგეგმილია BEPS-ის პროექტის მე-14 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დაწერვის მიზნით, ურთიერთშეთანხმების პროცედურის შესახებ ბრძანების მიღება.

ასევე დაგეგმილია OECD-ის მიერ შემუშავებული პირველი და მეორე სვეტის (Pillar 1 and Pillar 2) შესახებ მიღებული შეთანხმებების ეტაპობრივი იმპლემენტაცია.

4.4 საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი

გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის ფარგლებში საერთაშორისო საგადასახადო სტანდარტების დანერგვა და მათი სრულყოფა. ამასთან, გლობალური ფორუმის ახალი მე-2 ფაზის შეფასებების მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასების მიზნით კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება. ახალი მე-2 ფაზის შეფასებების მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასება დაგეგმილი იყო 2020 წლისთვის და გადაიდო 2022 წლისათვის. ასევე დაგეგმილია საფინანსო ინფორმაციის ავტომატურ გაცვლასთან (CRS) დაკავშირებით შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტის მომზადება/მიღება.

4.5 დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების სისტემის ამოქმედება

შემოსავლების სამსახური 2017-2022 წლების სტრატეგიის ფარგლებში, მუშაობს TADAT შეფასებით გამოვლენილი მიმართულებების გაუმჯობესებაზე, რომელთა შორის არის დღგ-ის დაბრუნების სისტემის შექმნა და საგადასახადო ბაზის ინტეგრაციის გაძლიერება. პროექტის ფარგლებში შემუშავდება ავტომატური დაბრუნების სისტემისთვის საჭირო რისკის ინდიკატორები, აუდიტის დეპარტამენტში შეიქმნება და დაკომპლექტდება დღგ-ს დეკლარაციების კონტროლის განმახორციელებელი სამმართველო, ასევე შემუშავდება დეკლარაციების რისკიანად მიჩნევის და მათზე რეაგირების მეთოდოლოგიის დოკუმენტი. დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების სისტემა ამოქმედდება და დღგ-ის დაბრუნება შესაძლებელი იქნება 2019 თებერვლიდან. 2019 წლიდან წარდგენილი დღგ-ის დეკლარაციების 90% ავტომატურად დაბრუნდება შესაბამისი რისკების ბაზის გამოყენებით.

4.6 კანონმორჩილების რისკის მართვის სტრუქტურულიზირებული მიდგომის დანერგვა

შემოსავლების სამსახურის მიერ დაგეგმილია კანონმორჩილების რისკის სტრუქტურულიზირებული მიდგომის დანერგვა, რომელიც მოიცავს კანონთან შესაბამისობის რისკების გამოვლენას, შეფასებას, დიფერენციაციასა და რაოდენობრივ განსაზღვრას. ასევე, რისკების შემცირებას კანონთან შესაბამისობის დონის გაუმჯობესების გეგმით და კანონთან შესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების მონიტორინგს და შეფასებას.

ამ მიზნის მისაღწევად შემუშავდა „კანონშესაბამისობის რისკების მართვის სისტემის“ მეთოდური მითითება. აღნიშნულ დოკუმენტში წარმოდგენილი რისკების მართვის პრინციპები ეფუძნება საერთაშორისოდ აღიარებულ ნორმებს და მეთოდებს, როგორც არის ISO 31000, IMF-ის და OECD-ს პრაქტიკული სახელმძღვანელოები.

რისკების პრიორიტეტულობას განსაზღვრავს შემოსავლების სამსახურში შექმნილი რისკების მართვის საბჭო, რომელშიც სამსახურის ხელმძღვანელთან ერთად შედის სათაო და საოპერაციო დეპარტამენტების ხელმძღვანელები.

4.7 გადასახადის გადამხდელთა „საგადასახადო რეესტრის“ შექმნა

„საგადასახადო რეესტრის შექმნა ითვალისწინებს გადასახადის გადამხდელების ზუსტი და სანდო ინფორმაციის რეესტრის შექმნასა და ინფორმაციის სხვადასხვა მიმართულებით გამოყენებას. ამ მიზნით, იგეგმება რეესტრის მონაცემების სანდოობის გაზრდა და შესაბამისად ის უნდა იძლეოდეს საგადასახადო ადმინისტრირების მიზნებისათვის სრულყოფილი ანალიზის საშუალებას.

ინფორმაციის სანდოობის და სრულყოფის მიზნით დაგეგმილია მონაცემთა განახლების სისტემების შექმნა, რომლის საშუალებითაც გადამხდელები ვალდებული იქნებიან შემოსავლების სამსახურის ვებ პორტალის გამოყენებით დროულად წარადგინონ შეცვლილი მონაცემები შემოსავლების სამსახურში (მაგ. გადამხდელის საქმიანობა, მისამართი, საკონტაქტო მონაცემები და ა.შ).

აღნიშნული ასევე მოიცავს შემოსავლების სამსახურში მონაცემთა საცავის შექმნას, სადაც ინტეგრირებული იქნება გადამხდელის შესახებ არსებული მონაცემები შემოსავლების სამსახურის საოპერაციო მონაცემებთან და მესამე მხარის (სხვა სახელმწიფო დაწესებულებები, მაგ. საჯარო რეესტრი) მონაცემებთან.

4.8 ერთიანი მეთოდოლოგიური ბაზის შექმნა

ერთიანი მეთოდოლოგიური ბაზის შექმნა გულისხმობს ერთიან მიდგომებზე დაფუძნებული ელექტრონული საინფორმაციო ბაზის შექმნას, რომელიც წარმოადგენს მონაცემთა საძიებო ონლაინ პლატფორმას, სადაც განთავსებული ინფორმაცია განკუთვნილი იქნება შემოსავლების სამსახურის სხვადასხვა დეპარტამენტის თანამშრომლებისთვის, ასევე, ინფორმაციის ნაწილი - ხელმისაწვდომი იქნება გადასახადის გადამხდელთათვის.

ერთიან მეთოდოლოგიურ ბაზაში განთავსდება და მუდმივად განახლდება სხვადასხვა სახის ინფორმაცია, მათ შორის:

- ✓ საკანონმდებლო აქტები, საერთაშორისო ხელშეკრულებები, ფინანსთა მინისტრის ბრძანებები, შემოსავლების სამსახურის უფროსის ბრძანებები, მთავრობის დადგენილებები და სხვა;
- ✓ შიდა მარეგულირებელი ინსტრუქციები და მეთოდური მითითებები, წინასწარი გადაწყვეტილებები, პროცედურული სახელმძღვანელოები, სიტუაციური სახელმძღვანელოები და სხვა;
- ✓ კონკრეტულ თემაზე მომზადებული გზამკვლევები და კითხვა-პასუხები; აქტუალურ თემებზე სტრუქტურული ერთეულების მიერ დაფიქსირებული პოზიციები და სხვა.

4.9 საგადასახადო დავალიანების მართვის რეფორმა

საგადასახადო დავალიანების მართვის რეფორმის მიზანია საგადასახადო დავალიანების დროულად გადახდის მაჩვენებლის გაუმჯობესება და დაგროვილი საგადასახადო დავალიანების მოცულობის შემცირება. საგადასახადო დავალიანების მართვის თანამედროვე და ეფექტიანი მექანიზმების გამოყენებით, შემოსავლების სამსახური უზრუნველყოფს მაქსიმალურად ხელსაყრელი გარემოს შექმნას ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის ასამაღლებლად, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობს სახელმწიფო შემოსავლების მობილიზებას.

რეფორმის ფარგლებში დაინერგება ვალის მართვის უფრო მოქნილი და ეფექტური მოდელი, რომელიც დაფუძნებული იქნება გადასახადის გადამხდელებთან თანამშრომლობის პრინციპზე, რაც ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი წინაპირობაა ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის მაჩვენებლის გასაუმჯობესებლად. აღნიშნული მოდელი უზრუნველყოფს გადამხდელთა დროულ ინფორმირებას მათი უფლებების, ვალდებულებების, მოსალოდნელი ღონისძიებების შესახებ, ასევე

შესაბამისი ინდიკატორებისა და ანალიზის საფუძველზე გადახდევინების უზრუნველყოფის შესაბამისი ღონისძიებების გატარებას.

4.10 მსხვილ გადამხდელთა ადმინისტრირების ახალი მიდგომების დანერგვა

იმის გათვალისწინებით, რომ მსხვილ გადამხდელებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ ქვეყნის ბიუჯეტის ფორმირებაში, მათ ადმინისტრირების კუთხით, შემოსავლების სამსახურში ინერგება ახალი მიდგომები, რომლის მიზანია გადასახადის გადამხდელთან მჭიდრო, ღია და გამჭვირვალე თანამშრომლობის გზით, **ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის გაზრდა**. რეფორმის ფარგლებში დაგეგმილია რისკების მართვის სისტემური მექანიზმის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს მსხვილი გადამხდელების რისკების იდენტიფიცირებას და მათ მართვას **რეალურ დროში**.

მსხვილ გადამხდელთა ოფისის ჩამოყალიბების მიზანია:

- მსხვილი გადამხდელების სამართლიანი და გამჭვირვალე საგადასახადო ადმინისტრირებითა და მაღალი ხარისხის მომსახურების გაწევით, საბიუჯეტო შემოსულობების მოზილეზება;
- მსხვილი გადამხდელებისთვის მაქსიმალურად ხელსაყრელი გარემოს შექმნა ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის წასახალისებლად;
- კანონის დარღვევის, გადასახადების დამალვის ან აგრესიული საგადასახადო დაგეგმვის სწრაფი და ქმედითი გამოვლენა, რეაგირება და პრევენცია;
- დროული და პროპორციული ზომების მიღება საგადასახადო შემოსავლების დასაცავად.

5. მაკროეკონომიკური ანალიზი და ფისკალური პოლიტიკა

გასული წლების მანძილზე მიმდინარეობდა მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების სრულყოფის ღონისძიებები. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში ჩამოყალიბდა მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტი, რომელიც სხვა საკითხებთან ერთად მუშაობს საშუალოვადიანი და გრძელვადიანი მაკროეკონომიკური პროგნოზირების სრულყოფაზე. გაუმჯობესების მიმართულებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო ფისკალური სექტორის მაკროეკონომიკური რისკების ანალიზის განვითარება და გასაჯაროება. მაკროეკონომიკური პროგნოზის არეალი მოიცავს ეკონომიკის ყველა სექტორს: რეალური სექტორი, საგარეო სექტორი, სახელმწიფო ფინანსები და მონეტარული სექტორი. არსებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ქვეყნდება ოთხწლიანი ფისკალური ჩარჩო, რომელიც ასახავს მიმდინარე გამოწვევებისადმი ფისკალური პოლიტიკის პასუხს. ამ ჩარჩოს ეფუძნება საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ჩარჩო. ძირითადი ცვლადებისათვის კეთდება ასევე ე.წ. ალბათური პროგნოზები შესაბამისი ფანჩატებით მიმდინარე, დასაგეგმი და მომდევნო სამი წლისთვის, სადაც წერტილოვან პროგნოზებთან ერთად მოცემულია საზღვრები შესაბამისი ალბათობებით, რა ინტერვალშიც არის მოსალოდნელი მოვლენების განვითარება.

2014 წლიდან, რისკების ანალიტიკურ დოკუმენტში, რომელიც საბიუჯეტო დოკუმენტაციის ნაწილია, გაანალიზებულია ეგზოგენური რისკ-ფაქტორები, რომელთაც შესაძლოა გავლენა იქონიონ პროგნოზებზე და გამოიწვიონ მოვლენების პოზიტიური, ან ნეგატიური სცენარით განვითარება. ამავე დროს ანალიზი მოიცავს წელს მოსალოდნელი რისკ ფაქტორებიდან რეალიზებული რისკების გავლენის ანალიზს, პოლიტიკის შესაბამის პასუხებთან ერთად. სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე საბიუჯეტო დოკუმენტაცია მოიცავს სცენარების ანალიზს, რომელიც საბაზისო, ყველაზე მოსალოდნელ სცენართან ერთად განიხილავს

ეგზოგენური ფაქტორების განვითარების ალტერნატიული სცენარების პირობებში მოსალოდნელ პროგნოზებს. მაკროეკონომიკური პროგნოზი ქვეყნდება სამ სცენარად ალტერნატიულ მაკროეკონომიკურ ვარაუდებზე დაყრდნობით: საბაზისო - ყველაზე მოსალოდნელი, პოზიტიური და ნეგატიური. აღნიშნული სცენარები ასახულია საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში პროგნოზებთან ერთად. პოზიტიური და ნეგატიური სცენარების ანალიზი ასევე მოიცავს ფოსკალური პოლიტიკის პასუხებს, მათი შესაძლო განვითარების პირობებში.

მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება დადებითადაა შეფასებული სხვადასხვა საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით. 2018 წლის სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA) შეფასების ანგარიშში შეფასებულია საუკეთესო (A) ქულით. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების მისიის მიხედვით უმაღლეს შეფასებას იმსახურებს მაკროეკონომიკური რისკების შეფასება და გამჟღავნება, ასევე „კარგ“ შეფასებას იმსახურებს მაკროეკონომიკური პროგნოზირება. შედარებით სუსტ მხარედ მიჩნეულია შედარებით მაღალი უზუსტობა. თუმცა გამჭვირვალობის შეფასების დოკუმენტში ხაზგასმულია, რომ უზუსტობა ნაწილობრივ საქართველოს ეკონომიკის მაღალი მერყეობითაც აიხსნება. ამასთან აღნიშნულია ის ფაქტი, რომ პროგნოზების გადახრა მნიშვნელოვნად შემცირდა ბოლო პერიოდის განმავლობაში. მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მეთოდოლოგია მუდმივი სრულყოფის პროცესშია და მომავალშიც ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას მისი სიზუსტის ზრდა წარმოადგენს, რასაც ხელს შეუწყობს მოდელირების ტექნიკის შემდგომი განვითარება პროგნოზირებისა და პოლიტიკის ანალიზისათვის.

ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების მიერ სისუსტედ იქნა მიჩნეული პროგნოზების შედარების არარსებობა. ფინანსთა სამინისტრომ ამ მიმართულებით უკვე დაიწყო მუშაობა. ფისკალური გამჭვირვალობის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის მიხედვით 2017 წელს უკვე განხორციელდა მაკროეკონომიკური პროგნოზების ანალიზი. დეტალურად იქნა განხილული იქნა თუ როგორ შეიცვალა საშუალო-ვადიანი პროგნოზების გასულ წელთან შედარებით, შესაბამისი გამომწვევი მიზეზების ახსნით. დოკუმენტი დართულ იქნა 2018 ბიუჯეტზე. სამოქმედო გეგმა ითვალისწინებს პროგნოზების შედარების შემდგომ განვითარებას. 2018 წლის ბოლოსათვის რეკონსილიაცია გაუმჯობესდება პროგნოზების შესაძლო ცვლილებების ახსნის მიმართულებით როგორც მაკროეკონომიკური ფაქტორების, ისე ფისკალური პოლიტიკის და სხვა ცვლილებების იდენტიფიცირების შედეგად. ფისკალური პოლიტიკის ანალიზის მოდელის შემუშავების შემდგომ უკვე შესაძლებელი იქნება სრულყოფილად გაანალიზდეს ის ფაქტორები რამაც გამოიწვია პროგნოზისაგან გადახრა. ასევე შესაძლებელი გახდება კონკრეტული შოკების კონტრიბუციების განსაზღვრა პროგნოზის შეცდომაში.

გარდა პროგნოზირებისა, ასევე მნიშვნელოვნად დაიხვეწა მაკროეკონომიკური ანალიზის მიმართულებაც. გამოიცემა ყოველთვიური პუბლიკაცია - „მიმდინარე ეკონომიკური ტენდენციები“ და კვარტალური პუბლიკაცია - „ეკონომიკური ტენდენციების კვარტალური მიმოხილვა“, სადაც საფუძვლიანად არის მიმოხილული საქართველოს ეკონომიკის განვითარება. პუბლიკაციები მოიცავს ყველა მნიშვნელოვან სექტორს და დაინტერესებულ პირს მუდმივად აქვს შესაძლებლობა სამინისტროს ვებ-გვერდზე გაეცნოს უახლეს ინფორმაციას საქართველოში მიმდინარე მაკროეკონომიკური პროცესებისა და რისკების შესახებ.

ამოცანები და მიზნები

5.1 მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება

არსებული მდგომარეობა უმეტეს პოზიციებში შეფასებულია უმაღლესი ქულით, თუმცა ახალი გამოწვევების კვალობაზე მიმდინარეობს მუშაობა როგორც სისუსტეების აღმოსაფხვრელად, ასევე ძლიერი მხარეების შენარჩუნებისა და კიდევ უფრო დახვეწისათვის. გადაწყვეტილებების მოსალოდნელი შედეგების ანალიზის გაუმჯობესების მიზნით კიდევ უფრო დაიხვეწება პროცესები.

დაგეგმილია ეკონომეტრიკული მოდელირების შემდგომი გაუმჯობესება. კვარტალურ მონაცემებზე დაფუძნებული დინამიკური მაკროეკონომიკური მოდელი შესაძლებელს გახდის ფისკალური შოკების მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებზე გავლენის დროულ შეფასებას და არასასურველ ეკონომიკურ სიტუაციაზე სწრაფ რეაგირებას.

- საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს უკეთ დასაგეგმად გამოიყენება საერთო წონასწორობის დინამიკური სტოქასტური მოდელი, რომელიც შემუშავებულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ექსპერტთა ჯგუფთან ერთად. მოდელი გამოიყენება სხვადასხვა სცენარის მიხედვით შოკის გავლენის შეფასებას და პროგნოზების განახლებას და ასევე ექვემდებარება მუდმივ გაუმჯობესებას. მიმდინარეობს მოდელის მეთოდოლოგიის დოკუმენტზე მუშაობა და ასევე საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან კვლევით ნაშრომზე მუშაობა, რომელშიც ასახული იქნება მოდელის მეთოდოლოგია და მისი გამოყენების მაგალითი საქართველოს ეკონომიკაზე.
- დაგეგმილია ახალი ეკონომეტრიკული მოდელების შემუშავება და არსებული მოდელების გაუმჯობესება მოკლევადიანი პროგნოზირებისათვის. სხვადასხვა ალტერნატიული პროგნოზების განხილვა და შედარება ძალიან მნიშვნელოვანია ანალიზისა და დაგეგმვის პროცესში.
- მომავალ წლებში რეფორმების კიდევ ერთ პრიორიტეტს ამ სფეროში ანალიტიკოსების კვალიფიკაციის ზრდა წარმოადგენს. საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის ერთობლივი ძალისხმევით მიმდინარეობს მაკროეკონომიკური ანალიზის სამმართველოს, ასევე სამინისტროს სხვა თანამშრომლებისათვის რეგულარული ტრენინგების ორგანიზება, რომელიც მიზნად ისახავს სამინისტროს თანამშრომლებისათვის საქართველოს ეკონომიკაზე მორგებული ტრენინგების თანმიმდევრულ მიწოდებას, რომელიც საბოლოო ჯამში თანამშრომლებს მაღალკვალიფიციურ ექსპერტებად ჩამოაყალიბებს.
- მაკროეკონომიკური ანალიზის მიმართულების გაუმჯობესების მიზნით დაგეგმილია საქართველოს ეკონომიკაზე მოქმედი საგარეო მაკროეკონომიკური რისკების საფუძვლიანი ანალიზი და ამ რისკებისადმი მოწყვლადობის შეფასება. დეპარტამენტის თანამშრომლები საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ ორგანიზებული სასწავლო კურსის ფარგლებში გაეცნენ საერთაშორისო მეთოდოლოგიას საგარეო მოწყვლადობის შეფასების შესახებ. აღნიშნულ ანალიზს ექნება პერიოდული ხასიათი და განხორციელდება ახლად გამოვლენილი რისკების მუდმივი მონიტორინგი.

5.2 სახელმწიფო ფინანსების მოცვის გაუმჯობესება

საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან გრძელდება მუშაობა GFSM 2014-ზე გადასვლასთან დაკავშირებით საბიუჯეტო კლასიფიკაციაში შესაბამისი ცვლილებების განსახორციელებლად. სახელმწიფო ფინანსების მონაცემების გაუმჯობესების და მთავრობის ოპერაციების სრულად მოცვის მიზნით ის სსიპ-ები და ააიპ-ები აისახება საბიუჯეტო სტატისტიკაში, რომლებიც საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით აკმაყოფილებენ მთავრობის კრიტერიუმებს. ჩამოყალიბდება წესი რომელიც განსაზღვრავს სსიპ-ების და ააიპ-ების კლასიფიცირების

კრიტერიუმებს, რომლებიც შესაბამისობაში იქნება GFSM 2014-თან და სხვა საერთაშორისოდ აღიარებულ მეთოდოლოგიებთან.

5.3 საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის რაოდენობრივი შეფასება

2019 წლის ბოლოსათვის ასევე იგეგმება საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლების რაოდენობრივი შეფასება (“საგადასახადო დანახარჯები”), რომელიც მთავრობის არაპირდაპირი სუბსიდირების შეფასების საშუალებას იძლევა.

აღნიშნული ამოცანის შესრულება იგეგმება „კარგი მმართველობის ინიციატივის“ (GGI) პროექტის ფარგლებში, რომლის დაფინანსებაც ხორციელდება აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ. ასევე პროექტში ჩართული იქნება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური დამხმარების მისია იგეგმება ექსპერტის მოწვევა და მასთან კონსულტაციების შედეგად შემუშავდება საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული (დღგ-სა და სამემოსავლო/მოგების გადასახადებიდან მიუღებელ შემოსავლები) მიუღებელი შემოსავლების რაოდენობრივი შეფასების მეთოდოლოგია. აღნიშნული მეთოდოლოგიის ფარგლებში მომდევნო წლებში დამოუკიდებლად განხორციელდება საგადასახადო დანახარჯების შეფასება. დაგეგმილია მიღებული ანგარიშის წარდგენა ბიუჯეტის პროექტთან ერთად დანართის სახით.

6. ფისკალური რისკები

საქართველომ 2014 წლიდან დაიწყო ფისკალური რისკების შეფასების და მართვის სისტემის დანერგვა, ფისკალური რისკების გამოვლენის, შესწავლის და გამჟღავნების მიზნით. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის რეკომენდაციების გათვალისწინებით, შეიქმნა ფისკალური რისკების მართვის დეპარტამენტი, რომლის ფუნქციაა ბიუჯეტის წინაშე მდგარი სპეციფიკური ფისკალური რისკების იდენტიფიცირება და მათი შემცირების და მართვის მიზნით რეკომენდაციების შემუშავება. აღნიშნულის ფარგლებში განხორციელდა სხვადასხვა ღონისძიებები. ფინანსთა სამინისტრო ყოველწლიურად ამზადებს ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტს, რომლის დაფარვის არეალი წლიდან წლამდე იზრდება და იხვეწება შინაარსობრივად. ამ მიმართულებით მიღწეული პროგრესის ლოგიკურ გაგრძელებას წარმოადგენს ფისკალური რისკების ანალიზიდან უშუალოდ ფისკალური რისკების მართვაზე გადასვლისთვის საჭირო მექანიზმების განვითარება, რომლის საჭიროებასაც კიდევ უფრო მეტად გაესვა ხაზი 2020 წელს პანდემიის დაწყების შემდეგ. ამ პერიოდში განხორციელდა სახელმწიფო საწარმოთა სექტორიზაცია, რომელმაც შექმნა საფუძველი სახელმწიფო კორპორაციების რეფორმაზე კონსულტაციების დასაწყებად; დამტკიცდა საჯარო და კერძო თანამშრომლობის მეთოდურ-პრაქტიკული სახელმძღვანელო, რომელმაც შემოიტანა დამატებითი სივრცე PPP პროექტების განვითარების თითოეულ ეტაპისთვის; საკითხის აქტუალობიდან გამომდინარე, დაიწყო მუშაობა კლიმატური ცვლილებისა და სტიქიური მოვლენებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების შეფასების მიმართულებით.

ფისკალური რისკების იდენტიფიცირების, ანალიზის და მართვის მიმართულებით უკვე განხორციელებულ, მიმდინარე და დაგეგმილ რეფორმებში/აქტივობებში ფინანსთა სამინისტროს მხარს უჭერენ პარტნიორი ორგანიზაციები: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი, მსოფლიო ბანკი, აზიის განვითარების ბანკი, USAID-ის პროგრამა დემოკრატიული მმართველობა საქართველოში (GGI).

ამოცანები და მიზნები

მომავალი 5 წლის განმავლობაში ფისკალური რისკების შეფასების და ეფექტური მართვის გაუმჯობესების და სრულყოფის მიზნით დაგეგმილია შემდეგი აქტივობების განხორციელება:

6.1 ეკონომიკური შოკების გავლენის მასშტაბის განსაზღვრა სახელმწიფო საწარმოებზე

სენსიტიურობის ანალიზის მიზანია წარმოადგინოს საქართველოს მთავრობის წინაშე მდგარი ფისკალური რისკების ფინანსური შეფასება „ზედა დონეზე“ შემდგომი ხუთი წლისთვის, რომლებიც მომდინარეობს რამდენიმე მსხვილი სახელმწიფო საწარმოდან. ძირითადი საკითხი, რომელზეც ანალიზი მიმართულია არის გასცეს პასუხი „რა ფინანსური გავლენა ექნება სახელმწიფო საწარმოებზე და მათ მფლობელზე - სახელმწიფოზე, მწვავე ეკონომიკურ შოკებს. მოდელირებული შოკები მოიცავს მშპ-ს ზრდის, გაცვლითი კურსისა და საპროცენტო განაკვეთების შოკებს.

6.2 ცენტრალური ხელისუფლების, ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობების ქვეშ არსებული საწარმოების ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტში დაფარვის მაჩვენებლის ზრდა

იგეგმება სახელმწიფო საწარმოების საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებად (სდპ) იდენტიფიცირების კრიტერიუმების შემუშავება. სდპ-ებად იდენტიფიცირება დაუწესებს საწარმოებს დამატებით მოთხოვნებს ანგარიშგებების ხარისხის და გამჭვირვალობის გაუმჯობესების მიმართულებით, რაც ხელს შეუწყობს ფისკალური რისკების დროულად გამოვლენას და რისკის თავიდან აცილებას/რისკის რეალიზაციის შედეგად დამდგარი ნეგატიური შედეგების მინიმიზაციას.

6.3 ადგილობრივი თვითმმართველობების დაქვემდებარების ქვეშ არსებული საწარმოების ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტში დაფარვის მაჩვენებლის ზრდა

ცენტრალური ხელისუფლების საწარმოებისგან განსხვავებით, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტში დაბალია ადგილობრივი თვითმმართველობების საწარმოთა რაოდენობრივი მოცვა. როგორც უკვე ზემოთ აღინიშნა, იგეგმება სახელმწიფო საწარმოების საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებად (სდპ) იდენტიფიცირების კრიტერიუმების შემუშავება, რაც მოსალოდნელია, რომ დახვეწავს ადგილობრივი თვითმმართველობების ქვეშ არსებულ საწარმოთა ანგარიშგებების მომზადების პროცესსა და ხარისხს. აღნიშნული ხელს შეუწყობს ფისკალური რისკების დროულად გამოვლენას და რისკის თავიდან აცილებას/რისკის რეალიზაციის შედეგად დამდგარი ნეგატიური შედეგების მინიმიზაციას.

6.4 პირობითი ვალდებულებების, მათ შორის საჯარო და კერძო თანამშრომლობის/PPA პროექტებიდან მომდინარე ვალდებულებების აღრიცხვის არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება

ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტში ფარავს საწარმოთა პირობითი ვალდებულებების შესახებ ინფორმაციას. ასევე, დოკუმენტში ასახულია PPA პროექტებიდან მომდინარე რისკების შესახებ ინფორმაცია. გარდა ამისა, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ყოველწლიურად აახლებს საწარმოთა პირობითი ვალდებულებების რეესტრს. მომავალი საანგარიშო პერიოდისთვის პირობითი ვალდებულებების აღრიცხვის მასშტაბის გაფართოება არ იგეგმება, ამასთან, გაგრძელდება მუშაობა პირობითი ვალდებულებების აღრიცხვის პრაქტიკების გაუმჯობესების მიმართულებით.

ფისკალური რისკების მართვის რეფორმის წარმატებულობა შემთხვევითი და გაუთვალისწინებელი ფაქტორების საბიუჯეტო მაჩვენებლებზე და ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაზე უარყოფით ზემოქმედებას მინიმუმამდე დაიყვანს. ფისკალური რისკების ანალიზის შემდგომი გაუმჯობესება და საჯაროობის უზრუნველყოფა დადებითად აისახება ქვეყნის საკრედიტო რეიტინგებზე და გაამყარებს ინვესტორთა ნდობას საქართველოს ეკონომიკისადმი.

6.5 ფისკალური რისკების ანალიზის და მართვის მექანიზმების შემუშავება და შემდგომი დახვეწა

ფისკალური რისკების იდენტიფიცირების და ანალიზის მიმართულებით მიღწეული წარმატების შემდეგ, მნიშვნელოვანია ფოკუსირება ფისკალური რისკების უშუალო მართვაზე.

- ფინანსთა სამინისტრომ პარტნიორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით შეიმუშავა სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგია და სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი, რომლის მიხედვითაც უნდა გაიზარდოს ფინანსთა სამინისტროს როგორც ფისკალური ზედამხედველის ან/და სახელმწიფო საწარმოთა ცენტრალიზებული აქციონერის როლი;*
- შეიზღუდა ელექტროენერგიის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებების (PPA) გაფორმება, რითაც შეწყდა პირობითი ვალდებულებების შემდგომი აკუმულირება და შემცირდა ენერგეტიკის სექტორიდან მომდინარე ფისკალური რისკები. PPA ჩანაცვლდა მხარდაჭერის უფრო გამჭვირვალე და ჯანსაღის სქემით, ე.წ. „მწვანე ტარიფით“ (FIP).*

7. სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება

სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გარდამტეხი იყო 2014-2017 წლები. აღნიშნულ პერიოდში განისაზღვრა ჰარმონიზაციის ცენტრის სტატუსი და ფუნქციები. საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცდა სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარების სტრატეგია და სამ წლიანი სამოქმედო გეგმა. სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა ეფუძნება არსებული სიტუაციის ანალიზს და შემუშავებულია საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებით ჰარმონიზაციის ცენტრის მიერ. აღნიშნული სისტემა ეხება როგორც ცენტრალური, ისე ავტონომიური და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებს. ეს განპირობებულია იმით, რომ შიდა აუდიტის ფუნქცია ჩამოყალიბდა თითქმის ყველა ადმინისტრაციული ხელისუფლების, აგრეთვე საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობების ერთეულებში, ხოლო ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვა მიმდინარეობს ცენტრალურ სამინისტროებში.

2015 წელს „სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“ საქართველოს კანონში განხორციელდა რეფორმის ჯეროვნად განვითარებისათვის პრინციპული ცვლილებები:

- დაზუსტდა ჰარმონიზაციის ცენტრის სტატუსი და ფუნქციები, მოხდა მისი ინსტიტუციური გაძლიერება. ჰარმონიზაციის ცენტრის ფუნქციებს ახორციელებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო შიდა კონტროლის დეპარტამენტი, რაც ევროკავშირის მიერ შემუშავებული კონცეფციისა და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებით განხორციელდა;*
- საბოლოოდ გაიმიჯნა ფუნქციურად ინსპექტირებისა და შიდა აუდიტის საქმიანობა;*
- სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარების წლიური ანგარიში, რომელსაც შეიმუშავებს ჰარმონიზაციის ცენტრი, წარედგინება საქართველოს მთავრობას.*

ამოცანები და მიზნები

7.1 ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემა

ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის ჩამოყალიბება ხორციელდებოდა ეტაპობრივად. ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვის პროცესში აღმოჩენილი ხარვეზების გათვალისწინებით, მიმდინარეობს მუშაობა ფინანსური მართვისა და კონტროლის სახელმძღვანელოზე. შიდა კონტროლის სისტემის შესახებ ცნობიერების ამაღლება მნიშვნელოვანია როგორც მაღალი რგოლის მენეჯერების, ისე დაწესებულების ხელმძღვანელების დონეზე, ასევე, ჩართულობის გაზრდა საერთაშორისო დონეზე. განხორციელდება დაწესებულებების შიდა კონტროლის სისტემების შეფასება და შესაბამისი ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის ჩამოყალიბების სამოქმედო გეგმების შემუშავება.

7.2 შიდა აუდიტი

განხორციელდა მნიშვნელოვანი სამართლებრივი აქტების დამტკიცება, რომლებიც ხელს უწყობს შიდა აუდიტორებს განხორციელონ თავისი საქმიანობა საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში. აღნიშნულის საფუძველზე კი ხორციელდება, როგორც ტრადიციული შესაბამისობისა და ფინანსური აუდიტის, ასევე ახალი (ეფექტიანობის და სისტემური) სახის აუდიტის დანერგვა საჯარო სექტორში, რომლებიც თავდაპირველად დაინერგა პილოტურ რეჟიმში, შემდგომ კი შეიძინა მუდმივი ხასიათი და აისახა დაწესებულებების შიდა აუდიტის სუბიექტების სტრატეგიულ და წლიურ გეგმებში.

7.3 ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების შიდა კონტროლის სისტემების განვითარება

2018-2022 წლებისათვის ჰარმონიზაციის ცენტრის ძირითადი რესურსი მიმართული იქნება ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების გაძლიერებისკენ, საწყის ეტაპზე შიდა აუდიტის სუბიექტების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოსაყვანად, როგორც სტრუქტურული მოწყობის, ასევე აუდიტორული შემოწმებების ხარისხის კუთხით. განხორციელდება ხარისხის გარე შეფასება ჰარმონიზაციის ცენტრის მიერ, სადაც შეფასების კრიტერიუმები ძირითადად მოერგება საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკას. შიდა აუდიტის სუბიექტების განვითარება ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გააუმჯობესებს აუდიტორული შემოწმებების ხარისხს და საბოლოო ჯამში მოგვცემს შიდა კონტროლის სისტემის გამართვისკენ სწორად ორიენტირებულ შიდა აუდიტის სუბიექტს; მომდევნო წლების მიზანი არის საერთაშორისო შეფასებების განხორციელება.

8. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა

ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვაში მცირე და საშუალო საწარმოთა მხარდაჭერის მიზნით, 2017-2018 წლებში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის (SARAS) ინიციატივით ითარგმნა და სამსახურის ვებგვერდზე გამოქვეყნდა შესაბამისი თვითსწავლების სახელმძღვანელო და საპრეზენტაციო სლაიდები, რომლებიც მიმართულია მცირე და საშუალო საწარმოთა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტის (მსს ფასს სტანდარტის) შესახებ საწარმოთა ცოდნის დონის ამაღლებისკენ. აღნიშნული სასწავლო მასალის ინგლისური ვერსია მომზადდა და გამოქვეყნდა ფასს ფონდის მიერ მის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე და ხელმისაწვდომია უფასოდ; ასევე დასრულდა მიკრო საწარმოებისთვის ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შემუშავება, რომლითაც ფინანსურ ანგარიშგებას მოამზადებს საქართველოში რეგისტრირებული დაახლოებით 60 ათასი საწარმო. აღნიშნული ანგარიშგებების შეგროვებისა და ადმინისტრირების უზრუნველყოფის მიზნით შეიქმნა ანგარიშგების გასაჯაროების პორტალი (Reportal.ge), რომელზეც 2017- 2021 წწ პერიოდში განთავსდება საქართველოში რეგისტრირებული ყველა საწარმოს მიერ წარდგენილი ფინანსური და არაფინანსური ანგარიშგებები.

წარდგენილი და გასაჯაროებული ანგარიშგებები ხელს შეუწყობს როგორც საჯარო ასევე კერძო სექტორის წარმომადგენლებს ეფექტური ეკონომიკური გადაწყვეტილების მიღებაში. მათ შორის შემოსავლების სამსახურს, საგადასახადო რისკების მართვის ოპტიმიზაციაში, რაც გაზრდის საგადასახადო აუდიტის დაგეგმვის ეფექტურობასა და შეამცირებს დაბალი საგადასახადო რისკის მატარებელი პირების შემოწმების პროცესში დახარჯულ შრომით და ფინანსურ რესურსებს. კერძო სექტორის წარმომადგენლებიდან აღსანიშნავია, ეროვნული ბანკის რეგულირების ქვეშ მყოფი საკრედიტო ბიურო, კრედიტ ინფო საქართველო, რომელიც გეგმავს აღნიშნული ინფორმაციის საშუალებით, ქვეყნის მასშტაბით კომპანიების საკრედიტო რეიტინგის შემუშავებას, რაც საგრძნობლად გაუმარტივებს ბიზნესს საფინანსო სექტორთან ურთიერთობას და გაზრდის ფინანსებზე ხელმისაწვდომობას.

ამოცანები და მიზნები

8.1 ანგარიშგებების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება

ანგარიშგებების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება

საწარმოებსა და ინვესტორებს/კრედიტორებს შორის ნდობის ზრდის, ურთიერთობის გამარტივებისა და ეფექტური ეკონომიკური გადაწყვეტილებების მიღების ხელშეწყობის მიზნით, შემუშავდა და ფუნქციონირებს ანგარიშგების პორტალი, Reportal.ge, სადაც გასაჯაროებულია კანონით მოთხოვნილი სტანდარტებით მომზადებული ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგებები. ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის საფუძველზე, სდპ, პირველი, მეორე და მესამე კატეგორიის საწარმოებს გაუჩნდათ ვალდებულება, რომ მოამზადონ და სამსახურს წარუდგინონ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (IFRS, IFRS for SMEs) შესაბამისად მომზადებული ანგარიშგებები. მეოთხე კატეგორიის საწარმოები კი ისარგებლებენ ადგილობრივი, გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტითა და თვითსწავლების სახელმძღვანელოთი, რომელიც შემუშავდა საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით, სამსახურის, საჯარო/კერძო სექტორისა

და პროფესიის წარმომადგენლების ჩართულობით, ევროდირექტივების მოთხოვნების გათვალისწინებითა და საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაყრდნობით.

8.2. აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა

ანგარიშგების პორტალზე განთავსებული ანგარიშგებების სანდოობა უნდა გაზარდოს აუდიტორულმა დასკვნებმა. ანგარიშგებებთან ერთად აუდიტორი დასკვნის წარდგენა კანონმდებლობით ევალებათ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებს (სდპ), პირველი და მეორე კატეგორიის საწარმოებს. „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. 2017 წლიდან მონიტორინგი სამსახურის მიერ განხორციელდება როგორც გეგმიურად, ისე რისკზე დაფუძნებული მიდგომის საფუძველზე. მონიტორინგის მიზანია აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების მიერ განხორციელებული აუდიტორული მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტებთან და კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის შეფასება. სამსახურის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები (აუდიტორთა შეფასებითი კატეგორია) იქნება რისკის პროპორციული და მოემსახურება აუდიტორული და პროფესიული მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებასა და სამართლიანი პრაქტიკის ხელშეწყობას. სამსახური ყოველწლიურად აქვეყნებს აუდიტის ხარისხის მდგომარეობის შესახებ საერთო ანგარიშს.

სდპ-ების აუდიტის უფლებამოსილება გააჩნიათ მხოლოდ იმ ფირმებს, რომელთაც აქვთ გავლილი ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი და მინიჭებული აქვთ შესაბამისი ხარისხობრივი კატეგორია სამსახურის მიერ დადგენილი წესით. მონიტორინგის შედეგები ხელმისაწვდომია აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების რეესტრში, რომელიც განთავსებულია სამსახურის ოფიციალურ ვებ გვერდზე. <https://www.saras.gov.ge/>.

გასატარებელი ღონისძიებების შესრულების შემდეგ გაიზრდება საქართველოში რეგისტრირებული აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების საქმიანობის ხარისხი რაც მათ მიერ აუდიტორულ ანგარიშგებას უფრო სანდოს გახდის და გაამარტივებს ავტორიზებული სტატუსის მინიჭების პროცესს.

8.3. ანგარიშგებების დეტალური მიმოხილვა

ანგარიშგების პორტალზე წარდგენილი ანგარიშგებების მომზადების ხარისხის ზრდის და საწარმოთა მხრიდან ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების/კანონის მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად, სამსახური „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-3 პუნქტისა და მე-20 მუხლის მე-3 პუნქტის „ნ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე აწარმოებს ანგარიშგებათა მიმოხილვას სტანდარტებთან შესაბამისობის კუთხით და შემდგომ კომუნიკაციას სუბიექტებთან გამოვლენილი დარღვევებზე არსებული პოზიციის დაზუსტების მიზნებისთვის. აღნიშნული ღონისძიების შესახებ სამსახურმა 2020 წლის 26 ნოემბერს თავის ვებგვერდზე გამოაქვეყნა სახელმძღვანელო დოკუმენტი „2019-2020 წლების ანგარიშგების განხილვის პრიორიტეტები“, რომელშიც აისახა ინფორმაცია წარდგენილი და/ან გასაჯაროებული ანგარიშგების შერჩევის კრიტერიუმების და წარდგენილ და/ან გასაჯაროებულ ანგარიშგებებში შეუსაბამოებების გამოვლენის და მათი გასწორების შესახებ. აღნიშნულ დოკუმენტში მოცემულია ინფორმაცია იმ პრიორიტეტების და მიდგომების თაობაზე, რასაც სამსახური განსაკუთრებულ ყურადღებას მიაქცევს 2019 და 2020 წლების ანგარიშგებების

განხილვისას. მსგავსი ტიპის დოკუმენტის გამოცემა დაგეგმილია შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებზეც. გარდა ამისა, სამსახურმა 2018 და 2019 წლის საანგარიშგებო პერიოდზე მომზადებული ფინანსური ანგარიშგებების განხილვის შემაჯამებელი დოკუმენტი, „ფინანსური ანგარიშგებების განხილვის შედეგად გამოვლენილი შეუსაბამოებები“ გამოსცა, რომელშიც სამსახურის მიერ ფინანსური ანგარიშგებების ფასს სტანდარტებთან შესაბამისობის განხილვის პროცესში გამოვლენილი ძირითადი შეუსაბამოებია წარმოდგენილი. სამსახურის ხედვით, აღნიშნული ინფორმაციის გასაჯაროება ხელს შეუწყობს სამსახურში წარდგენილი ანგარიშგებების ფასს სტანდარტებთან შესაბამისობის ხარისხის ამაღლებას. სამსახური გეგმავს ამ დოკუმენტის გარკვეული პერიოდულობით გამოცემას, წინასწარი ვარაუდით წელიწადში სულ მცირე ორჯერ მაინც. ანგარიშგების განხილვის პროცესის გაუმჯობესებისა და დახვეწის მიზნით დაგეგმილია სახელმძღვანელოს შემუშვება, რომლითაც შემდგომში იხელმძღვანელებენ სამსახურის თანამშრომლები.

გასატარებელი ღონისძიებების შესრულების შემდგომ მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება ანგარიშგებათა მომზადების და სტანდარტთან შესაბამისობის ხარისხი.

დანართი 1. ფინანსთა სამინისტრო: PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა და დაგეგმილი ღონისძიებების განფასება

ცხრილი 1A. ფინანსთა სამინისტრო: 2018-2022 წლების PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1	ბიუჯეტირება							
1.1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის გაზრდა	საშუალოვადიანი ჩარჩო დაგეგმვის ეფექტურ ინსტრუმენტს წარმოადგენს	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBI – ღია ბიუჯეტის ინდექსი; FTE - ფისკალური გამჭვირვალო ბის შეფასება (IMF, 2017) ; EU დირექტივა (2011/85/EU) IMF - ფისკალური დისციპლინის ჩარჩოს გაძლიერება (2017)"	PI-5 - B PI-15.1 – D PI-16 – B+ (PEFA 2017 შეფასება); OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2017 წლის შედეგით საქართველო 82 ქულით მეხუთე ადგილს იკავებს 115 ქვეყანას შორის და მოქცეულია სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში;"	PI-5 - A PI-15.1 – C არანაკლებ ერთი პუნქტით გაუმჯობესე ბა - C (2021); PI-16 – A; OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნებ ა;"	"ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტში აისახება ინფორმაცია პილოტი სამინისტროების ახალი პოლიტიკის ფისკალური გავლენის შესახებ, რამაც შესაძლებელია ვერ მოიცვას გადასახდელების და შემოსულობების 90% და შესაძლოა ვერ მოახდინოს გავლენა PI-15.1 განზომილებაზე; PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის	"2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2021 (www.internationalbudget.org/open- budget-survey/)"	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						მეთოდოლოგიის შესაძლო ცვლილება;"		
1.2	ფისკალური დისციპლინის გამლიერება	ფისკალური პოლიტიკა ეფუძნება წინასწარ განსაზღვრულ გონივრულ ფისკალურ წესებს	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBI – ღია ბიუჯეტის ინდექსი; FTE - ფისკალური გამჭვირვალო ბის შეფასება (IMF, 2017) ; EU დირექტივა (2011/85/EU) IMF - ფისკალური დისციპლინის ჩარჩოს გამლიერება (2017)"	PEFA PI-15.3 – D PEFA PI-11 – C	PEFA PI- 15.3 - A PEFA PI-11 – B	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება რეგიონში მიმდინარე პოლიტიკური და ეკონომიკური პროცესები	"2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564); 2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org);"	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1.3	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ყველა ეტაპზე პროექტების განხორციელებაზე გადაწყვეტილება მიიღება სისტემური მიდგომით შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA ; OBI; მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების დოკუმენტი (PIMA), სამოქმედო გეგმასთან ერთად. "	"PEFA PI-11 – C 2017 წელს მომზადდა საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების დოკუმენტი (PIMA), სამოქმედო გეგმასთან ერთად. "	"PEFA PI-11 – B მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების (PIMA) სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულება "	"PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება რეფორმის მასშტაბურობა და სირთულე შესაბამის უწყებებში კვალიფიციური კადრების არასაკმარისი რაოდენობა "	"2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); საბიუჯეტო დოკუმენტაცია; PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); "	
1.4	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	ხარჯვითი ნაწილის დაგეგმვა ხორციელდება მოსალოდნელი შედეგების მიხედვით	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება	PEFA : PI-2 – A PI-5 – B PI-8 - A	PEFA : PI-2 – A PI-5 – A PI-8 - A	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება სამინისტროებსა და უწყებებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); 2026-2026 წლების პროგრამული ბიუჯეტის დანართი. 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564);	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU)					
1.5	ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა	საჯარო ფინანსების მართვის ყველა ეტაპზე ინფორმაცია ხელმისაწვდომია და საჯარო საერთაშორისოდ აღიარებული პრაქტიკის შესაბამისად	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU)	PEFA : PI-5 – B PI-9 – A OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2017 წლის შედეგით საქართველო 82 ქულით მეხუთე ადგილს იკავებს 115 ქვეყანას შორის და მოქცეულია სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში;	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება;	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის მეთოდოლოგიის შესაძლო ცვლილება;	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2021 (www.internationalbudget.org/open-budget-survey/) განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე საბიუჯეტო დოკუმენტაცია (www.mof.ge) 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564);	
1.6	მუნიციპალიტეტების მიერ ფინანსების	ადგილობრივ დონეზე ხორციელდება	PEFA	PEFA HLG1 – საშუალო შეფასება D+	PEFA HLG1 – B (მუნიციპალ	მუნიციპალიტეტებში კადრების	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org);	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	მართვის გაუმჯობესება	ფინანსების უკეთესი დაგეგმვა საშუალოვადიან პერიოდში		PI-8 PI-17	იტეტების 50%-ის შემთხვევაში ი) PI-8 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესე ბა მუნიციპალ იტეტების 50%-ის შემთხვევაში ი) PI-17 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესე ბა მუნიციპალ იტეტების 50%-ის შემთხვევაში	არასათანადო კვალიფიკაცია PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება		
1.7	სტრატეგიული/სექ ტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გამდიდრება	ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) არსებობს სტრატეგიული/სექ	GRPFM მეთოდოლოგ იის მიდგომები ბიუჯეტისა და გენდერული	ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) პროგრამული ბიუჯეტის	2023-2026 წლების პროგრამულ ბიუჯეტში არანაკლებ ერთი	პროგრამების შესაბამის პოლიტიკის კლასიფიკატორთან დაკავშირების საკითხის კომპლექსურობა და არასათანადო	2023-2026 წლების პროგრამულ ბიუჯეტის დანართი, რომელიც წარედგინება პარლამენტს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტთან ერთად და განთავსებულია საქართველოს	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		ექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებისა და ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების დაკავშირების მექანიზმი	ასპექტების ბიუჯეტში ასახვასთან დაკავშირებით	ნაწილში დამატებულია კლასიფიკატორი , სტრატეგიული/ს ექტორული პოლიტიკის დოკუმენტების ინტეგრირების მიზნით	სამინისტრო ს შემთხვევაში პროგრამები ს/ქვეპროგრ ამები დაკავშირებ ულია სტრატეგიუ ლი/სექტორ ული პოლიტიკის შესაბამის კლასიფიკა ტორთან	კვალიფიკაცია საკითხის სიახლიდან გამომდინარე	ფინანსთა სამინისტროს ვებ- გვერდზე.	
2	მთავრობის ვალის მართვა							
2.1	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება (ადგილობრივი მთავრობებისთვის ს ვალის მართვაში დახმარების გაწევა).	PEFA	PI 13.3 - D	PI 13.3 - A	PEFA-ს შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება	საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია და განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ- გვერდზე (www.mof.ge)	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
2.2	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. დივერსიფიცირებ ული ინვესტორთა ბაზა და ბაზრის გაზრდილი ლიკვიდურობა; 2. ვალდებულებები ს მართვის ოპერაციების ფარგლებში ახალი ინსტრუმენტების დანერგვა; 3. პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა.	მსოფლიო ბანკის (WB) და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) მიერ შემუშავებულ ი „მთავრობის ბონდების განვითარების სახელმძღვანე ლო“ (Developing Government Bond Markets A Handbook)	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის სიმცირე; არადივერსიფიც ირებული ბაზარი (არარეზიდენტი + არასაბანკო ინვესტორების წილი მთავრობის ფასიანი ქაღალდების პორტფელში 2018 წლის ბოლოს მდგომარეობით იყო 2,61%); მეორადი ბაზრის განვითარების დაბალი დონე.	მთავრობის ფასიანი ქაღალდები ს ბაზრის მოცულობი ს ზრდა; ინვესტორთ ა ბაზის დივერსიფი ცირება (არარეზიდენ ტი+ არასაბანკო ინვესტორებ ის წილის ზრდა 20%- მდე); ვალდებულ ებების მართვის ოპერაციები ს დანერგვა; პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა.	რეგიონში შესაძლო არასტაბილური გარემო; პირველადი დილერების სისტემის არასაკმარისი ეფექტურობა;	PEFA-ს შეფასების ანგარიში; კანონში განხორციელებული ცვლილებები; სტატისტიკური მაჩვენებლები.	
3	სახელმწიფო სახსრების მართვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება							

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
3.1	აღრიცხვა- ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში	მთავრობის კონსოლიდირებუ ლი ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნება	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალო ბის შეფასება (IMF, 2017) ;EU დირექტივა (2011/85/EU)S DG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი;	PEFA PI-12.1 – B PI-12.2 – C PEFA PI-22 – C+ PEFA PI-29 – D+	PEFA PI- 12.1 – A PI-12.2 - B PEFA PI-22 - A PEFA PI-29 - A	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება ხაზინის მთავარი წიგნის შემუშავების დროში დაგეგმილზე მეტად გახანგრძლივება ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის (IFAC) მიერ ყოველწლიურად გამოცემულ სტანდარტებზე ადაპტირება	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021გამოქვეყნებული მთლიანი მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება	
3.2	ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება	სრულად ფუნქციონირებად ი დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნის	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალო ბის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების	PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A PEFA PI-29 – D+	PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A PEFA PI-29 – A	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება კვალიფიციური კადრების სიმწირე; ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში (eTreasury) მომუშავე კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 ხაზინის მთავარი წიგნის საფუძველზე მომზადებული ანგარიშგებები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			მიზნები) 16.6 ინდიკატორი;					
3.3	ფულადი სახსრების მართვის რეფორმა	ფულადი სახსრების მართვის მიზნებისათვის, ფულადი სახსრების ინსტრუმენტები და მექანიზმების გამოყენება	PEFA	PEFA PI-21 - A	PEFA PI-21 - A	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021	
4	საგადასახადო და საბაჟო საკითხები							
4.1	ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება	ევროდირექტივას თან შესაბამისობაში მოყვანილი საგადასახადო კანონმდებლობა	საქართველოს ა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება;	განხორციელდა საქართველოს კანონმდებლობი სა შესაბამისობის ანალიზი ევროპის საბჭოს დირექტივებთან და ცვლილებების	2006/112/EC და 2003/96/EC დირექტივა სთან საქართველო ს კანონმდებლობის	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	მომზადებული ცვლილებების პროექტი, კანონში განხორციელებული ცვლილებები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			EU დირექტივა (2006/112/EC); (2003/96/EC)	განხორციელები ს სამოქმედო გეგმის შემუშავება	ჰარმონიზაც იის მიზნით საგადასახა დო კოდექსში ცვლილებებ ის განხორციე ლება და ზემოაღნიშნ ულ დირექტივე ბთან შესაბამისობ აში მოყვანა			
4.2	საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა	ევროკავშირის საბაჟო კანონმდებლობას თან შესაბამისობაში მოყვანილი საქართველოს საბაჟო კანონმდებლობა	საქართველოს ა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულე ბა; ევროპარლამე ნტისა და საბჭოს 2013 წლის 9 ოქტომბრის	საბაჟო კანონმდებლობა, რომელიც არ არის მიახლოებული ევროკავშირის საბაჟო კანონმდებლობა სთან	ევროკავშირ ის საბაჟო კანონმდებ ლობასთან მაქსიმალუ რად მიახლოებუ ლი საბაჟო კანონმდებ ლობის მიღება	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	პარლამენტის მიერ მიღებული „საქართველოს საბაჟო კოდექსი“	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მარკენებელი	სამიზნე მარკენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			რეგულაცია (EU) № 952/2013 და 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) N1186/2009 საბაჟო გადასახადისა გან გათავისუფლ ების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაცია					
4.3	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული სტანდარტების დანერგვა	BEPS -ის ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებულ ი წევრობით აღებული ვალდებულებ ა	მე-5 ღონისძიება - 2017 წელს FHTP-ის მიერ კანონმდებლობი ს შეფასების შედეგად საერთაშორისო ფინანსური კომპანია და ვირტუალური ზონის პირი შეფასდა როგორც	BEPS-ის მე- 5 (საზიანო საგადასახა დო პრაქტიკის აღკვეთა), მე-6 (საგადასახა დო შეთანხმებე ბის ბოროტად გამოყენების	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	შეფასების ანგარიშები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორის ო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელ ი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				“potential harmful but actually not harmful” სტატუსით, ხოლო თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა და სპეციალური სავაჭრო კომპანია როგორც არასაზიანო (out of scope of FTHP); მე-6 ღონისძიება - საქართველოს მიერ გაფორმებული შეთანხმებები არ მოიცავს BEPS-ის მე-6 ღონისძიების მინიმალურ სტანდარტს; მე-14 ღონისძიება - ურთიერთშეთანხმების	აღკვეთა), მე-14 (დავების გადაჭრის ეფექტიანობის გაუმჯობესება) ღონისძიებების მინიმალური სტანდარტი ს დანერგვა და მონიტორინგი			

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				პროცედურების (MAP)განხორციელების არასაკმარისი რეგულაციები				
4.4	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის წევრობით აღებული ვალდებულებები		გლობალური ფორუმის ახალი 2016 წლის მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასება და 2013-16 წლის შეფასების სტატუსის (largely compliant)	საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელების შეფერხება/გაჭიანურება შესაბამისი კადრების ნაკლებობა	საქართველოს იურისდიქციის შეფასების ანგარიში და შეფასების რეიტინგი	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					შენარჩუნება			
4.5	დღგ-ის ზედმეტობის მართვა	დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების სისტემის ამოქმედება	TADAT P8-24; საგადასახადო ზედმეტობის დაბრუნების განაცხადების დამუშავების ადეკვატურობა	დაწყებულია დღგ-ის ავტომატური დაბრუნება 10% TADAT - D	დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების 90%-იანი მაჩვენებელი TADAT - B	ზედმეტობის დაბრუნების არაკეთილსინდისიერ ად გამოყენება.	სტატისტიკური მონაცემები	
4.6	კანონმორჩილების რისკის სტრუქტურულიზირებული მიდგომის დანერგვა	არსებობს კანონმორჩილების ს სტრატეგია და მეთოდოლოგია, როგორც გადამხდელთა სეგმენტის ისე გადასახადის ჭრილში	TADAT POA 2-3 კანონთან შესაბამისობის რისკების გამოვლენა, შეფასება, დიფერენცია და რაოდენობრივი განსაზღვრა. POA 2-4 რისკების შემცირება	TADAT – C	შეფასებებში - POA 2-3 POA 2-4 POA 2-5 TADAT - B	თანამშრომელთა კვალიფიკაცია		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მარკენებელი	სამიზნე მარკენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			კანონთან შესაბამისობი ს დონის გაუმჯობესებ ის გეგმით POA 2-5 კანონთან შესაბამისობი ს რისკის შემცირების ლონისძიებები ს მონიტორინგი და შეფასება					
4.7	გადასახადის გადამხდელთა რეესტრის შექმნა	გადასახადის გადამხდელთა რეესტრის მონაცემები სანდოა და იძლევა საგადასახადო ადმინისტრირები ს მიზნებისათვის სრულყოფილი ანალიზის საშუალებას	TADAT; POA 1-1-1 ზუსტი და სანდო ინფორმაცია გადამხდელთ ა შესახებ TADAT; POA 1-1-2 პოტენციური საგადამხდელ ო ბაზის შესახებ	TADAT – D TADAT - C	TADAT - B	საერთაშორისო რეიტინგებში პოზიციის გაუარესება		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			ინფორმაციის ფლობა					
4.8	ერთიანი მეთოდოლოგიური ბაზის შექმნა	მონაცემთა საძიებო ონლაინ პლატფორმის ამოქმედება	TADAT: P 3-8 ინფორმაციის მოცულობა, განახლებადო ბა და ხელმისაწვდო ობა; P 3-9 მოთხოვნილი ინფორმაციის გასაცემად საჭირო დრო					
4.9.	საგადასახადო დავალიანების მართვის რეფორმა	ვალის მართვის ახალ სისტემაზე გადასვლა	TADAT: P 5-18 საგადასახადო დავალიანები ს მოცულობა და ზრდის დინამიკა					
4.10	მსხვილ გადამხდელთა ადმინისტრირების	მსხვილ გადამხდელთა სამსახურის	საერთაშორისო სავალუტო ფონდის					

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	ახალი მიდგომების დანერგვა	სისტემური გამართვა და დებულებით გათვალისწინებუ ლი აქტივობების განხორციელება	წინაშე ნაკისრი ვალდებულებ ა (საგადასახად ო ადმინისტრაც იის რეფორმა RMTF FAD_GEO_201 8_01) 2. საერთაშორის ო სავალუტო ფონდის მოკლევადიან ი ექსპერტების ანგარიშები.					
5	მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება							

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
5.1	მაკრო-ფისკალური პროგნოზირების გაუმჯობესება	DSGE მოდელის საფუძველზე საშუალო-ვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA – საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება საქართველოში	2.1.2 – კარგი პრაქტიკა (Good practice) (FTE, 2017 შეფასება); PI-14.2 – B(PEFA, 2017 შეფასება)	2.1.2 – დაკმაყოფილებული იქნება საუკეთესო პრაქტიკის (Advanced practice) შესაბამისი მოთხოვნები PI-14.2 – ერთი პუნქტით გაუმჯობესება - A (2021)	FTE შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org);	
5.2	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის ისტორიული მონაცემების გადახედვის წესის შემუშავება	მონაცემთა გადახედვის მეთოდოლოგიის შემუშავება მიმდინარე და ისტორიული მონაცემების შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება	1.3.3 – არ შეესაბამება (FTE, 2017 შეფასება);	1.3.3 – დაკმაყოფილებული - ძირითადი (2021)	FTE შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge) გამოქვეყნებული სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის ისტორიული მონაცემების გადახედვის წესი	
5.3	საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის	ანგარიშვალდებულების გაუმჯობესება	FTE - FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება	PI-1.1.4 – არ შეესაბამება (FTE, 2017 შეფასება);	PI-1.1.4 – მინიმუმ ერთი პუნქტით გაუმჯობესება	FTE შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	რაოდენობრივი შეფასება		PEFA	PEFA PI-5 - B	ბა - ძირითადი (2021) PEFA PI-5 - A			
6	ფისკალური რისკების მართვა							
6.1	სახელმწიფო საწარმოების ეკონომიკური შოკების შეფასება	სახელმწიფო საწარმოების სენსიტიურობის ანალიზი და სტრეს-ტესტები	FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	2017 წლის ბოლოს მდგომარეობით სენსიტიურობის ანალიზი არ არის განხორციელებუ ლი.	სენსიტიურ ობის ანალიზი და სტრეს- ტესტები განხორციე ლდა 7-10 ძირითადი სახელმწიფ ო საწარმოსთვ ის	სახელმწიფო საწარმოების მიერ საჭირო ინფორმაციის არადროული წარმოდგენა. სახელმწიფო საწარმოების მიერ არასრული და დაბალი ხარისხის ინფორმაციის წარმოდგენა.	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
6.2	ცენტრალური მთავრობის სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესება და გამჭვირვალობის გაზრდა	დამატებითი ნორმები/რეგულა ციები დაინერგა სახელმწიფო საწარმოების ეფექტურობის შეფასების და მონიტორინგის მიზნით	PEFA FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	PEFA PI 10.1 - B	PEFA PI 10.1 - A	სახელმწიფო საწარმოების, როგორც საჯარო ინტერესის მქონე საწარმოს იდენტიფიცირების შეფერხება. აუდირებული ფინანსური ანგარიშების შეფერხება ან არწარდგენა.	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე	
6.3	მუნიციპალიტეტის სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესება და გამჭვირვალობის გაზრდა	დამატებითი ნორმები/რეგულა ციები დაინერგა სახელმწიფო საწარმოების ეფექტურობის შეფასების და მონიტორინგის მიზნით	PEFA FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	PEFA PI 10.2 - C	PEFA PI 10.2 - B	სახელმწიფო საწარმოების, როგორც საჯარო ინტერესის მქონე საწარმოს იდენტიფიცირების შეფერხება. აუდირებული ფინანსური ანგარიშების შეფერხება ან არწარდგენა. მუნიციპალიტეტის სახელმწიფო საწარმოებში კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა. მუნიციპალიტეტის SOE-ებში ან მათ ზედამხედველობით	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						ორგანოებში ინსტიტუციური მეხსიერების ნაკლებობა		
6.4	პირობითი ვალდებულებების აღრიცხვა, მათ შორის, PPP / PPA- ზე დაფუძნებული ვალდებულებების	პირობითი ვალდებულებები ს აღრიცხვა, მათ შორის, PPP / PPA- ზე დაფუძნებული ვალდებულებები ს	PEFA FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	PEFA PI 10.3 - B	PEFA PI 10.3 - B (შეფასების შენარჩუნებ ა)	PPP / PPA- ში ჩართული ზოგიერთი სახელმწიფო საწარმოს პირობითი ვალდებულებების არარეალისტური (არასათანადოდ შეფასებული) შეფასება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო PPP / PPA პროექტების რისკის შეფასებასა და შეფასების მეთოდოლოგიას	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე	
6.5	ფისკალური რისკების							

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	ანალიზის და მართვის მექანიზმების შემუშავება და შემდგომი დახვეწა							
7	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი							
7.1	ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვა, მენეჯერული ანგარიშვალდებულების პრინციპზე აქცენტებით	საქართველოს სამინისტროებისთვის შემუშავებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვის გზამკვლევი.	ევროკავშირის და ევროპის ატომური ენერგიის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებსა და საქართველოს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება (279-ე მუხლი); საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების დღის წესრიგი;	დამტკიცებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის ჩამოყალიბების წესებისა და პროცედურების შესახებ ინსტრუქცია; შემუშავებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სახელმძღვანელო.	შემუშავებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის მეორე ეტაპის დანერგვის ინსტრუქცია; ცენტრალური სამინისტროების სულ მცირე 50%-ში პილოტურ რეჟიმში მიმდინარეობს დაწესებულ	დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა; სამიზნე ობიექტში კვალიფიკაციის ნაკლებობა; სტრუქტურული ცვლილებები ცენტრალურ ხელისუფლებაში.	დოკუმენტირებული მიზნები და ინდიკატორები; რისკების რეესტრები.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			ევროკომისიის ინიციატივით , კანდიდატი ქვეყნებისთვის შემუშავებულ სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის კონცეფცია (PIFC).		ეზის მიზნებისა და ინდიკატორ ეზის შემუშავება, ასევე, რისკების მართვის სისტემის ჩამოყალიბე ბა.			
7.2	შიდა აუდიტის სუბიექტების განვითარება, როგორც ცენტრალურ ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობ ისა და ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების დონეზე	ჩამოყალიბებული ა ხარისხის უზრუნველყოფის პროგრამა.	PEFA (PI-26); საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩო (IPPF).	ჰარმონიზაციის ცენტრის მიერ შემუშავებულია გარე შეფასების ინსტრუქცია და კითხვარი.	გარე შეფასება განხორციე ლებულია ჰარმონიზაც იის ცენტრის მიერ 3 სამინისტრო ს, 10 თვითმმართველ	სამიზნე ობიექტში კვალიფიკაციის ნაკლებობა; სტრუქტურული ცვლილებები ადგილობრივ ხელისუფლებაში.	გარე შეფასების ანგარიშები.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					ველი ერთეულის, 3 საჯარო სამართლის იურიდიულ ი პირისა და 3 ავტონომიუ რი რესპუბლიკ ის სამინისტრო ს შიდა აუდიტის სუბიექტები სათვის.			
7.3	ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების გაძლიერება შიდა აუდიტის ფუნქციის დახმარებით	გაუმჯობესებული ა სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებუ ლების შიდა აუდიტის შეფასების ნაწილი.	PEFA (PI-26); საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩო (IPPF).	შიდა აუდიტის სუბიექტების საქმიანობა თვითმმართველ ერთეულებში უმეტესად არ შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებსა და ადგილობრივ საკანონმდებლო მოთხოვნებს;	15 თვითმმართ ველი ერთეულის, სადაც შეფასება იყო B-ზე დაბალი, შეფასების გაუმჯობესე ბა მინიმუმ ერთი ქულით, PEFA-ს PI-	სამიზნე ობიექტში კვალიფიკაციის ნაკლებობა; ცვლილება PEFA-ს შეფასების მეთოდოლოგიაში.	სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების ანგარიში.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				PEFA -ს შეფასებები მერყეობს D დან B+ მდე.	26-ე ინდიკატორ ის მიხედვით.			
8	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა							
8.1	ანგარიშგების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება	ინვესტორებისთვის, საბანკო სექტორისთვის, ანალიტიკოსებისთვის, რეგულატორებისთვის, სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის საინვესტიციო, საკრედიტო თუ სხვა გადაწყვეტილებების მისაღებად ან კვლევების ჩასატარებლად საინფორმაციო პლატფორმის შექმნა.	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU, 2014/56/EU დირექტივები და N 1606/2002 რეგულაცია	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია ნაწილობრივ ასახულია ქართულ კანონმდებლობაში. ანგარიშგების წარდგენის სისტემის მეშვეობით 6556 ანგარიშგება გასაჯაროებულია სამსახურის პორტალზე (www.reportal.ge).	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU, 2014/56/EU დირექტივები და N 1606/2002 რეგულაცია სრულად ასახულია ქართულ კანონმდებლობაში; SARAS-ის ანგარიშგების პორტალზე (www.reportal.ge) სდპ, პირველი, მეორე და	პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური გამართვის დაგვიანების გამო ვერ განხორციელდა წარდგენილი ინფორმაციის ეფექტური მიღება და დამუშავება; სუბიექტების მნიშვნელოვანმა ნაწილმა არ შეასრულა კანონით დადგენილი ვალდებულება და არ წარმოადგინა ფინანსური და არაფინანსური ინფორმაცია (ანგარიშგება).	ანგარიშგების პორტალი (www.reportal.ge); ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					მესამე კატეგორიის სუბიექტთა მიერ ანგარიშგებე ბის 95%- იანი წარდგენა/გა საჯაროვები ს მაჩვენებელი ი, ხოლო მეოთხე კატეგორიის საწარმოთა თვის 50%- იანი წარდგენის მაჩვენებელი ი.);			
8.2	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა აუდიტორული ფირმების ხარისხის კონტროლის	ასოციირების შეთანხმებით გათვალისწინ ებული No 952/2013 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	2017 წელს განხორციელდა 17 აუდიტორული ფირმის ხარისხის კონტროლის	ჯამურად განხორციე ლდა 120 - მდე აუდიტორუ ლი ფირმის ხარისხის კონტროლი	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ადამიანური რესურსების სიმცირე;	აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		სისტემის მონიტორინგის მეშვეობით. დაგეგმილია წელიწადში საშუალოდ 30- მდე აუდიტორული ფირმისთვის ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის განხორციელება. საბოლოოდ 2022 წლის ბოლოსთვის 120 - მდე აუდიტორული ფირმის ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი უნდა განხორციელდეს.		სისტემის მონიტორინგი. 2018 წელს განხორციელდა 5 ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. 2019 წელს განხორციელდა 30 ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. 2020 წელს განხორციელდა 30 ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. 2021 წელს დასრულდა 10 და	სისტემის მონიტორინ გი.	პერსონალის კვალიფიკაცია და გამოუცდელობა; დონორის მიერ შემენილი აუდიტის სახელმძღვანელოს დანერგვის შეფერხება.	ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორის ო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელ ი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				მიმდინარეობს 14 ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი საბოლოო ჯამში, ამ ეტაპზე დასრულებულ ია 111 ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. მიმდინარე მდგომარეობით, სამსახურმა მესამე კვარტლის ჩათვლით დაასრულა 25 საწარმოს ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვა და				

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორის ო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელ ი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				შედეგები ასახა წერილობით კომუნიკაციაში. I კვარტალი - 6 II კვარტალი-12 III კვარტალი-7 წერილობითი კომუნიკაცია: I კვარტალი - 4 II კვარტალი-8 III კვარტალი-7				

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორის ო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელ ი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
8.3	ანგარიშგებების დეტალური მიმოხილვა	ანგარიშგებების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის ხარისხის ზრდა რისკზე დაფუძნებული მიდგომით ანგარიშგებათა შემოწმების გზით. დაგეგმილია საშუალოდ 35 ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვა.	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინ ებული No 952/2013 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა		ჯამურად განხორციე ლდა 25 საწარმოს ანგარიშგები ს დეტალური მიმოხილვა. რამოდენიმე სუბიექტის ანგარიშგები ს დეტალური მიმოხილვა არის მეოთხე კვარტალში მიმდინარე სტატუსით.	სუბიექტის მხრიდან კომუნიკაციის დაყოვნება, თანამშრომლობაზე უარი; პერსონალის კვალიფიკაცია და გამოუცდელობა; დონორის მიერ ჩართული ექსპერტების პროცესებში მონაწილეობის შეფერხება; დონორის ჩართულობით შესამუშავებელი, ანგარიშგების დეტალურ მიმოხილვებთან დაკავშირებული სახელმძღვანელოს მომზადების პროცესის დაყოვნება.	ანგარიშგებების პორტალი (www.reportal.ge); ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	

ცხრილი 1B. საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის 2018-2022 წლების სტრატეგიის განფასება

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
	სულ ჯამი ⁶	102,417.7	17,021.4	19,272.1	22,065.6	22,248.6	21,810.0			
1	ბიუჯეტირება	19,107.0	2,847.0	3,400.0	3,610.0	4,250.0	5,000.0	სახელმწიფო ბიუჯეტი		პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის გაზრდა	5,667.0	937.0	1,030.0	1,050.0	1,150.0	1,500.0			

⁶ 2018-2021 წლების ჩათვლით მოიცავს ინდივიდუალური სტრატეგიების განფასებასაც, ხოლო 2022 წლის განფასება არ მოიცავს ინდივიდუალური სტრატეგიების განფასებას, რადგან იგი მოიაზრებს დონორის დაფინანსებებს.

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
2	ფისკალური დისციპლინის გაძლიერება	1,011.0	140.0	161.0	160.0	250.0	300.0		IMF	
3	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	2,671.0	351.0	470.0	450.0	600.0	800.0		WB, EU, USAID	
4	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	3,515.0	550.0	615.0	750.0	800.0	800.0		GIZ, EU	
5	ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა	3,318.0	624.0	694.0	700.0	800.0	500.0		USAID, GIZ	
6	მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტების საშუალოვადიანი დაგეგმვის გაძლიერება	2,625.0	245.0	430.0	500.0	650.0	800.0		GIZ, USAID, WB	

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
7	სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება	300.0					300.0			
2	მთავრობის ვალის მართვა	5,809.5	971.5	1,107.4	1,120.0	1,300.0	1,310.6			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
1	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება	3,070.6	620.0	620.0	620.0	700.0	510.6		მსოფლიო ბანკი - WB, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი - IMF	

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
2	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	2,738.9	351.5	487.4	500.0	600.0	800.0		მსოფლიო ბანკი - WB, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი - IMF	
3	სახელმწიფო სახსრების მართვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება	13,620.0	2,467.0	2,600.0	2,750.0	3,100.0	2,703.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
1	აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში	2,907.0	407.0	450.0	500.0	600.0	950.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
2	ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება	7,612.0	1,459.0	1,500.0	1,550.0	1,650.0	1,453.0			
3	ფულადი სახსრების მართვის რეფორმა	3,301.0	601.0	650.0	700.0	850.0	300.0			
4	საგადასახადო და საბაჟო საკითხები	44,719.6	7,843.8	8,418.5	10,653.9	8,850.0	8,953.4			
1	ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება	2,641.8	445.8	447.5	448.5	500.0	800.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
2	საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა	1,405.8	217.0	218.4	220.4	250.0	500.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
3	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი	1,173.9	189.7	191.1	193.1	200.0	400.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
4	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და	5,798.1	1,081.3	1,081.5	1,081.9	1,100.0				პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
	ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი						1,453.4			ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
5	დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების სისტემის ამოქმედება	5,802.0	1,233.0	1,113.0	1,856.0	1,600.0				პროგრამული კოდი 23 02 - "შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება"
6	კანონმორჩილების რისკის სტრუქტურულიზირებული მიდგომის დანერგვა	13,616.0	2,190.0	2,569.0	3,257.0	2,600.0	3,000.0			პროგრამული კოდი 23 02 - "შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
										მომსახურების გაუმჯობესება"
7	გადასახადის გადამხდელთა რეესტრის შექმნა	11,482.0	2,487.0	2,798.0	3,597.0	2,600.0				პროგრამული კოდი 23 02 - "შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება"
8	ერთიანი მეთოდოლოგიური ბაზის შექმნა	1,500.0					1,500.0			
9	საგადასახადო დავალიანების მართვის რეფორმა	700.0					700.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
10	მსხვილ გადამხდელთა ადმინისტრირების ახალი მიდგომების დანერგვა	600.0					600.0			
5	მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება	5,851.0	891.0	1,000.0	1,160.0	1,400.0	1,400.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
1	მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება	4,341.0	891.0	800.0	850.0	900.0	900.0			
2	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის გაუმჯობესება	610.0	0.0	100.0	110.0	200.0	200.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
3	შემოსავლების პროგნოზირების და ანალიზის გაუმჯობესება	900.0	0.0	100.0	200.0	300.0	300.0			
6	ფისკალური რისკების მართვა	2,000.4	320.4	340.0	340.0	500.0	500.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
1	სახელმწიფო საწარმოების ეკონომიკური შოკების შეფასება	863.2	173.2	195.0	195.0	200.0	100.0			
2	ცენტრალური მთავრობის სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშგების ხარისხის	376.0	86.0	70.0	70.0	100.0	50.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
	გაუმჯობესება და გამჭვირვალობის გაზრდა									
3	მუნიციპალიტეტის სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესება და გამჭვირვალობის გაზრდა	253.0	23.0	40.0	40.0	100.0	50.0			
4	პირობითი ვალდებულებების აღრიცხვა, მათ შორის, PPP / PPA-ზე დაფუძნებული ვალდებულებების	308.2	38.2	35.0	35.0	100.0	100.0			
5	ფისკალური რისკების ანალიზის და მართვის მექანიზმების შემუშავება და შემდგომი დახვეწა	200.0					200.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
7	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი	4,947.0	872.0	872.0	910.0	1,250.0	1,043.0			პროგრამული კოდი 23 01 - "სახელმწიფო ფინანსების მართვა" პროგრამის 23 01 01 ქვეპროგრამა
1	ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვა, მენეჯერული ანგარიშგაღებულების პრინციპზე აქცენტებით	2,734.0	480.0	504.0	500.0	650.0	600.0			
2	შიდა აუდიტის სუბიექტების განვითარება, როგორც ცენტრალურ ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობისა და	1,443.0	280.0	250.0	260.0	350.0	303.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ კჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
	ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების დონეზე									
3	ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების გაძლიერება შიდა აუდიტის ფუნქციის დახმარებით	770.0	112.0	118.0	150.0	250.0	140.0			
8	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა	3,394.0	224.0	735.0	735.0	800.0	900.0			პროგრამული კოდი 23 06 - "ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა"
1	ანგარიშგებების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება	1,175.0	55.0	260.0	260.0	300.0	300.0			

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
2	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	2,119.0	169.0	475.0	475.0	500.0	500.0			
3	ანგარიშგებების დეტალური მიმოხილვა	100.0					100.0			

ინფორმაციული დანართი 2. ინდივიდუალური სტრატეგიები

1 პარლამენტი

1.1 პარლამენტის საბიუჯეტო და საფინანსო კომიტეტი

წესები და პროცედურები უკვე შემუშავდა და პარლამენტში შეიქმნა ახალი აუდიტის ჯგუფი. დასახული მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად იგეგმება შესაძლებლობების გაზრდა.

ამოცანები და მიზნები

1. ბიუჯეტის ფორმულირების პროცესში საბიუჯეტო და საფინანსო კომიტეტის სიღრმისეული ჩართულობისა და როლის მხარდაჭერა.
2. ბიუჯეტის შესრულების და მონიტორინგის პროცესში საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის ჩართულობის და მისი, როგორც კოორდინატორის ხელშეწყობა.
3. საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტთან თანამშრომლობისა და ანგარიშვალდებულების ეფექტურობის გაზრდა
4. საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის კოორდინაციის როლის მხარდაჭერა საკანონმდებლო საქმიანობაში

1.2 პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

ამოცანები და მიზნები

1. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მაკრო-ფისკალური პროგნოზირების შესაძლებლობების გაძლიერება
2. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი საქმიანობის ხელშეწყობა

2. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

ამოცანები და მიზნები

დასახული მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად იგეგმება სამსახურის შესაძლებლობების გაძლიერება .

ზემოქმედების ზრდა მაღალი ხარისხის აუდიტის მეშვეობით

1. რეკომენდაციის მონიტორინგისა და შემდგომი კონტროლის სისტემის გაძლიერება
2. პარლამენტში ფინანსური აუდიტის ანგარიშების დროული წარდგენა
3. მუნიციპალიტეტების აუდიტით დაფარვის მაჩვენებლის გაუმჯობესება
4. ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულების გაძლიერება
5. შემოსავლების აუდიტის მანდატის მოპოვება

3. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო

მოსალოდნელი შედეგი:

მოხდა სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონმდებლობის სრულყოფა; გაიზარდა სახელმწიფო შესყიდვების პრაქტიკის ეფექტიანობა, გამჭვირვალების ხარისხი, სამართლიანობისა და ნდობის ხარისხი.

ამოცანები და მიზნები

1. ცვლილებების განხორციელება კანონში საჩივრების განხილვის დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ადმინისტრაციული ორგანოს შექმნის შესახებ
2. ახალი რეგულაციების, პროცედურების, წესებისა და სხვა დამხმარე მეთოდური სახელმძღვანელო მასალების შემუშავება და დამტკიცება
3. სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის მოდერნიზება და ახალი ელექტრონული სერვისების განვითარება
4. სახელმწიფო შესყიდვებით დაინტერესებული ადამიანური რესურსების განვითარება

ცხრილი 2A. ცალკეული ერთეულები: 2018-2022 წლების PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1	პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი							
1	ბიუჯეტის ფორმულირების პროცესში საბიუჯეტო და საფინანსო კომიტეტის სიღრმისეული ჩართულობისა და როლის მხარდაჭერა.	სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს თან ერთვის გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები. სახელმწიფო ბიუჯეტის მოქალაქის გზამკვლევის და პოლიტიკური დოკუმენტების შემუშავება (OBS და GIFT რეკომენდაციების საფუძველზე). პარლამენტის საბიუჯეტო- საფინანსო კომიტეტის მხარდაჭერა	SDG 16, OGP პრინციპებთან შესაბამისობა	PEFA : PI-5 – B PI-9 – A	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A	დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა. კადრების კვალიფიკაციის ნაკლებობა. სტრუქტურული ცვლილებები მთავრობაში	2022-2025 BDD; OBS 2021; PEFA2021 ანგარიში; პარლამენტის საბიუჯეტო- საფინანსო კომიტეტის სამოქმედო გეგმა 2018-2020 წლებისთვის - ღონისძიებები 1.1; 1.3; 1.5	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშ ნა
		ბიუჯეტის გამჭვირვალობასა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის შესახებ ანგარიშების მიმოხილვაში.						
2	ბიუჯეტის შესრულების და მონიტორინგის პროცესში საფინანსო- საბიუჯეტო კომიტეტის ჩართულობის და მისი, როგორც კოორდინატორის ხელშეწყობა.	ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიშები დროულად არის წარდგენილი; აუდიტის ანგარიშის შესახებ კომიტეტის მოსმენისთვის საჭირო ინფორმაციის მიწოდება; ბიუჯეტის შესრულების	PEFA (PI-31);	PEFA : PI-31.1 - C PI-31.2 - C PI-31.3 - C PI-31.4 – A	PEFA : PI-31.1 - B PI-31.2 - B PI-31.3 - B PI-31.4 - A	დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა. კადრების კვალიფიკაციის ნაკლებობა. სტრუქტურული ცვლილებები მთავრობაში	PEFA 2021 ანგარიში; პარლამენტის საბიუჯეტო- საფინანსო კომიტეტის სამოქმედო გეგმა 2018-2020 წლებისთვის - ლონისძიებები 1.1; 1.3; 1.5	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო ო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		კვარტალური ანგარიშების წარდგენა მოსმენისთვის და შეფასების მომზადების მხარდაჭერა.						

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
3	საფინანსო- საბიუჯეტო კომიტეტთან თანამშრომლობისა და ანგარიშვალდებულ ების ეფექტურობის გაზრდა	SAO, MOF საგადასახადო და საბაჟო დეპარტამენტები დან შესაბამისი ინფორმაციის შეგროვება	SDG 16 SDG 17 SDG 18	PEFA : PI-31.1 - C PI-31.2 - C PI-31.3 - C PI-31.4 – A	PEFA : PI-31.1 - B PI-31.2 - B PI-31.3 - B PI-31.4 - A	დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა. კადრების კვალიფიკაციის ნაკლებობა. სტრუქტურული ცვლილებები მთავრობაში	PEFA2021 ანგარიში; პარლამენტის საბიუჯეტო- საფინანსო კომიტეტის სამოქმედო გეგმა 2018-2020 წლებისთვის - ლონისძიებები 1.1; 1.2; 1.3; 1.5; 2.1; 2.3	
4	საფინანსო- საბიუჯეტო კომიტეტის კოორდინაციის როლის მხარდაჭერა	საკანონმდებლო ხარვეზების ანალიზზე დაფუძნებული სამუშაო ჯგუფის მიერ მაღალი პრიორიტეტის	SDG 16	SDG 2017 ანგარიში	SDG 2019 ანგარიში	დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა. კადრების კვალიფიკაციის	პარლამენტის საბიუჯეტო- საფინანსო კომიტეტის სამოქმედო გეგმა 2018-2020 წლებისთვის -	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	საკანონმდებლო საქმიანობაში	კანონმდებლობის შემუშავებაში მონაწილეობა. კომიტეტის მიერ და SAO, PBO და სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების მონაწილეობით განხილულ საფინანსო და საბიუჯეტო საკითხებზე ინფორმაციის გაცემა.				ნაკლებობა. სტრუქტურული ცვლილებები მთავრობაში	ლონისძიებები 2.1; 2.3; 3.1; 3.4	
5	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მაკრო- ფისკალური პროგნოზირების შესაძლებლობების გაძლიერება	პარლამენტში საბიუჯეტო ოფისში ალტერნატიული მაკრო- ფისკალური პროგნოზირების შესაძლებლობები ს განვითარება	FTE (IMF) 2.4.1 პრინციპის ალტერნატიუ ლი შეფასება: მთავრობის მაკრო და ფისკალური პროგნოზები უპირისპირდ	PBO უპირისპირდება მთავრობის მაკრო და ფისკალურ პროგნოზებს და ამზადებს ალტერნატიულ, საბაზისო პროგნოზს,	PBO უპირისპირდება მთავრობის მაკრო და ფისკალურ პროგნოზებს და ამზადებს ალტერნატიულ, როგორც საბაზისო, ასევე ოპტიმისტურ და	ადამიანური რესურსების ნაკლებობა.	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ვებ- გვერდი: www.pbo.parliament.ge	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშ ნა
			ება ალტერნატიუ ლ შეფასებებს	რომელიც ხელმისაწვდომია საზოგადოებისა თვის	პესიმისტურ პროგნოზებს. პროგნოზები ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათ ვის.			
6	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი საქმიანობის ხელშეწყობა	PBO- ის კვლევითი საქმიანობის გაუმჯობესება PFM- ის ზედამხედველობ ის გაზრდის მიზნით	-	PBO -ის დოკუმენტაციას PFM-ის შესახებ	PFM-ის შესახებ PBO -ის დოკუმენტაციის რაოდენობა გაიზარდა	ადამიანური რესურსების ნაკლებობა. საჭირო ინფორმაციის მოპოვებასთან დაკავშირებული სირთულეები.	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ვებ- გვერდი: www.pbo.parliament.ge	
2	ზემოქმედების ზრდა მაღალი ხარისხის აუდიტის მეშვეობით							
1	რეკომენდაციის მონიტორინგისა და შემდგომი კონტროლის სისტემის გაძლიერება	SAO ხელს შეუწყობს აუდიტის ფარგლებში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული	PEFA (PI-30)	2018 წელს რეაგირების გარეშე დარჩენილი რეკომენდაციები ს რაოდენობა შეადგენს 12%-ს.	რეაგირების გარეშე დარჩენილი რეკომენდაციების რაოდენობა შემცირდა 8%- მდე.	აუდიტის ობიექტების მიერ სისტემის გამოყენების ნაკლებობა ცვლილება PEFA-ს	SAO-ს წლიური საქმიანობის ანგარიში https://sao.ge/	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშ ნა
		სისტემის პრაქტიკაში დანერგვას სისტემა, მიზნად ისახავს შემდგომი კონტროლისა და მონიტორინგის პროცესის გამარტივებას და რეაგირების გარეშე დარჩენილი რეკომენდაციების რაოდენობის შემცირებას.				მეთოდოლოგიაში		
2	პარლამენტში ფინანსური აუდიტის ანგარიშების დროული წარდგენა	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა უნდა დაასრულოს და პარლამენტს წარუდგინოს ფინანსური აუდიტის ანგარიშები, რომლებიც	PEFA (PI-30)	2018 წლის ივლისი- აგვისტოს თვეში დასრულდა და პარლამენტს წარედგინა გარკვეული ფინანსური აუდიტის ანგარიშები	ფინანსური აუდიტები დასრულებულია და ანგარიშები პარლამენტისთვის წარდგენილია ფისკალური წლის დასრულებიდან არაუგვიანეს 9 თვის ვადაში	აუდიტს დაქვემდებარებ ული სახელმწიფო ორგანოების მიერ ფინანსური ანგარიშების დაგვიანებით წარდგენა	პარლამენტში წარდგენილი ფინანსური აუდიტის ანგარიშები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		გათვალისწინებულია მისი წლიური აუდიტორული საქმიანობის გეგმით, ფისკალური წლის დასრულებიდან არაუგვიანეს 9 თვის ვადაში				აუდიტის ობიექტების მხრიდან დაგვიანებული კომუნიკაცია		
3	მუნიციპალიტეტების აუდიტით დაფარვის მაჩვენებლის გაუმჯობესება	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა უნდა განახორციელოს სამი წლის განმავლობაში ყველა მუნიციპალიტეტის აუდიტი.	PEFA ადგილობრივი (PI-30)	2016-2018 წლებში სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა მუნიციპალიტეტების 80%-ის აუდიტი განახორციელა.	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა სამი წლის განმავლობაში განახორციელა ყველა მუნიციპალიტეტის აუდიტი .	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ადამიანური რესურსის შეზღუდულობა აუდიტის ობიექტების მხრიდან დაგვიანებული კომუნიკაცია	მუნიციპალიტეტის აუდიტის ანგარიშები გამოქვეყნებულია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ვებ-გვერდზე: https://sao.ge/ შესაბამისი მუნიციპალიტეტის საკრებულოსთვის წარდგენილი	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
							აუდიტის ანგარიშები.	
4	ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულების გადლიერება	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური მიზნად ისახავს აუდიტის მიმართულების გადლიერებას და ეფექტიანობის აუდიტების წილის ზრდას მთლიანაუდიტო რულ საქმიანობაში .		2018 წელს ეფექტიანობის აუდიტებმა შეადგ ინა მთლიანი აუდიტორული საქმიანობის 14%	ეფექტიანობის აუდიტების წილი მთლიანაუდიტო რულ საქმიანობაში შეადგენს 20%-ს.	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ადამიანური რესურსის შეზღუდულობა	ეფექტიანობის აუდიტის ანგარიშები გამოქვეყნებულია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ვებ- გვერდზე: https://sao.ge/	
5	შემოსავლების აუდიტის მანდატის მოპოვება	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური უზრუნველყოფს ინსტიტუციური შესაძლებლობები ს გაძლიერებას შემოსავლების	TADAT (P9- 26) SAI PMF (SAI 2)	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შეზღუდული მანდატი შემოსავლების აუდიტის ჩასატარებლად.	1. პარლამენტში წარდგენილი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტი; 2. შემოსავლების აუდიტის მეთოდოლოგია;	აღმასრულებელ ი ხელისუფლების მზადყოფნის ნაკლებობა საკანონმდებლო ორგანოების	საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტის წარდგენა პარლამენტში	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშ ნა
		აუდიტის ჩატარების მიზნით.			3. აუდიტორთა შესაძლებლობები ს გაძლიერება შემოსავლების აუდიტში.	მიერ საკანონმდებლო ცვლილებების დაგვიანებული მიღება	შემოსავლების აუდიტის მეთოდოლოგია	
3	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო							
1	გაიზარდა სახელმწიფო შესყიდვების ეფექტურობა.	დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი საჩივრების მექანიზმი ამოქმედდა. ახალი საკანონმდებლო ბაზა და ინსტიტუციური ორგანიზება ამოქმედდა.	PEFA	PI 24.4 - D	PI 24.4 - A	სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონში ცვლილების შეტანა დროულად არ არის დადასტურებუ ლი ევროკომისიის მიერ. სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონში ცვლილება დროულად არ დაამტკიცდა საქართველოს მთავრობის	PEFA PI 24	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო ო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						სხდომაზე. სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონში ცვლილება დროულად არ დაამტკიცდა საქართველოს პარლამენტის მიერ. მეორადი კანონმდებლობა არ არის შემუშავებული და მიღებული SPA- სა და GCA- ს მიერ. განხილვის ორგანოს და მისი კადრების შერჩევა დროულად არ ხდება.		

ცხრილი 2B: ცალკეული ერთეულები: საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის 2018-2022 წლების სტრატეგიის განფასება

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
1	პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი	2,789.2	584.7	719.2	736.7	748.6	დონორი ორგანიზაციების დაფინანსება	დონორი ორგანიზაციები	EU	
1	ბიუჯეტის ფორმულირების პროცესში საბიუჯეტო და საფინანსო კომიტეტის სიდრმისეული ჩართულობისა და როლის მხარდაჭერა.	329.5	73.1	80.8	86.0	89.6				
2	ბიუჯეტის შესრულების და მონიტორინგის პროცესში საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის ჩართულობის და მისი, როგორც კოორდინატორის ხელშეწყობა.	307.6	68.3	75.4	80.3	83.6				

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
3	საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტთან თანამშრომლობისა და ანგარიშვალდებულების ეფექტურობის გაზრდა	219.6	48.8	53.8	57.3	59.7				
4	საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის კოორდინაციის როლის მხარდაჭერა საკანონმდებლო საქმიანობაში	241.7	53.7	59.2	63.1	65.7				
5	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მაკრო-ფისკალური პროგნოზირების შესაძლებლობების გაძლიერება	373.2	60.8	60.8	125.8	125.8				
6	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი საქმიანობის ხელშეწყობა	1,317.6	280.0	389.2	324.2	324.2				
2	ზემოქმედების ზრდა მაღალი ხარისხის აუდიტის მეშვეობით	180.0	0.0	80.0	50.0	50.0	ადმინისტრაციული ხარჯები	სახელმწიფო ბიუჯეტი		პროგრამის კოდი 05 01

№	მიმართულება	დაფინანსების მთლიანი მოცულობა (ათასი ლარი)						დაფინანსების წყარო	პარტნიორი ორგანიზაცია	პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება მიმართულება
		სულ ჯამი	2018 წელი	2019 წელი	2020 წელი	2021 წელი	2022 წელი			
1	რეკომენდაციის მონიტორინგისა და შემდგომი კონტროლის სისტემის გაძლიერება	60.0	0.0	40.0	0.0	20.0			USAID	05 01
2	პარლამენტში ფინანსური აუდიტის ანგარიშების დროული წარდგენა	0	0.0	0.0	0.0	0.0				05 01
3	მუნიციპალიტეტების აუდიტი დაფარვის მაჩვენებლის გაუმჯობესება	0	0.0	0.0	0.0	0.0				05 01
4	ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულების გაძლიერება	60.0	0.0	20.0	20.0	20.0			GIZ, USAID	05 01
5	შემოსავლების აუდიტის მანდატის მოპოვება	70.0	0.0	20.0	30.0	20.0			GIZ	05 01
3	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო									
1	გაიზარდა სახელმწიფო შესყიდვების ეფექტურობა.	NA	NA	NA	NA	NA				

ინფორმაციული დანართი 3. 2018 წლის PEFA-ს შეფასების ანალიზი

PEFA-ს შეფასების ანგარიშების შედეგები წარმოდგენილია PEFA-ს შვიდივე ბლოკის, ინდიკატორების და მათი ქვეინდიკატორების მიხედვით. თითოეული ბლოკის ქვეშ მოცემულია ცხრილი, რომელიც ასახავს ცენტრალური მთავრობის PEFA-ს შეფასებებს და ასევე მარტვილის მუნიციპალიტეტისთვის, ქ. თბილისის და ქ. ბათუმისთვის განხორციელებული PEFA-ს შეფასებებს. PEFA-ს შეფასებები განხორციელდა PEFA Check-ის პროცედურების დაცვით და მათი საბოლოო შედეგები მოცემულია წინამდებარე ანგარიშში. თითოეული ანგარიში გამოქვეყნებულია და საჯაროდ ხელმისაწვდომია⁷. უნდა აღინიშნოს, რომ მნიშვნელოვანი იყო PEFA-ს შეფასებაში მარტვილის მუნიციპალიტეტის ჩართვა, რადგან ის წარმოადგენს მცირე მასშტაბის მუნიციპალიტეტს, რომლის მოსახლეობა დაახლოებით 4000 კაცს შეადგენს, რაც, თბილისთან და ბათუმთან შედარებით, მეტად მცირადაა სქართველოს მუნიციპალიტეტების უმრავლესობას.⁸ როგორც ბლოკების ცხრილებიდან ჩანს, მარტვილის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში ქვეინდიკატორების უმრავლესობას, თბილისთან და ბათუმთან შედარებით, გაცილებით დაბალი შეფასება აქვს მინიჭებული. ქვემოთ მოცემულია თითოეული ბლოკის განხილვა.

ბლოკი I: ბიუჯეტის სანდოობა

პირველი ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად რეალისტურია ცენტრალური მთავრობის და მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტები და რამდენად ხდება მათი მიზნობრივი შესრულება. აღნიშნული ინდიკატორის შეფასება ხდება ფაქტიური შემოსავლების და ხარჯების (PFM სისტემის უშუალო შედეგები) თავდაპირველად დამტკიცებულ ბიუჯეტთან შედარებით.

პირველ ბლოკში მოცემული შეფასებები წარმოადგენს სხვა ბლოკების ინდიკატორების შესრულების შედეგს. ცენტრალური მთავრობის შემთხვევაში, PI-1 - PI-3 ინდიკატორების შეფასება კარგია. მუნიციპალიტეტების შემთხვევაში, ბიუჯეტის სანდოობას მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს HLG-1 ინდიკატორი - ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერები.⁹ ქვეინდიკატორებს HLG-1.1 და HLG-1.3 მიენიჭათ შეფასება A ყველა მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში. არსებობს ასიმეტრიული შეფასების მეთოდოლოგია სხვა შემოსავლებთან (PI-3 მთლიანი შემოსავლების შესრულება) და ხარჯებთან დაკავშირებულ ინდიკატორებთან PI-1 და PI-2 შედარებით. ხელისუფლების მაღალი დონიდან ტრანსფერების განხორციელება შესაძლოა დადებითად აისახოს ინდიკატორების PI-1 და PI-2 შეფასებებზე და აუცილებლად იქონიებს გავლენას ინდიკატორზე PI-21.4. HLG-1.2 ინდიკატორს მიენიჭა შეფასება D სამივე მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, რაც იმას ნიშნავს, რომ ისინი წარმოადგენენ მიზნობრივ გრანტებს (კაპიტალური გრანტების ჩათვლით), რადგან მათზე ინფორმაცია არ არის დროულად მოწოდებული ბიუჯეტის მომზადების ვადებთან მიმართებაში.

⁷ ცენტრალური მთავრობის PEFA-ს შეფასების ანგარიში და თბილისის, ბათუმის და მარტვილის PEFA -ს შეფასების ანგარიშები ხელმისაწვდომია შემდეგ მისამართზე: <https://pefa.org/>. ასევე შემუშავდა ადგილობრივი თვითმმართველობების PEFA-ს შეფასებების შემაჯამებელი ანგარიში, რომელშიც მოცემულია მუნიციპალიტეტების საშუალო, მოდა და მედიანა შეფასებები.

⁸ თვითმმართველობების PEFA-ს შეფასებების შემაჯამებელ ანგარიშში ასევე მოცემულია 12 მუნიციპალიტეტის შეფასებები. აღნიშნული შეფასებები განხორციელდა დამოუკიდებლად PEFA Check-ისგან და შეფასებების უმრავლესობა არ შეესაბამება ბლოკების ცხრილში მოცემულ შეფასებებს. 15-დან 8 მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის რაოდენობა შეადგენს 9000 კაცზე ნაკლებს, 2 მუნიციპალიტეტის - 26,000 კაცზე ნაკლებს, 1 მუნიციპალიტეტის - 50,000 კაცზე ნაკლებს, 3 მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა მერყეობს 125, 000-დან 163,000 კაცამდე (ბათუმი) და თბილისი, რომლის მოსახლეობა შეადგენს 1.15 მილიონ კაცს.

⁹ ცენტრალური მთავრობის PEFA-ში აღნიშნული ფასდება ინდიკატორით PI-7.

ცხრილი: ბლოკი I - ბიუჯეტის სანდოობა საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერები					
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
ინდიკატორი / ქვეინდიკატორი					
HLG-1. ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერები	NA	D+	D+	D+	D+
HLG-1.1. ხელისუფლების მაღალი დონიდან გამოყოფილი გრანტების ფაქტიური მაჩვენებლები	NA	A	A	A	A
HLG-1.2. მიზნობრივი გრანტების ფაქტიური მაჩვენებელი	NA	D	D	D	D
HLG-1.3. ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერების დროულობა	NA	A	A	A	A
ბიუჯეტის სანდოობა					
PI-1 ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებლები	A	A	B	D	B
1.1 ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებლები	A	A	B	D	B
PI-2 ხარჯების შესრულების სტრუქტურა	A	B+	B+	D+	C+
2.1 ფაქტიური ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციების მიხედვით	A	B	B	D	C
2.2 ფაქტიური ხარჯების სტრუქტურა ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით	A	B	B	D	C
2.3 ხარჯები სარეზერვო ფონდებიდან	A	A	A	A	A
PI-3 შემოსავლების შესრულება	B+	C+	D+	D	C
3.1 მთლიანი შემოსავლების შესრულება	A	B	C	D	C
3.2 ფაქტიური შემოსავლების სტრუქტურა	B	C	D	D	C

წინამდებარე ანალიზითა და ქვეინდიკატორების - 17.1 საბიუჯეტო კალენდარი და PI-21.2 ფულადი სახსრების პროგნოზირება და მონიტორინგი - შეფასებებით აშკარაა, რომ მუნიციპალიტეტის დონეზე პირველი ბლოკის შეფასებების გასაუმჯობესებლად საჭიროა გარკვეული ღონისძიებების გატარება. არსებობს ორი შესაძლო ღონისძიება, რომელიც გავლენას მოახდენს ქვეინდიკატორების - PI-7.1 ტრანსფერების გამოყოფის სისტემა (ადგილობრივი

მთავრობებისთვის) და PI-21.4 შიდა წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი - შეფასებაზე, რაც, თავის მხრივ, დადებითად აისახება ინდიკატორების PI-1 და PI-2 შეფასებაზე. ესენია:

- ცენტრალური მთავრობის მიერ გრანტების (პირობითი და კაპიტალური) შესახებ ინფორმაციის დროული წარმოდგენა ისე, რომ საბიუჯეტო ჭერები ადრეულ ეტაპზევე აისახოს საბიუჯეტო კალენდარში.
- ცენტრალური მთავრობა უზრუნველყოფს სანდოობის მაღალ ხარისხს ისე, რომ დამატებითი ბიუჯეტების საჭიროება შემცირდეს.
- მუნიციპალიტეტები უფრო აქტიურად მოამზადებენ პროგნოზებს შემოსავლების, მათ შორის გრანტების შესახებ, რაც წარმოადგენს საბიუჯეტო ცირკულარის ნაწილს, რომლის მეშვეობით ბიუჯეტის მოსამზადებლად მათ სულ მცირე 4 კვირა ექნებათ (შეფასება B)¹⁰¹¹.

ბლოკი II: საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა

მეორე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად ყოვლისმომცველი, თანმიმდევრული და მომხმარებლისთვის ხელმისაწვდომია PFM-ი. აღნიშნული მიიღწევა საბიუჯეტო კლასიფიკაციით, ყველა დონის მთავრობის შემოსავლების და ხარჯების, მათ შორის მთავრობათაშორისი ტრანსფერების გამჭვირვალობით, მომსახურების მიწოდების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებით და ფისკალური და საბიუჯეტო დოკუმენტაციის შეუფერხებელი ხელმისაწვდომობით.

ცხრილი: ბლოკი II - საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა					
საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა					
PI-4 საბიუჯეტო კლასიფიკაცია	A	A	A	A	A
4.1 საბიუჯეტო კლასიფიკაცია	A	A	A	A	A
PI-5 საბიუჯეტო დოკუმენტაცია	B	A	B	B	B
5.1 საბიუჯეტო დოკუმენტაცია	B	A	B	B	B
PI-6 ადგილობრივი მთავრობის ოპერაციები ფინანსური ანგარიშების მიღმა	A	A	A	A	A
6.1 ხარჯები ფინანსური ანგარიშების მიღმა	A	A	A	A	A
6.2 შემოსავლები ფინანსური ანგარიშების მიღმა	A	A	A	A	A
6.3 არასაბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშები	NA	NA	NA	NA	NA

10 "A" შეფასებისთვის საჭიროა 6 კვირა, რაც ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ჭირდება მუნიციპალიტეტების უმეტესობას.

11 ამას აკეთებს ბათუმი და საბიუჯეტო ცირკულარი გაიცემა საბიუჯეტო ჭერებით, რომელიც უზრუნველყოფს 5 კვირას ბიუჯეტის მომზადებისთვის.

ცხრილი: ბლოკი II - საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
PI-7 ტრანსფერები ადგილობრივი მთავრობისთვის	A	NA	NA	NA	NA
7.1 ტრანსფერების გამოყოფის სისტემები	A	NA	NA	NA	NA
7.2 ტრანსფერების შესახებ ინფორმაციის დროულობა	A	NA	NA	NA	NA
PI-8 ინფორმაცია სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შესახებ	A	B+	B	D+	C+
8.1 სერვისების გაწევის განხორციელების გეგმები	A	B	B	D	C
8.2 სერვისების გაწევის ეფექტიანობა	A	B	B	D	C
8.3 სერვისების გამწევი ერთეულების მიერ მიღებული რესურსები	A	A	A	A	A
8.4 სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შეფასება	A	B	D	D	C
PI-9 ფისკალური ინფორმაციის საჯაროობა	A	B	B	B	B
9.1 ფისკალური ინფორმაციის საჯაროობა	A	B	B	B	B

ცენტრალური მთავრობის შემთხვევაში გაუმჯობესებას საჭიროებს ინდიკატორი ბიუჯეტის დოკუმენტაციის შესახებ. ფინანსური აქტივების შესახებ ინფორმაცია მწირია; ასევე არ არსებობს ახალი პოლიტიკის ინიციატივების განმარტება, ისევე როგორც საგადასახადო ხარჯების რაოდენობრივი შეფასება. ფინანსური აქტივების მონიტორინგის შესახებ PI-12.1 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესება დადებითად აისახება ფინანსური ანგარიშები შესახებ ინდიკატორის PI-29.1 და ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების შესახებ ინდიკატორის PI-29.4 შეფასებებზე. ახალი პოლიტიკის ინიციატივებისა და საგადასახადო ხარჯების განმარტებასთან დაკავშირებით არსებული ხარვეზები ამოიფხვრება პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენის შესახებ PI-15.1 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესების გზით.

ბიუჯეტის დოკუმენტაციაში შეტანილი ყველა კატეგორია არ შეესაბამება მუნიციპალიტეტს¹². თითოეულმა მუნიციპალიტეტმა უნდა დაადგინოს მისი სუსტი მხარეები და თუ რომელი ინდიკატორის დაბალ შეფასებასთან არიან ისინი უშუალო კავშირში, როგორც ეს ნაჩვენებია ცენტრალური მთავრობის ზემოთ მოყვანილ მაგალითში.

¹² როგორიცაა მაკროეკონომიკური დაშვებები და საგადასახადო ხარჯები

მუნიციპალიტეტების შემთხვევაში, მეორე ბლოკში გამოვლენილი სისუსტე ძირითადად დაკავშირებულია ინდიკატორთან PI-8 - ინფორმაცია სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შესახებ. გარკვეულწილად ეს შესაძლოა დაკავშირებული იყოს მუნიციპალიტეტის მასშტაბთან, ბიუჯეტის მომზადების პროცესთან და მუნიციპალიტეტის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტში აღნიშნული საკითხის დაფარვასთან (PI-16 ხარჯების ბიუჯეტირება საშუალოვადიან პერსპექტივაში). შედარებით პატარა მასშტაბის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში მნიშვნელოვანი აქცენტი კეთდება მხოლოდ საბიუჯეტო წელზე და არ გააჩნია სერვისების გაწევის ინდიკატორები (შედეგები და გაზომვადი შედეგები). შედარებით დიდი მასშტაბის მუნიციპალიტეტებისთვის ეს უკანასკნელი ელემენტი მიიჩნევა სისუსტედ, რადგან სტანდარტის შესაბამისად აუცილებელია სამიზნე შედეგების ან მოსალოდნელი გაზომვადი შედეგების წარმოდგენა, თუმცა ორივე არ არის საჭირო მომსახურების მიწოდების პროგრამებისთვის. მომსახურების მიწოდების სამიზნე ობიექტების დამოუკიდებელი მონიტორინგის თვალსაზრისით გამოვლენილი ხარვეზი საჭიროებს აღმოფხვრას. აღნიშნული უნდა განხორციელდეს მუნიციპალიტეტის შიდა აუდიტის საქმიანობის გაფართოვებით, კერძოდ, უნდა გასცდეს ფინანსური შესაბამისობის (PI-26.1 შიდა აუდიტის მასშტაბი) და სახელმწიფო აუდიტის ოფისის (PI-30.1 აუდიტის მასშტაბი და სტანდარტები) საქმიანობას.

ფისკალური ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით, ერთი ელემენტი შეუსაბამოა (მაკროეკონომიკური პროგნოზები). გამოვლენილი სისუსტე ძირითადად დაკავშირებულია აუდიტის ფინანსური ანგარიშგების და სხვა გარე აუდიტის ანგარიშების დროულ გამოქვეყნებასთან (PI-30 გარე აუდიტი). სამიდან ორმა მუნიციპალიტეტმა (ორი ქალაქი) შეიმუშავა ბიუჯეტზე მოქალაქის გზამკვლევი.

ბლოკი III: აქტივების და ვალდებულებების მართვა

მესამე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად არის უზრუნველყოფილი აქტივების და ვალდებულებების ეფექტური მართვით სახელმწიფო ინვესტიციების ხარისხის ფასთან ფარდობა, აქტივების აღრიცხვა და მართვა, ფისკალური რისკების იდენტიფიცირება და ვალების და გარანტიების დაგეგმვა, დამტკიცება და მართვა.

ფისკალური რისკის მართვის კუთხით ცენტრალური მთავრობის და ზოგიერთი მუნიციპალიტეტის პასუხისმგებლობის ქვეშ წარმოდგენილნი არიან მუნიციპალური საწარმოები. რაც შეეხება ადგილობრივ მთავრობებს, შედარებით დიდი მასშტაბის მუნიციპალიტეტებში (თბილისი, ბათუმი, ფოთის, ქუთაისის და რუსთავის) წარმოდგენილნი არიან მუნიციპალური საწარმოები, ხოლო მცირე მასშტაბის მუნიციპალიტეტებში (მაგ: მარტვილი) მუნიციპალური საწარმოები სავარაუდოდ არ არიან წარმოდგენილნი. ანგარიშგება ფისკალური რისკის შესახებ PI-10.1 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესება როგორც ცენტრალური ისე ადგილობრივი მთავრობების დონეზე შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, თუ აუდიტი ჩატარდება ყველა სახელმწიფო და მუნიციპალურ საწარმოში ფისკალური წლის ბოლო 6 თვის განმავლობაში და გამოქვეყნდება ერთიანი ანგარიში. აღნიშნული ნაწილობრივ განხორციელდა ცენტრალური მთავრობის და თბილისისთვის, მაგრამ საერთოდ არ განხორციელებულა ბათუმისთვის.

ცენტრალური მთავრობის მიერ ადგილობრივი მთავრობების მონიტორინგის შესახებ PI-10.2 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესება მჭიდროდ არის დაკავშირებული აუდიტის მასშტაბის და სტანდარტების შესახებ ინდიკატორთან PI-30.1. ამჟამად, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს არ მოეთხოვება თითოეული მუნიციპალიტეტის ყოველწლიური აუდიტი და არც ამის გაკეთების

რესურსი გააჩნია მას. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ახორციელებს კერძო აუდიტორული კომპანიების სერტიფიცირებას , რათა მათ შეძლონ საჯარო სექტორში აუდიტის ჩატარება დიდი მასშტაბის მუნიციპალიტეტებში წელიწადში ცხრა თვის განმავლობაში. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის და კერძო კომპანიების ერთობლივი მუშაობის შედეგად გაუმჯობესდება შეფასება იმ შემთხვევაში, თუ ყოველწლიურად გამოქვეყნდება ერთიანი შემაჯამებელი ანგარიში.

ცხრილი: ბლოკი III - აქტივების და ვალდებულებების მართვა საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
PI-10 ფისკალური რისკების მართვა	B	C	D	NA	C
10.1 მუნიციპალური საწარმოების მონიტორინგი	B	C	D	NA	C
10.2 ადგილობრივი მთავრობის მონიტორინგი	C	NA	NA	NA	NA
10.3 პირობითი ვალდებულებები და სხვა ფისკალური რისკები	B	NA	NA	NA	NA
PI-11 სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა	C	C+	B+	C	C+
11.1 საინვესტიციო პროექტების ეკონომიკური ანალიზი	C	D	A	D	C
11.2 საინვესტიციო პროექტების შერჩევა	C	C	C	C	C
11.3 საინვესტიციო პროექტების ღირებულება	C	B	B	C	C
11.4 საინვესტიციო პროექტების მონიტორინგი	C	B	A	B	B
PI-12 სახელმწიფო აქტივების მართვა	C+	B	B	B	B
12.1 ფინანსური აქტივების მონიტორინგი	B	C	B	B	B
12.2 არაფინანსური აქტივების მონიტორინგი	C	C	C	D	C
12.3 აქტივების განკარგვის გამჭვირვალობა	C	A	A	A	A
PI-13 ვალის მართვა	B	C+	B	C+	C+
13.1 ვალის და გარანტიების აღრიცხვა და ანგარიშგება	A	C	B	C	C
13.2 ვალის და გარანტიების დამტკიცება	A	A	A	A	A
13.3 ვალის მართვის სტრატეგია	D	D	D	D	D

კაპიტალური/ საინვესტიციო პროექტების ერთიანი ციკლის შემუშავების და განხორციელების მექანიზმების განსაზღვრის მიზნით, საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი შემუშავდა 2016 წელს და დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 22 აპრილის №191 დადგენილებით. საინვესტიციო პროექტების მართვის დეტალური მეთოდოლოგია (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის N 165 ბრძანება (22 ივლისი, 2016)) დამტკიცდა აღნიშნული გზამკვლევის საფუძველზე.

გარდა 2018 წლის PEFA-ს შეფასებებისა, სახელმწიფო საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასება (PIMA) განხორციელდა IMF-ის გუნდის მიერ. მიუხედავად იმისა, რომ ინდიკატორი PI-11 საჯარო ინვესტიციების მართვის შესახებ მოიცავს ოთხ ქვეინდიკატორს, რომლებიც ფარავენ ინვესტიციების მართვის ყველა ძირითად ასპექტს, აღნიშნული საკითხი უფრო დეტალურად არის შეფასებული PIMA-ში. PIMA-ის ანგარიშში ასევე უფრო დეტალურად არის მოცემული რეკომენდაციები და ღონისძიებები.

მიუხედავად იმისა, რომ N191 და 165 დადგენილებები უკვე შესულია ძალაში, PEFA-ს ანგარიშის მონაცემებით, მათ განსახორციელებლად ჯერ კიდევ არის გარკვეული სამუშაოები ჩასატარებელი. ბათუმის და მარტვილის შემთხვევაში დადებითად არის შეფასებული საინვესტიციო პროექტების მონიტორინგის მომსახურების შესყიდვა სპეციალიზებულ კომპანიებისგან, რომლებიც ანგარიშვალდებულნი არიან მუნიციპალიტეტში ინვესტიციებზე პასუხისმგებელი სამსახურის წინაშე. შესაძლებელია აღნიშნული სქემის გავრცელება ყველა მუნიციპალიტეტზე და ცენტრალურ მთავრობაზე. გარდა ამისა, საინვესტიციო პორტფელის შეფასების მიზნით ბათუმის KfW-თან მუშაობის მეთოდი შესაძლოა გამოყენებულ იქნას როგორც ერთგვარი ნიმუში სხვა მუნიციპალიტეტებისა და ცენტრალური მთავრობისთვის. პროექტის შერჩევა ხდება საჭიროებების მიხედვით, თუმცა პროექტის შერჩევის სტანდარტული მეთოდის გამოყენებით შესაძლოა გაუმჯობესდეს საერთო შეფასება.

განმეორებადი ხარჯების საბიუჯეტო და მომდევნო წლების ბიუჯეტში გათვალისწინების მიზნით პროექტის ხარჯთაღრიცხვა უნდა განხორციელდეს PI-16 ინდიკატორის (ხარჯების ბიუჯეტირება საშუალოვადიან პერსპექტივაში), კერძოდ კი PI-16.1 ინდიკატორის (ხარჯების საშუალოვადიანი შეფასება/გაანგარიშება) კონტექსტში. აღნიშნული უკეთ მიიღწევა ცალკეულ პროექტებთან ასოცირებული განმეორებადი ხარჯების თითოეულ პროგრამაში ჩართვით და არა მათი გაერთიანებით პროგრამების მიხედვით.

რაც შეეხება საჯარო აქტივების მართვის შესახებ PI-12 ინდიკატორს, ფინანსური აქტივების მონიტორინგთან დაკავშირებით არსებული ხარვეზების აღმოფხვრა დაკავშირებულია PI-29.1 და PI-28 ინდიკატორების შეფასებების გაუმჯობესებასთან. PI-12.2 ინდიკატორთან დაკავშირებით გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრა შესაძლებელია რეესტრის ამონაწერების განახლების გზით, მათ შორის აქტივების ხანდაზმულობის და ღირებულების პროფილების დამატებით. აღნიშნული რეკომენდაციები ვრცელდება როგორც ცენტრალურ ისე ადგილობრივ მთავრობებზე.

აქტივების განკარგვის სისტემა, როგორც ცენტრალური, ისე ადგილობრივი მთავრობის შემთხვევაში, იყენებს გაყიდვების, ფასის, გაყიდვის მეთოდისა და საბოლოო ტრანზაქციების შესახებ ინტერნეტში არსებულ ინფორმაციას. ცენტრალური მთავრობის მასშტაბის გათვალისწინებით, მხარჯავი დაწესებულებების (გარდა სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსი) მიერ გარკვეული აქტივების განკარგვა არ ხდება ცენტრალიზებულად და შედეგების ასახვა ხდება კონსოლიდირებულ ანგარიშში. შეფასების გაუმჯობესების მიზნით საჭიროა აღნიშნული ხარვეზის აღმოფხვრა.

PEFA-ს შეფასების პროცესში ცენტრალური მთავრობის მიერ შემუშავდა ვალის მართვის სტრატეგია (DMS) (PI-13.3), თუმცა ის ჯერ კიდევ არ არის დამტკიცებული. მისი დამტკიცების და შესრულების შემდეგ განხორციელდება „A“ შეფასებამდე გაუმჯობესებისთვის საჭირო ყველა ღონისძიება.

ცენტრალური მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია ნიმუშის სახით გამოყენებულ იქნება მუნიციპალიტეტების მიერ. ადგილობრივი მთავრობის დონეზე, ვალის აღრიცხვასა და ანგარიშგებაში (PI-13.1) ასახულია პროცენტის და ძირის გადახდასთან დაკავშირებული მოთხოვნები და მიმდინარე მდგომარეობასთან დაკავშირებით არსებული ინფორმაცია.

ბლოკი IV: პოლიტიკაზე დაფუძნებული ფისკალური სტრატეგია და ბიუჯეტირება

მეოთხე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად ხდება ფისკალური სტრატეგიის და ბიუჯეტის მომზადება მთავრობის ფისკალური პოლიტიკისა და შესაბამისი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზების გათვალისწინებით. როგორც ცენტრალური, ისე ადგილობრივი მთავრობის დონეზე, ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულების დოკუმენტში აქცენტი კეთდება საშუალოვადიან ბიუჯეტირების მიდგომაზე. თუმცა, როგორც PEFA-ს შეფასებებიდან ჩანს, გარკვეული წინსვლები შეიმჩნევა არსებული კარგი სისტემის კიდევ უფრო მეტად დახვეწის თვალსაზრისით.

მარტვილის მუნიციპალიტეტის მონაცემებზე დაყრდნობით (მცირე მასშტაბის მუნიციპალიტეტებისთვის), წლიური ბიუჯეტიდან მრავალწლიანი ბიუჯეტირების მიდგომაზე გადასვლით, კაპიტალური ინვესტიცია და მასთან დაკავშირებული მიმდინარე ხარჯები წარმოადგენს საჭირო შემოსავლების ერთგვარ ინდიკატორს (ძირითადად ცენტრალური მთავრობისგან მიღებული გრანტებისგან). პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენის (PI-15.1) და გასულ წელს გაკეთებულ პროგნოზთან ბიუჯეტების შესაბამისობის (PI-16.4) კვლევის შესახებ ინდიკატორების BDD-ის დოკუმენტში ჩართვით უზრუნველყოფილ იქნება მრავალწლიანი ბიუჯეტის მეთოდოლოგიასთან შესაბამისობა. აღნიშნული ღონისძიებების გატარების შემდეგ, საბიუჯეტო ჭერების სტრუქტურა შესაძლოა გაფართოვდეს და მოიცვას საბიუჯეტო და მომდევნო წლები.

როგორც პირველ ბლოკშია ნახსენები, მუნიციპალიტეტის საბიუჯეტო კალენდრის (PI-17.1) ინდიკატორის შეფასების გასაუმჯობესებლად საჭიროა ან მუნიციპალიტეტების მიერ სავარაუდო გრანტების უფრო აქტიურად პროგნოზირება, ან ცენტრალური მთავრობის მიერ ვადების წინსწრებით შესრულება. აღნიშნული ცვლილების შედეგად საკრებულოს გაცილებით მეტი დრო ექნება ბიუჯეტის პროექტის განხილვისა და დამტკიცებისთვის. მიუხედავად ამისა, ოქროს სტანდარტი შესაძლოა უმაღლეს "A" შეფასებაზე ნაკლები იყოს. მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, საბიუჯეტო კალენდრის (PI-17.1) შესახებ ინდიკატორის შეფასება B და ბიუჯეტის წარდგენის (PI-17.4) შესახებ ინდიკატორის შეფასება C სავსებით საკმარისი შეიძლება იყოს საუკეთესო პრაქტიკის წარმოსაჩენად.

ცხრილი: ბლოკი IV - პოლიტიკაზე დაფუძნებული ფისკალური სტრატეგია და ბიუჯეტირება საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
PI-14 მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზირება	A	NA	NA	NA	NA
14.1 მაკროეკონომიკური პროგნოზები	A	NA	NA	NA	NA

ცხრილი: ბლოკი IV - პოლიტიკაზე დაფუძნებული ფისკალური სტრატეგია და ბიუჯეტირება საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
14.2 ფისკალური პროგნოზები	B	NA	NA	NA	NA
14.3 მაკროფისკალური სენსიტიურობის ანალიზი	A	NA	NA	NA	NA
PI-15 ფისკალური სტრატეგია	D+	B	B	D+	C+
15.1 პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენა	D	D	D	D	D
15.2 ფისკალური სტრატეგიის მიღება/დამტკიცება	B	A	A	C	B
15.3. ანგარიშგება ფისკალური შედეგების შესახებ	D	A	A	C	B
PI-16 ხარჯების ბიუჯეტირება საშუალოვადიან პერსპექტივაში	B+	C+	C+	D	D+
16.1 ხარჯების საშუალოვადიანი შეფასება/გაანგარიშება	A	A	A	D	B
16.2 საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ჭერები	A	D	D	D	D
16.3 სტრატეგიული გეგმების და საშუალოვადიანი ბიუჯეტების შესაბამისობა	A	B	B	D	C
16.4 ბიუჯეტების შესაბამისობა გასულ წელს გაკეთებულ პროგნოზთან	D	D	D	D	D
PI-17 ბიუჯეტის მომზადების პროცესი	A	B	B	D+	C+
17.1 საბიუჯეტო კალენდარი	A	C	B	C	C
17.2 ბიუჯეტის მომზადების ინსტრუქციები	A	A	A	D	B
17.3 ბიუჯეტის წარდგენა საკანონმდებლო ორგანოში	A	C	C	C	C
PI-18 ბიუჯეტის საკანონმდებლო შეფასება	A	A	A	B+	A
18.1 ბიუჯეტის განხილვის მასშტაბი	A	A	A	B	A
18.2 ბიუჯეტის განხილვის საკანონმდებლო პროცედურები	A	A	A	A	A
18.3 ბიუჯეტის დამტკიცების ვადა	A	A	A	A	A
18.4 აღმასრულებელი ორგანოს მიერ ბიუჯეტის კორექტირების წესები	A	A	A	A	A

ბლოკი V: ბიუჯეტის შესრულების პროგნოზირებადობა და კონტროლი

მეხუთე ბლოკი აფასებს, თუ როგორ ხდება ეფექტური სტანდარტების, პროცესებისა და შიდა კონტროლის სისტემის ფარგლებში ბიუჯეტის შესრულება, რესურსების საჭიროების შესაბამისად მოპოვების და გამოყენების უზრუნველყოფით.

საქართველოში შემოსავლების ადმინისტრირება (PI-19) ხორციელდება საქართველოს შემოსავლების სამსახურის მიერ და მოიცავს როგორც ცენტრალურ, ისე ადგილობრივ მთავრობებს. PEFA-ს შეფასების ანგარიშში ყველა ქვეინდიკატორს, გარდა PI-19.4 -ისა, მინიჭებული აქვს შეფასება A. 2016 წელს შემუშავებულ იქნა საგადასახადო ადმინისტრირების დიაგნოსტიკური შეფასების ინსტრუმენტი,¹³ რომელიც უზრუნველყოფს დამატებით რეკომენდაციებს PEFA-ს შეფასებების გასაუმჯობესებლად.

ცხრილი: ბლოკი V - ბიუჯეტის შესრულების პროგნოზირებადობა და კონტროლი საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
PI-19 შემოსავლების ადმინისტრირება	B+	NA	NA	NA	NA
19.1 უფლებები და ვალდებულებები საგადასახადო შემოსავლების ადმინისტრირებისთვის	A	NA	NA	NA	NA
19.2 შემოსავლებთან დაკავშირებული რისკების მართვა	A	NA	NA	NA	NA
19.3 საგადასახადო აუდიტი და მოკვლევა	A	NA	NA	NA	NA
19.4 საგადასახადო დავალიანების მონიტორინგი	D	NA	NA	NA	NA
PI-20 შემოსავლების აღრიცხვა	A	A	A	A	A
20.1 ინფორმაცია შემოსავლების მობილიზების შესახებ	A	A	A	A	A
20.2 შემოსავლების გადარიცხვა	A	NA	NA	NA	NA
20.3 შემოსავლების ანგარიშების შეჯერება	A	NA	NA	NA	NA
PI-21 წლის განმავლობაში რესურსების განაწილების პროგნოზირებადობა	A	B+	B+	B+	B+

¹³ საქართველო: საგადასახადო ადმინისტრირების დიაგნოსტიკური შეფასების ინსტრუმენტი (TADAT) ეფექტურობის შეფასების ანგარიში. TADAT საქართველო

ცხრილი: ბლოკი V - ბიუჯეტის შესრულების პროგნოზირებადობა და კონტროლი საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
21.1 ფულადი სახსრების ნაშთების კონსოლიდაცია	A	A	A	A	A
21.2 ფულადი სახსრების პროგნოზირება და მონიტორინგი	A	B	B	B	B
21.3 ინფორმაცია ვალდებულებების ლიმიტების შესახებ	A	A	A	A	A
21.4 წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი	A	C	C	C	C
PI-22: საბიუჯეტო ხარჯების დავალიანებები	C+	A	A	A	A
22.1 საბიუჯეტო ხარჯების დავალიანებების ნაშთი	A	A	A	A	A
22.2 საბიუჯეტო ხარჯების დავალიანებების მონიტორინგი	C	NA	NA	NA	NA
PI-23: სახელფასო განაცემების კონტროლი	A	B+	B+	B+	B+
23.1 სახელფასო და პერსონალის ჩანაწერების ინტეგრაცია	A	A	A	A	A
23.2 სახელფასო ჩანაწერებში ცვლილების მართვა	A	A	A	A	A
23.3 სახელფასო განაცემების შიდა კონტროლი	A	A	A	A	A
23.4 სახელფასო განაცემების აუდიტი	A	B	B	B	B
PI-24. შესყიდვები	B+	B	B	B	B
24.1 შესყიდვების მონიტორინგი	A	NA	NA	NA	NA
24.2 შესყიდვების მეთოდები	A	B	A	A	A
24.3 შესყიდვების შესახებ ინფორმაციის საჯაროობა	A	A	A	A	A
24.4 შესყიდვების შესახებ საჩივრების მართვა	D	D	D	D	D
PI-25: არასახელფასო ხარჯების შიდა კონტროლი	A	A	A	A	A
25.1 მოვალეობების გადანაწილება	A	A	A	A	A
25.2 ხარჯების გაწევასთან დაკავშირებული ვალდებულებების კონტროლის ეფექტურობა	A	A	A	A	A

ცხრილი: ბლოკი V - ბიუჯეტის შესრულების პროგნოზირებადობა და კონტროლი საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
25.3 გადახდის წესებისა და პროცედურების დაცვა	A	A	A	A	A
PI-26: შიდა აუდიტი	B+	B+	B+	B+	B+
26.1 შიდა აუდიტის მასშტაბი	A	A	A	A	A
26.2 აუდიტის სახეები და გამოყენებული სტანდარტები	B	B	B	B	B
26.3 შიდა აუდიტირების და ანგარიშგების განხორციელება	A	A	A	A	A
26.4 რეაგირება შიდა აუდიტის რეკომენდაციებზე	A	A	A	A	A

საერთო ჯამში, მეხუთე ბლოკის შეფასებები ასახავს PEFA-ს შეფასების ანგარიშების შედეგს იმის შესახებ, რომ "საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) ძირითადი დამახასიათებელი ნიშანი საქართველოში არის საინფორმაციო ტექნოლოგიების შემუშავება და ადეკვატური გამოყენება ბიუჯეტის შემუშავებაში, შესრულებაში (ანგარიშები, ვალდებულებების კონტროლი და ფულადი სახსრების მართვა), პერსონალის და სახელფასო სისტემის, შემოსავლების სამსახურის და შესყიდვების მართვაში. ინფორმაციული ტექნოლოგიები გამოიყენება არა მხოლოდ ცენტრალური მთავრობის დონეზე, არამედ მუნიციპალიტეტის დონეზეც, რადგან სისტემები უნიფიცირებულია ყველა სამთავრობო სექტორისთვის. ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენება ქვეყანაში განვითარდა (საჭიროების შესაბამისად ახლიდან იწერებოდა) თითოეულ სფეროში ბიზნეს-პროცესებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად და არა ბიზნეს პრაქტიკის კონკრეტულ პროგრამულ უზრუნველყოფასთან რეკონფიგურაციის საფუძველზე. ინფორმაციული ტექნოლოგიების ამ გადაწყვეტების დანერგვა ინტერნეტთან, როგორც მისი განხორციელების ინსტრუმენტთან ერთად, კომპეტენტური და მომზადებული პერსონალის მიერ (სათანადო კონტროლით) ფუნდამენტური მნიშვნელობისაა საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) ძლიერი მხარეების განვითარების საქმეში."

ადგილობრივი მთავრობის დონეზე, გარკვეულ შემთხვევებში, სავსებით მისაღებია A-ზე დაბალი შეფასებები, როგორც ეს PI-23.4 ინდიკატორის შემთხვევაშია.

მიუხედავად ამისა, გარკვეული ქვეინდიკატორების შეფასებების გაუმჯობესება შესაძლებელია დროთა განმავლობაში: მაგალითად, წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი (PI-21.4 (ადგილობრივი მთავრობის დონეზე)). როგორც უკვე აღინიშნა, ტრანსფერების პროგნოზების და მათი განხორციელების ვადების გაუმჯობესების შედეგად შემცირდება წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი. შიდა აუდიტის (P-26.1) დაფარვის გაუმჯობესება დადებითად აისახება PI-8.4 ინდიკატორის შეფასებაზე. PEFA-ს მეთოდოლოგიიდან გადახრა ძირითადად გამოიხატება PI-24.1 ინდიკატორთან მიმართებაში.

ბლოკი VI - აღრიცხვა და ანგარიშგება

მეექვსე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად ზუსტი და სანდოა აღრიცხვები და რამდენად დროულად ხდება ინფორმაციის გავრცელება გადაწყვეტილების მიღების, მართვისა და ანგარიშგებისთვის.

ცხრილი: ბლოკი VI - აღრიცხვა და ანგარიშგება საქართველოს 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
PI-27 ფინანსური ინფორმაციის საიმედოობა	A	A	A	A	A
27.1 საბანკო ანგარიშის შეჯერება	A	A	A	A	A
27.2 დროებითი ანგარიშები	A	NA	NA	NA	NA
27.3 საავანსო გადახდები	A	A	A	A	A
27.4 პროცესები, რომელიც უზრუნველყოფს ფინანსური ინფორმაციის საიმედოობას	A	A	A	A	A
PI-28: შიდა წლიური ანგარიშები	B+	B+	B+	B+	B+
28.1 ანგარიშების შესადარისობა და მოცვა	A	A	A	A	A
28.2 შიდა წლიური ანგარიშების ვადები	B	A	A	A	A
28.3 შიდა წლიური ანგარიშების სიზუსტე	A	B	B	B	B
PI-29: წლიური ფინანსური ანგარიშები	D+	D+	D+	D+	D+
29.1 წლიური ფინანსური ანგარიშების ყოვლისმომცველობა	B	C	C	C	C
29.2 ანგარიშების წარდგენა გარე აუდიტისთვის	D	D	D	D	D
29.3 ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები	C	C	C	C	C

მეექვსე ბლოკის მთავარ სისუსტედ მიჩნეულია ინდიკატორი PI-29 წლიური ფინანსური ანგარიშების შესახებ. PEFA-ს შეფასების ანგარიშში, PI-29.1 და PI-29.3 ინდიკატორებთან მიმართებაში გამოვლენილი ხარვეზები აღიარებულია და მათ აღმოსაფხვრელად შემუშავებულია სამოქმედო გეგმა. აღნიშნული ღონისძიებები გავლენას იქონიებს როგორც ცენტრალურ, ისე ადგილობრივ მთავრობაზე. ასევე გაუმჯობესდება ქვეინდიკატორის PI-29.2 შეფასება ცენტრალური მთავრობის დონეზე, რადგან შემუშავდება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებები. ადგილობრივი მთავრობების თვალსაზრისით, ამჟამად არ არსებობს ფინანსური ანგარიშგებების წლიური აუდიტის მოთხოვნა.

სხვა ინდიკატორების და ქვეინდიკატორების შეფასებები შეესაბამება არსებულ საჭიროებებს. ერთ-ერთი მუნიციპალიტეტი წარსულში აწარმოებდა შიდა წლიურ ანგარიშებს, თუმცა შემდგომში შეწყვეტა აღნიშნული პროცესი, რადგან ანგარიშების მიმღებისთვის ისინი დამაბნეველი და არასაჭირო აღმოჩნდა.

ბლოკი VII - გარე შეფასება და აუდიტი

მეშვიდე ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენად დამოუკიდებელია საჯარო ფინანსების განხილვის პროცესი და რამდენად ხორციელდება რეკომენდაციების შესრულების შემდგომი გარე კონტროლი.

ადგილობრივ დონეზე გარე აუდიტის შესახებ PI-30 ინდიკატორის შემთხვევაში გამოვლენილი მთავარი სისუსტე დაკავშირებულია PI-30.1 ინდიკატორთან. როგორც უკვე აღინიშნა, მუნიციპალიტეტების აუდიტების რაოდენობის გაზრდა შეფასებების გაუმჯობესების ერთადერთი გზაა. აღნიშნულის შედეგად ასევე გაუმჯობესდება PI-30.3 ინდიკატორის შეფასება.

არსებული პროცედურების თანახმად, ყველა აუდიტის ანგარიში უნდა წარედგინოს პარლამენტს. საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად, მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში ანგარიშების წარდგენა უნდა მოხდეს საკრებულოში, რაც თავის მხრივ გამოიწვევს PI-31 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესებას.

ცხრილი: ბლოკი VII - გარე შეფასება და აუდიტი საქართველო 2018 წლის PEFA-ს შეფასებები					
	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო
PI-30 გარე აუდიტი	B+	D+	D+	D+	D+
30.1 აუდიტის მასშტაბი და სტანდარტები	A	C	C	D	C
30.2 საკანონმდებლო ორგანოში აუდიტის ანგარიშების წარდგენა	A	D	D	D	D
30.3 გარე აუდიტის შედეგების რეალიზაცია	B	NA	B	C	B
30.4 აუდიტის უმაღლესი ორგანოს დამოუკიდებლობა	A	A	A	A	A
PI-31: აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო შეფასება	C+	D	D	D	D
31.1 აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო შეფასების ვადები	C	D	D	D	D
31.2 აუდიტის მიგნებების განხილვა	C	D	D	D	D
31.3 საკანონმდებლო ორგანოს მიერ აუდიტის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგი	C	D	D	D	D
31.4 აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო განხილვების საჯაროობა	A	D	D	D	D